

NORDRE LAND KOMMUNE

MØTEINNKALLING FOR FORMANNSKAPET

TID: 31.08.2016 kl. 08.30

STED: FORMANNSKAPSSALEN, 2. ETG., RÅDHUSET

Gruppemøte: kl. 08.00

Eventuelle forfall meldes på telefon 61 11 60 46

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

SAKSLISTE:

Sak nr. Innhold:

75/16

ORIENTERINGER

76/16

DELEGERTE SAKER

77/16

PLANSTRATEGI

78/16

**PROSJEKT OM SAMARBEID MELLOM OFFENTLIG OG PRIVAT SEKTOR OM
VELFERDSTJENSTER (CONNECTED LIVING)**

79/16

MEDLEMSKAP I FJELLNETTVERKET

80/16

SØKNAD OM MIDLER TIL MARKEDSFØRING AV TOUR DE SYNNEFJELL 2016

81/16

SØKNAD OM TILSKUDD TIL UTVIKLING AV TAPETFIRMA NORSK ARV AS

82/16

SØKNAD OM TILSKUDD FRA NÆRINGSFOND

83/16

REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016

NORDRE LAND KOMMUNE, den 23. august 2016

.....
Ola Tore Dokken
ordfører

Lnr.: 10461/16
Arkivsaksnr.: 16/1570
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: LFU

Utskrift til:

ORIENTERINGER

1. Detaljprosjektering av flerbrukshall Torpa v/Per Olav Bergli/Tom Stomlien

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Liv Furuseth

Lnr.: 10471/16
Arkivsaksnr.: 16/1572
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: LFU

Utskrift til:

DELEGERTE SAKER

15/3455	17.06.2016	DS 2/16	TDEI//AKH	611 &55
	Kim Bekkelund Granvang SØKNAD OM KJØP AV KOMMUNAL TOMT			
16/1273	20.07.2016	DS 3/16	TDEI//AKH	611
	Ulsaker & Gjeile Bygg AS KJØP AV NÆRINGSTOMT PÅ VINJARMOEN			

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Liv Furuseth

Lnr.: 10469/16
Arkivsaksnr.: 16/1571
Arkivnøkkel.: 140

Saksbehandler: BEO

Utskrift til:

PLANSTRATEGI

Sammendrag:

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet. Formålet er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling av og i kommunen.

Ved behandling skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres. Plan-og bygningsloven, kommuneplanens samfunnsdel og handlings og økonomiplan 2016-2019 er et godt grunnlag for utarbeidelse av planstrategien. De to sistnevnte ressursene inneholder drøftinger rundt kommunens mål og strategiske valg og vurderinger knyttet til kommunens planbehov i valgperioden.

Rådmannen ønsker innspill på om det er nye utviklingstrekk eller om det er endring i planstrategi 2012-2016 som gjør at det er behov for å inkludere/endre politikk utover det som allerede er nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel. Denne planen må også evalueres for å se hvordan den har fungert i den administrative og politisk styringsverktøy.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det er i kommuneplanen nye mål og strategier skal behandles og vedtas og ikke i den kommunale planstrategien. Dette skillet er viktig blant annet fordi kommuneplanprosessen har helt andre krav til medvirkning, samråd og høring/offentlig ettersyn enn planstrategiarbeidet. Det er ikke intensjonen at planstrategiarbeidet skal erstatte eller «tømme» kommuneplanprosessen for innhold.

En viktig del av grunnlaget for å vurdere om kommuneplanen skal revideres vil være erfaringene med gjeldende kommuneplan, utviklingstrekkene framover og de utfordringene kommunen har som samfunn og organisasjon, samt i hvilken grad det nye kommunestyret ønsker en ny eller endret politikk for kommunen.

I de politiske diskusjonene om hvorvidt og i hvilken grad kommuneplanen skal revideres vil planbehovet kunne avgrensnes til særskilte tema eller satsingsområder. Eksempelvis vil et nytt kommunestyre kunne ønske endringer i kommunens næringspolitikk, miljøpolitikk eller flyktnings situasjonen, sammenlignet med gjeldende kommuneplan. Det kan også være ønske om å legge større vekt på nye satsingsområder som for eksempel folkehelse. Øvrige deler av kommuneplanen kan det være ønskelig å videreføre uten vesentlige endringer.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging skal legges til grunn i arbeidet med planstrategi.

Følgende prioriteres i inneværende periode:

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Vurdering:

Det vil på dette stadiet i denne prosessen være viktig at formannskapet gir innspill på politiske føringer for denne perioden. Planstrategien vil bestå av to deler, en analyse av viktige prioriterte områder, og en planoversikt. Nye utviklingsområder, eller andre satsingsområder som ikke er beskrevet i den nåværende kommuneplanens samfunnsdel må vurderes inn i planstrategien.

Det må sammenfattes en oversikt over planer/ og planbehov i denne strategien. Den som inngår i den forrige planstrategien er utdatert, og må revideres. Det er viktig at formannskapet gjør en vurdering av dette på et senere tidspunkt i prosessen. Rådmannen jobber nå med sine ledere for å kvalitetssikre denne oversikten.

Erfaringene med (eller evaluering av) hvordan gjeldende kommuneplan har virket bør inngå som en del av grunnlaget for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Vurderingene vil omfatte to adskilte tema:

- Hvordan kommuneplanen har virket som politisk og administrativt styringsverktøy
- I hvilken grad utviklingen har gått i den retningen som var trukket opp i mål og føringer i gjeldende kommuneplan.

Summen av disse tre avsnittene vil være utgangspunkt for formannskapet diskusjon om innholdet i planstrategien. Saken legges frem uten innstilling.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet å fatte slikt vedtak:

Saken legges frem uten innstilling

NORDRE LAND KOMMUNE, 22.08.16.

Jarle Snekkestad
Rådmann

Bente Øverby
Kommunalsjef,

Lnr.: 9231/16
Arkivsaksnr.: 16/1360
Arkivnøkkel.: 026 &63

Saksbehandler: JSN

Utskrift til:

PROSJEKT OM SAMARBEID MELLOM OFFENTLIG OG PRIVAT SEKTOR OM VELFERDSTJENSTER (CONNECTED LIVING)

Vedlegg:

1. Forprosjektrapport om samarbeid mellom offentlig og privat sektor om velferdstenester (Connected Living)
2. Hovudprosjekt om offentlig og privat samarbeid om velferdstenester (Connected Living) – utkast til prosjektplan

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I forbindelse med oppstart av kommunereformarbeidet i Oppland tok fylkesmannen initiativet til etablering av en nasjonal pilot. Bakgrunn for piloten var å nytte kompetanse og erfaring fra næringsliv og forskingsmiljø i reformarbeidet. Piloten ble organisert i fire delprosjekter der det ene var i Gjøvikregionen. I delprosjektet i Gjøvikregionen ble målsetningene for Connected Living tatt inn. Det er en velferdspilot som handler om kommunale velferdstjenester.

Utgangspunktet for prosjektet Connected Living er de store demografiske utfordringene i vårt land. De eldste aldersgruppene øker kraftig mens de yngre er mer stabile. For Gjøvikregionen viser framskriving av folketallet at gruppa 80 år og eldre langt på veg dobler seg fram til 2040 mens veksten i gruppa yrkesaktive 20 – 66 år derimot er svært beskjeden. I 2015 er det 3,5 yrkesaktive (20-66 år) pr eldre (67 år +) og i 2040 er forholdet redusert til 2,3. Samtidig skjer det ei sentralisering som forsterker «underbemanningen» i distriktene. Når vi holder dette opp mot ei generell svakere økonomisk utvikling og store pensjonsutbetalinger, kan kommunesektorens evne til å løse nye oppgaver bli krevende.

Connected Living peker på at det må utvikles løsninger som reduserer presset på de offentlige tjenestene. Nye løsninger er ikke bare et ansvar for offentlig sektor, men handler like mye om hvordan markedet kan utvikle boligløsninger og produkter så folk kan være

selvhjulpne og bo lengst mulig hjemme. Løsningene må derfor utvikles i et tett samarbeid mellom næringsliv og offentlig sektor, og både eksisterende og ny kunnskap på tvers av mange fagområder må nyttes.

Det er gjennomført et forprosjekt som ble avsluttet i mai/juni 2016. Forprosjektet hadde tre delmål:

- a) Foreslå samarbeidsmodell mellom kommune(-er), næringsliv og forskning for å sikre kompetanse i samfunnsplanlegginga i regionen.
- b) Identifisere/ finne 1 – 3 «skarpe case» eller eksempel på helse- og trivselsskapende løsninger der folk kan greie seg selv lengst mulig med egen hjelp.
- c) Initiere og utvikle ei næringsklynge i regionen.

Kommunene har gitt uttrykk for at det vil være mest naturlig å knytte en samarbeidsmodell opp mot eksempel/ case i egen kommune. Dermed er det framdrifta i disse eksemplene som legger føring for etablering av samarbeidsmodellene. Mange vil nok meine at kommunene, som lokalsamfunnsutvikler, likevel har ansvar for slikt samarbeid.

Følgende «skarpe case» eller eksempel er spilt inn fra kommunene i forprosjektet:

- Sentrumsområde i Raufoss
- Klinikken i Hov
- Kapp bu- og servicesenter
- Farverikvartalet i Gjøvik
- Velferdsteknologi i Nordre Land

Alle eksemplene passer inn i Connected Living-tankegangen, men viser at alle «skarpe case» krever videre planlegging før eventuell oppstart. Sentrumsområde i Raufoss og Klinikken i Hov er de to eksemplene som det ved avslutningen av forprosjektet var mest aktivitet rundt. Det generelle inntrykket var at det kunne vært sterkere engasjement rundt eksemplene. Kommunene har store utfordringer med å møte den kommende eldrebølga. Kanskje kan grupper med venner, familier og naboer engasjeres til å komme med spennende løsninger?

Det har ikke vært noe engasjement for å dra i gang utviklingsarbeid om nye boformer og boligløsninger. Dermed er det heller ikke grunnlag for etablering av næringsklynger før problemstillingene rundt eldrebølga kommer høyere på den kommunalpolitiske dagsorden. I forprosjektrapporten ble det trukket følgende konklusjon:

Utfordringane med eldrebølga som ventar oss om ti års tid er store. Det kan derfor vera grunn til å stille spørsmål om vi er godt nok førebudd til å møte denne utfordringa? Mykje tyder på at vi ikke er det – vi har det så greitt i dag!

Kva gjer vi når vi blir 50 % fleire eldre samtidig som kommuneøkonomien kanskje er redusert med 10 %? Skal vi møte denne utfordringa må vi byrje å førebu oss i dag. Det handlar om å utvikle gode bumiljø i en framtidsretta samfunnsstruktur. Da bør nettopp trekantsamarbeidet kommune, næringsliv og forskning vera interessant og opne for nye, spennande løysingar.

Styringsgruppa for forprosjektet har foreslått at en går vidare med arbeidet i et hovedprosjekt. Dette er også støtta av fylkesmannen (som finansierer arbeidet), ordførerne og rådmennene i regionen. I vedlagt utkast til prosjektplan foreslås et hovedprosjekt for en toårs periode.

Visjonen for hovedprosjektet er at kommunene i Gjøvikregionen skal framstå som foregangskommuner gjennom god samfunnsplanlegging og utvikling av gode bomiljø der folk er selvhjulpne. Visjonen skal være nedfelt i kommunenes planstrategier og aktuelle planer, og det skal etableres et plansamarbeid mellom næringsliv, forskningsmiljø, kommune og andre offentlige instanser.

Hovedmålet er å utvikle god folkehelse gjennom nye løsninger for gode lokalsamfunn og bomiljø med boligtyper og produkter der generasjonene bor om hverandre, har gode møteplasser og greier seg selv lengst mulig i sine egne hjem og på den måten reduserer presset på offentlige tjenester. Prosjektet skal være modelldannende og overførbart.

Det er satt opp flere delmål:

- lage en modell for Gjøvikregionen som skal beskrive elementer og prosess som må være på plass for å realisere hovedmålet
- etablere en felles planleggingsgruppe for regionen
- bruke eksemplene fra forprosjektet som referanseprosjekt
- identifisere om lov- og regelverk eller finansiering skaper vansker for løsninger
- etablere en næringsklynge
- identifisere behovet for ny kunnskap

Prosjektplanen understreker kommunenes aktive deltagelse i prosjektet. Hver kommune skal bl.a. definere en konkret stillingsressurs til arbeidet. Som suksessfaktorer pekes det på at deltagerne engasjerer seg i arbeidet og at det blir laga en god operativ planleggingsmodell som blir testa ut i første rekke av referanseprosjekta i kommunene. Det er tilsatt prosjektleder i 50 % stilling. Styringsgruppe og planleggingsgruppe er under etablering.

Vurdering:

Dette er et regionalt samarbeidsprosjekt, finansiert av fylkesmannen, med eksempelprosjekt i hver kommune. Eksempelprosjektet i Nordre Lands er velferdsteknologiprojektet innenfor omsorg. Erfaringene fra samtlige prosjekt, kan bidra til å gi innspill til hvordan kommunene kan håndtere den kommende demografiske utfordringen, nærmere bestemt en kraftig økende andel eldre, og hvordan denne gruppen kan bli mest mulig selvhjulpne. Utvikling av nærmiljøkvaliteter og bokvaliteter er et ledd i dette. I tillegg vil det kunne komme nyttige og viktige innspill til hvordan kommunene, innenfor ulike tjenester, kan møte denne utfordringen, innenfor trangere økonomiske rammer.

Rådmannen vil anbefale at Nordre Land kommune støtter opp om hovedprosjektet, og deltar i arbeidet sli det er lagt opp.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet til å fatte slikt vedtak:

Nordre Land kommune støtter at det settes i gang et toårig prosjekt om samarbeid mellom offentlig og privat sektor om velferdstjenester som tar sikte på å redusere presset på offentlige tjenester.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 8. juli 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

31.05.16 NH

Forprosjektrapport om samarbeid mellom offentlig og privat sektor om velferdstenester (Connected Living)

1. Bakgrunn

I samband med oppstart av kommunereformarbeidet i Oppland tok fylkesmannen initiativet til etablering av ein nasjonal pilot. Bakgrunn for piloten var å nytte kompetanse og erfaring frå næringsliv og forskingsmiljø i reformarbeidet. Piloten vart organisert i fire delprosjekt der Gjøvikregionen var det eine. I delprosjektet i Gjøvikregionen vart målsetjingane for Connected Living teke inn. Det er ein velferdspilot som handlar om kommunale velferdstenester .

Utgangspunktet for Connected Living er dei store demografiske utfordringane vi møter i åra framover. Dei eldste aldersgruppene aukar kraftig medan dei yngre er meir stabile. For Gjøvikregionen syner framskriving av folketalet at gruppa 80 år og eldre langt på veg doblar seg fram til 2040 medan veksten i gruppa yrkesaktive 20 – 66 år derimot er svært beskjeden.

Connected Living peikar på at det må utviklast løysingar som reduserer presset på dei offentlege tenestene. Nye løysingar er ikkje berre eit ansvar for offentlig sektor, men handlar like mykje om korleis marknaden kan utvikle boligløysingar og produkt så folk kan vera sjølvhjelpne og bu lengst mogleg heime. Løysingane må derfor utviklast i eit tett samarbeid mellom næringsliv og offentlig sektor, og det må i større grad nyttast eksisterande og ny kunnskap på tvers av mange fagområde. HelseOmsorg21 peikar på potensialet i å utvikle ei «førebyggjande næring». (HelseOmsorg21 er ein nasjonal forskings- og innovasjonsstrategi der målet er å bidra til ei kunnskapsbasert helse- og omsorgsteneste kjenneteikna av kvalitet, pasienttryggleik og effektive tenester.)

Bygg21 konkluderer med at byggenæringa har for svak innovasjonstakt og må styrke konkurransekrafta gjennom blant anna å bruke forskingsbasert kunnskap og etablere

klyngesamarbeid. I tråd med trendutvikling i samfunnet elles, er det grunn til å rekne med at ein framtidig marknad vil etterspørje «helsebygg» i minst like stor grad som «energi- og miljøbygg» i dag. (Bygg21 er eit samarbeid mellom byggenæringa og styresmaktene for å heve byggenæringas innovasjonsevne, produktivitet, berekraft og evne til å dele kunnskap og erfaringer.)

2. Prosjektmål

Prosjektbeskrivinga byggjer på innspel frå tidlegare HiG, nå NTNU i Gjøvik, om utvikling av framtidens bumiljø og lokalsamfunn (Connected Living). I forprosjektet står at det innan 15. november 2015 skal utarbeidast ei analyse med tilrådingar om korleis ein skal få til auka vekst og utvikling gjennom eit samarbeid mellom offentleg og privat sektor om kommunale velferdstenester. Innan 1. mai 2016 skal det presenterast innhald til eit hovudprosjekt, som kan vera modelldannande og overførbart til heile landet. Ein skal bidra til eit klyngesamarbeid mellom bedrifter med tanke på å vidareutvikle konkurransekrafta og kompetansa deira samt leggje til rette for større verdiskaping. Parallelt må kommunane bidra som bestillar, tilretteleggjar og kravsetjar for å få realisert intensjonane i prosjektet. Det skal òg gjerast ei vurdering av i kor stor grad ein større region/ tettare samarbeid mellom kommunar kan vera med å løyse utfordringar og gje betre lønsemd av nye boligkompleks og byggmodellar. Det er trekt fram tre utviklingsområde som er viktig for å få dette til:

- Hjelpemidlar
- Det bygde miljøet (bygningar, hus og leilegheiter)
- Det fysiske miljøet (uteområde, infrastruktur, kollektivtransport)

Den overordna målsetjinga er:

- A. Samarbeid mellom kommune, næringsliv og forskingsmiljø (NTNU)
- B. Innovasjon
- C. Overføringsverdi

I forprosjektet er det formulert tre delmål:

- a) Foreslå samarbeidsmodell mellom kommune(-ar), næringsliv og forskingsmiljø for å sikre kompetanse i samfunnsplanlegginga i regionen.
- b) Identifisere/ finne 1 – 3 «skarpe case» eller eksempel på helse- og trivselskapande løysingar der folk kan greie seg sjølve lengst mogleg med eige hjelp.
- c) Initiere og utvikle ei næringsklynge i regionen.

3. Organisering

Deltakarar i prosjektet er kommunane i Gjøvikregionen (Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Vestre Toten og Østre Toten), næringslivet i regionen og forskingsmiljøet på NTNU i Gjøvik (tidlegare HiG).

Prosjektet er organisert med ei styringsgruppe med representantar for kommunane, næringslivet og forskingsmiljøet i regionen. Styringsgruppa består av universitetslektor Astrid Stadheim og dekan Heidi Vifladt, både NTNU i Gjøvik, kommunalsjef Heidi K. Hagebakken, Gjøvik kommune (representant for kommunane), adm dir Helge J. Nakken, Miljøbygg (representant for næringslivet), regionsjef Tore Jan Killi, regionrådet i Gjøvikregionen og næringsjef Kai Glæserud, Næringsrådet i Gjøvikregionen, som òg er leder for styringsgruppa.

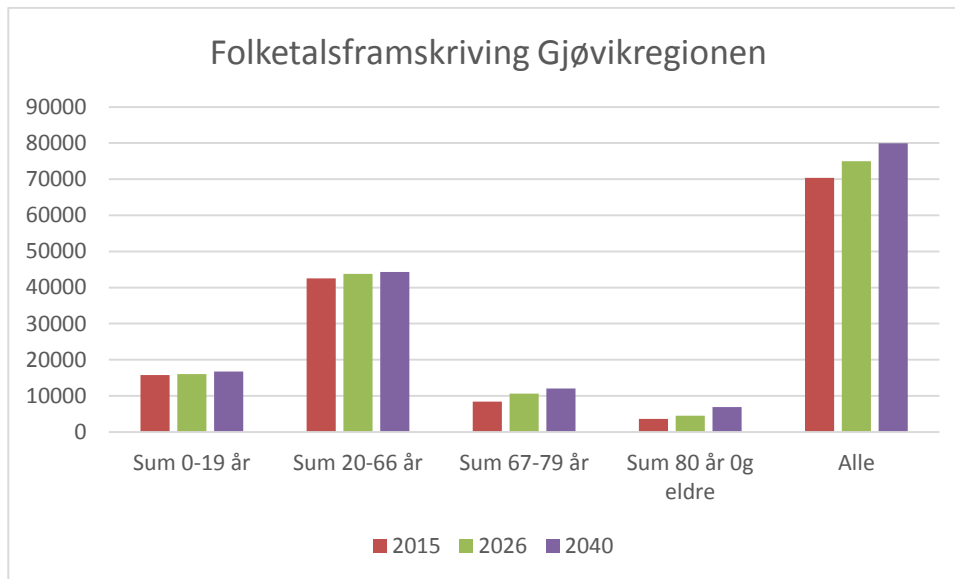
Seinare er det etablert ei referansegruppe med representantar for alle fem kommunane for å understreke at Connected Living skal vera eit prosjekt for heile regionen og kunne fange opp aktuelle problemstillingar i alle kommunane slik at desse kan bli vurdert i prosjektet. Det er samfunnsplanleggjarrolla, i ein eller annan funksjon, som er representert i referansegruppa. Gruppa består av arealplanleggar Espen Brustuen, Østre Toten, plan- og prosesskoordinator Bjørn Evensen, Gjøvik, kommunalsjef Pål Rønningen, Søndre Land, plan- og miljøvernrådsgjevar Eirik Røstadsand, Vestre Toten og rådmann Jarle Snekkestad, Nordre Land.

Prosjektleder er Nils Hesthagen i 50 % stilling. Han byrja i stillinga 1. oktober. Dei refererte datoane under prosjektmål må sjåast i samheng med tidspunktet for oppstart, som vart betydeleg seinare enn planlagt. Ei analyse, meir eller mindre med tilrådingar om å få til vekst og utvikling, vart lagt fram i eit notat til styringsgruppa 03.12.15. Det blir rekna med at forslaget til eit hovudprosjekt vil vera klart i løpet av mai 2016.

4. Analyse

4.1 Utviklingstrendar

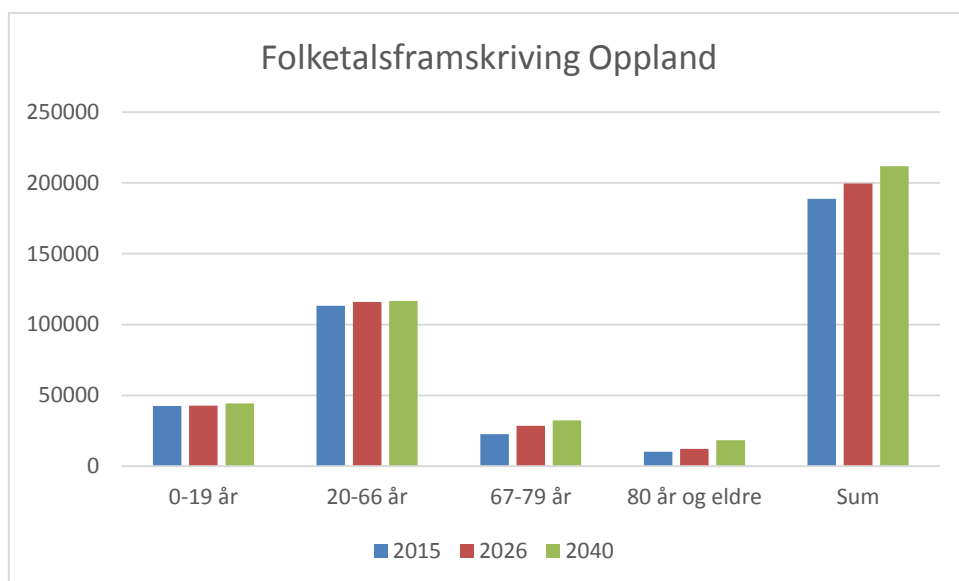
Velferdstenestene i Norge og den vestlege verda står overfor svære utfordringar dei komande ti-åra. Dette har bl.a. samheng med den demografiske utviklinga med sterk vekst i den eldre delen av folket og svak vekst i den yrkesaktive delen.

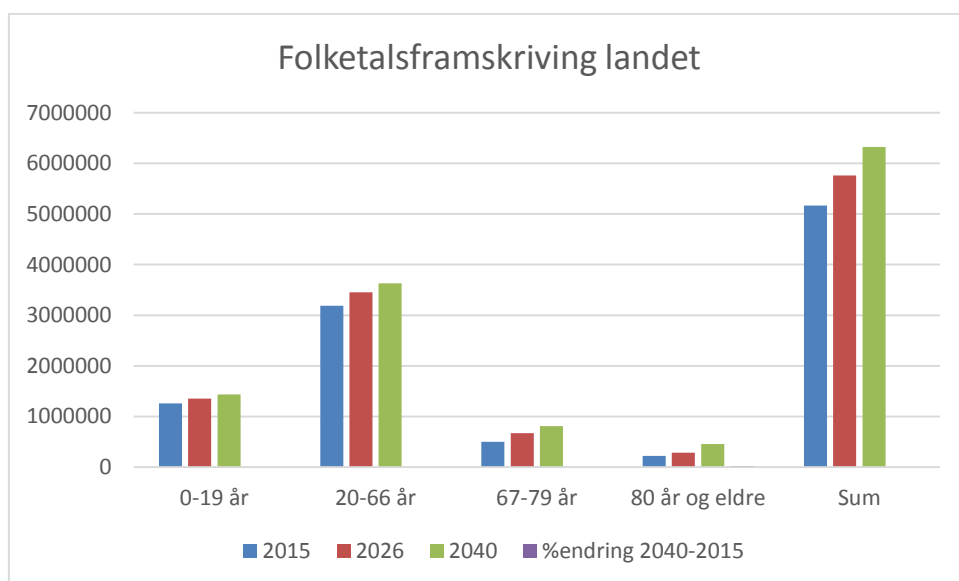
Som vi ser av framskrivinga vil folkemengda i Gjøvikregionen vekse til nærare 80.000 innbyggjarar i 2040 eller med 13,6 % frå dagens nivå. Det er særleg to grupper som framskrivinga gjev grunn til å trekkje fram. Gruppa 80 år og eldre doblar seg langt på veg fram til 2040. Den andre gruppa er yrkesaktive 20 – 66 år. Her ser vi at veksten er svært beskjeden. Ser vi på dei enkelte kommunane er bildet litt meir nyansert, men hovudtrekket er det same.

For dei yngste aldersgruppene har Gjøvik og Nordre Land dei mest positive prognosene. Søndre Land har negativ prognose. For den yrkesaktive delen av folket, 20 – 66 år, er det berre Gjøvik som har vekst av noko betydning, både Land-kommunane har negativ vekst. I aldersgruppa 67 – 79 år er veksten kraftig i alle kommunane, godt og vel 40 % i regionen. Aldersgruppa 80 år og eldre har den kraftigaste veksten med bortimot ei dobling. Søndre Land har meir enn ei dobling. Når vi samtidig ser at veksten i den yrkesaktive delen av folket er svært svak, blir ikkje utfordringa mindre. Det betyr færre yrkesaktive for kvar eldre eller for kvar pensjonist. I 2015 er det i Gjøvikregionen 3,5 yrkesaktive (20-66 år) pr eldre (67 år +) og i 2040 er forholdet redusert til 2,3.

Ser vi på heile fylket finn vi det same mønsteret. Det er litt svakare vekst i dei eldste aldersgruppene, særleg for 80 år og eldre.

Det same mønsteret ser vi for heile landet, men her er veksten sterkare for alle aldersgruppene. Dette betyr at korkje Oppland eller Gjøvikregionen får like mykje del i den samla veksten i landet som andre fylke og regionar. Samtidig er veksten i dei eldste aldersgruppene betydeleg kraftigare i heile landet enn i Oppland og Gjøvikregionen.

Til fleire eldre det blir til fleire vil vera potensielle mottakarar av offentlege tenester. Da blir spørsmålet korleis vi kan vente at offentlig sektor vil utvikle seg i tida framover og om sektoren vil greie å ta imot ei gruppe hjelpetrengande som er dobbelt så stor som i dag? Vi ser at veksten av yrkesaktive ikkje greier å halde tritt med veksten av eldre. Det betyr at det vil bli færre til å ta hand om den eldre aldersgruppa.

Korleis utviklar andre forhold seg i tida framover? Norge har gjennom fleire tiår fram til nå hatt ein eventyrleg økonomisk vekst år etter år. Nå ser ikkje framtidsutsiktene ut til å vera

like gode. Finanskrise og kraftig nedgang i oljeprisen har resultert i svakare økonomisk utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Frå stadig fleire hald blir det spådd ei svakare utvikling og kanskje nedgang i økonomien framover. Det er derfor god grunn til å stille spørsmål om kommuneøkonomien i framtida vil halde seg på same, høge nivå som vi har vant oss til dei siste tiåra. I tillegg til myrkare skyer på den økonomiske himmelen, har kommunane store pensjonsplikter i åra framover. Generell svakare økonomisk utvikling og store pensjonsutbetalingar kan såleis kome til å gå hardt ut over evna til å løyse nye oppgaver.

Reduserte oljeprisar og tapte oljeinntekter betyr at det kan bli utfordrande å få meir friske oljepengar inn på Oljefondet. Tvert imot kan freistinga bli stor for å ta ut meir enn den årlege avkastinga (handlingsregelen). I alle fall vil reduserte inntekter for staten måtte kompenseras med andre inntekter eller så må utgiftene reduserast, noko som betyr mindre offentleg velferd til innbyggjarane. Til dømes blir det spådd at vi i framtida vil få høgare eigendel for dei offentlege tenestene og meir private helse- og omsorgstenester. Produktivitetskommissjonen har peika på at skatteprosenten kanskje må aukast frå dagens nivå på rundt 37 % til så mykje som 65 % for å finansiere framtidas velferdstenester. Det kan synast krevande å få aksept for ein så høg skatteprosent hjå innbyggjarane. I alle fall fortel det at vi i framtida må yte meir til fellesskapet for å få velferdstenester på dagens nivå. Her vil ulike modellar vera aktuelle. Eit innlysende alternativ er at kvar enkelt av oss må ta større ansvar for seg sjølv. Det betyr bl.a. å ta større ansvar for eigen alderdom.

Når den yrkesaktive delen av folket relativt sett blir mindre, blir det færre både til å utføre samfunnsoppgavene og færre til å finansiere dei. Samtidig får vi ei stadig større gruppe pensjonistar som framleis er spreke og arbeidsføre. Det vil vera ei stor utfordring å stimulere denne gruppa til å stå lenger i arbeid eller på annan måte vera samfunnsaktiv utover dagens pensjonsalder.

Samtidig med endringar i alderssamansetjinga i folket skjer det ei sentralisering. Folk flyttar frå utkantane til bygdesentra – det skjer òg i den eldre aldersgruppa. I tillegg flyttar folk frå distrikta til byane. Dette er ei utvikling som ikkje er særmerkt for vårt land. Urbaniseringa skjer over heile verda. For distriktskommunane både i Gjøvikregionen og andre delar av landet betyr det enda større utfordringar med å skaffe arbeidskraft til oppgaver i dei kommunale velferdstenestene.

I tida vi lever i er det dessutan store globale utfordringar som òg har betydning på lokalt nivå. Klimakrisa og behovet for «det grønne skiftet» er ei slik utfordring. Ein anna utfordring er flyktningekrisa som pregar Europa. Men i tillegg til den meir dagsaktuelle flyktningekrisa skjer ein global migrasjon. Dette treng ikkje berre by på utfordringar, men kan vera med å løyse noko av det arbeidskraftbehovet vi ser vil kome i vårt land.

Ei oppsummering av den utviklinga vi ser rundt oss må bli at det er store utfordringar framover. Det betyr at det er nødvendig å tenkje nytt og bl.a. utvikle løysingar som vil redusere presset på dei offentlege tenestene. Løysingane dreier seg sjølvstundt om nye måtar å yte tenester til hjelpetrengande på. Men ikkje berre det, løysingane bør samtidig handle om å utvikle lokalsamfunn, boligløysingar og produkt som kan fremme sjølvhjelpne liv for flest mogleg lengst mogleg. Løysingane må heller ikkje vera eit ansvar berre for offentleg sektor, men bør òg i stor grad utfordre privat sektor. Ikkje minst bør samarbeidet mellom offentleg og privat sektor utviklast, og gamal og ny kunnskap må møtast på tvers av fagområde og stimulere til innovative prosessar og nye løysingar. Det betyr at forskingsmiljøa må trekkjast aktivt inn i arbeidet.

Dessutan vil det vera nødvendig å drøfte tiltak som kan virke både på stutt og lang sikt. På stutt sikt vil det vera mest interessant å finne fram til konkrete løysingar som raskt kan prøvast ut og gje erfaringar, og som kan overførast til andre og skalerast opp. Målet i forprosjektet om utvikling og utprøving av eksempel («skarpe case») er nettopp døme på stuttsiktige tiltak.

På lenger sikt stiller utfordringane vi står framom spørsmål om heile samfunnsstrukturen vår. Norge er langstrakt og med busetjing spreidd over heile landet. Den kommunale heimetenesta møter dagleg dette busetjingsmønsteret på besøk hjå hjelpetrengande personar. Det kostar naturlegvis både tid og pengar å køyre alle grender og utkantar på kryss og tvers. Spørsmålet blir om det er mogleg å få til meir konsentrert utbygging og samtidig behalde det spreidde busetjingsmønsteret?

4.2 Framtidas bumiljø og lokalsamfunn

Framtidas bumiljø handlar om langt meir enn universelt utforma bustader som er laga for heile livsløpet. Det må òg inkludere smarthusteknologi for å gjera kommunikasjon med offentlege instansar, familie og venner enklare mogleg og situasjonen for den enkelte bebuar tryggast mogleg.

Er måten vi har organisert samfunnet på eigna til å møte dei utfordringane som vil kome? Når vi blir langt fleire eldre og kommuneøkonomien ser ut til å flate ut er det mykje som tydar på at vi i tida framover blir nøydd til å ta betre hand om oss sjølve. Det betyr samtidig å ta hand om kvarandre. Spørsmålet peikar på korleis vi bur og lever. Vi må sjå på om dagens buform legg til rette for at vi kan vera mest mogleg sjølvhjelpne. Særleg gjeld det etterkvart som vi blir eldre eller når funksjonsevna vår av ulike grunnar blir redusert.

Når nokon på eit tidspunkt får vanskar med å greie seg med eige hjelp kan ofte familie, naboar og venner bistå før det offentlege hjelpeapparatet må trå til. Føresetnaden for å kunne hjelpe er at vi må kjenne situasjonen til kvarandre. Da må vi lære kvarandre å kjenne, folk må møtast og ha sosial omgang.

Eit kjenneteikn ved dagens buformer er at det i liten grad er laga møteplassar. Det betyr at dei som bur i same bustadkompleks eller nabolag ofte får liten eller ingen kontakt med kvarandre. Dermed er det lite insitament til noko form for fellesskap og det blir eit dårleg grunnlag for å hjelpe kvarandre eller lage felles løysing når naboar opplever liknande behov.

Møteplassen i dag er i aukande grad på sosiale medium. Men her deltek ikkje alle, bl.a. vil mange eldre dette utanom. Det er heller ikkje ein møteplass i tradisjonell forstand der naboar faktisk møtest og med eigne augo kan sjå korleis andre har det. Dermed vil sosiale medium snarare vera til hinder enn til hjelp for å lære om kvarandres situasjon både psykisk og fysisk og få eit bilde på funksjonsivået.

Såleis vil det vera eit heilt anna grunnlag for å hjelpe kvarandre der det er laga fysiske møteplassar så folk kan møtast og bli kjent med kvarandre. Eit klassisk bilde på dagens bustadmiljø er blokker med nakne trappeoppgangar og korridorar utan møteplassar, og einbustader og villaer med separate innkøyringar og utan fellesareal. Skal vi greie å bli mest mogleg sjølvhjelpne lengst mogleg må bumiljøa derfor planleggjast slik at folk i same bustadkompleks eller nabolag får plassar dei kan møtast på. Folk må fyrst bli kjent med kvarandre for i neste omgang å kunne yte hjelp og organisere fellesløysingar.

Sjølv om bustader i dag stort sett blir planlagt med livsløpsstandard ser det ut til å vera utfordrande å få barnefamiliar interessert i leilegheiter i sentrumsområde. Trivsel er viktig for alle og nettopp nærleik til og samvær med born kan òg vera ein viktig faktor for at eldre folk kan trivast og bli buande lengst mogleg i heimane sine. Da må buformene gjerast attraktive for folk i alle livsfaser og det må planleggjast slik at alle generasjonane kan bu om kvarandre. Ikkje minst må det vera tenkt på kva som kan gjera eit bumiljø attraktivt for barnefamiliar.

Nettopp poenget med at det er viktig at ulike generasjonar bur om kvarandre peikar på at det ikkje berre er bustaden, huset eller leilegheita som har betydning. Det blir heilt avgjarande korleis området rundt, utemiljøet og infrastrukturen, er lagt til rette for så vel born som vaksne og eldre. Dette kan illustrerast med at gang- og sykkelvegen må kunne brukast både med trehjuls sykkel, rullski og rullator. Da blir utfordringa å finne løysingar som passar for alle så ein unngår interessekonflikter.

Dessutan må det vera leikeareal og boltre seg på for dei minste borna. For større born må det vera ballplassar, og for ungdom og vaksne må det vera lettvindt å kome seg ut på stiar og vegar til nærliggjande friområde. God folkehelse er avgjerande for at folk skal vera mest mogleg sjølvhjelpne livet ut, og det stiller krav til infrastruktur og uteområde.

I tillegg til dette vil nærleik til nødvendige tenestetilbod som butikkar, kollektive reisetilbod og ulike fritidstilbod vera viktig. For byar og sentrumsområde bør det ikkje vera så vanskeleg å ivareta slike omsyn, men kva med den desentraliserte busetjingsstrukturen som kjenneteiknar både Gjøvikregionen og landet elles?

Tette og desentraliserte busetjingsformer er ikkje noko nytt. Går vi attende i vår eige historie var klyngetunet ei velkjent busetjingsform. Ser vi utanom vårt eige land kjenner vi landsbystrukturen frå lenger sør i Europa, som òg er kjenneteikna av sosialt liv med felles samling og måltid i storfamilien, festivalar m.m. Klyngetunet var på same måten som landsbyen samtidig møteplass for folket her. Dette og andre døme både frå eige og andre land kan gje inspirasjon til å utvikle konsentrerte buformer over heile landet som samtidig ivaretek eit desentralisert busetjingsmønster. Eit «moderne» klyngetun kan like gjerne byggjast på bygda som i meir tettbygde strok. Det betyr at det må bli slutt på å bygge enkelthus som ligg heilt for seg sjølv med hundrevis meter, kanskje fleire kilometer, til næraste granne.

I dag skjer det ei sterk urbanisering over heile verda, òg i vårt eige land. Meir konsentrerte buformer kan seiast å vera i tråd med den urbane utviklinga som skjer rundt oss. Eller kanskje motsett? Etablering av mindre husklynger rundt om på bygdene kan kanskje vera med på å dempe den sentraliseringa som skjer.

Kommuneplanens arealdel er det overordna styringsdokumentet for arealbruken i kommunane. Her er alle utbyggingsområda med, inkludert område til bustadformål. I tillegg er det for det enkelte utbyggingsområde utarbeidd reguleringsplan som seier korleis området kan byggjast ut (utnyttingsgrad, bustadtyper, infrastruktur, --). Prosessen med utarbeiding av reguleringsplanen er avgjerande for dei føringane som blir lagt for utbygginga av eit område.

Den seinare tida har vore kjenneteikna av private utbyggingsområde og private reguleringsplanar. Dette betyr at det er private interesser som i stor grad har styrt arealbruken sjølv om det er kommunestyret som vedtek reguleringsplanane. Det ligg i sakens natur at private interesser vil vera meir prega av profittmotiv enn kommunale interesser. Dermed blir det mindre rom for meir samfunnsprega interesser.

Den sterke posisjonen som private reguleringsplanar har hatt i seinare tid har òg gått ut over både kapasiteten og kompetansen til reguleringsarbeid i kommunane. Resultatet er at mange kommunar har kome på etterskot i planlegging og regulering av boligområde. Skal Connected Living-konseptet vera grunnlag for utbygging av nye boligområde må kommunane leggje føringar for det. Da må kommunane ha kompetanse og kapasitet til å styre arealbruken.

4.3 Situasjonen i dag

Aktuelle prosjekt og eksempel kan handle om alt frå blokker til einestader med mellomliggjande variantar. Leilegheitene og boligane må ikkje berre vera universelt utforma men må òg liggje i forkant med sikte på å ta i bruk teknologiske hjelpemiddel av alle slag. Det vil vera alt frå låsesystem til alle slags sensorar til – you name it! Velferdsteknologien er i rask utvikling, det gjeld både teknologiske løysingar og det gjeld etiske og juridiske spørsmål rundt bruken av teknologiske hjelpemiddel som sensorar, GPS m.m.

Eit bustadkompleks må leggje til rette for aktivitet mellom hus og blokker, og unngå at område blir liggjande livlause. Det er nødvendig å skape gode opphaldsplassar lokalt i og rundt hus og blokker som legg til rette for gode sosiale treffpunkt. Dette gjeld oppgangar og korridorar i blokkene og det gjeld korleis gatestruktur og grøntstruktur blir utforma og bunde saman med området rundt. Blokker gjer det mogleg å byggje takterrassar, som òg vil kunne vera gode møteplassar. Ei slik løysing vil måtte kome i staden for private takterrassar. Tradisjonelle terrasser kan inngå som ein del av planløysinga for leilegheitene på det enkelte etasjeplan, og det kan gjera det meir interessant å lage takterrassar som fellesareal for heile blokka.

Rombehovet folk har vil variere med livsfaser. I ein familie der ungane har flytta ut vil noko av rombehovet ikkje lenger vera av permanent karakter, t.d. ekstra gjesterom, større opphaldsrom eller stover. I ei bustadblokk eller eit anna bustadkompleks med definerte fellesfunksjonar bør det vera mogleg å lage fellesrom eller utleigerom for å dekkje meir temporære behov.

I dag ser vi òg at det er aktuelt med oppsøkjande tenestetilbod, t.d. fysikalsk behandling, kroppspleie, frisør m.m. Dette stiller krav til utforming av nye hus og leilegheiter. Kanskje kan eit alternativ vera å lage fellesrom for å dekkje slike behov?

Når det i dag blir planlagt hus og leilegheiter blir det så langt det er mogleg tenkt heile livsløpet. I eit bustadkompleks med definerte fellesfunksjonar kan ein sjå for seg at det er mogleg å tenkje dette på nye måtar slik at det er ulike leilegheiter/ hus som er planlagt for ulike livsfaser. Kanskje kan ein bytte leilegheit/ hus ved overgang til ei ny livsfase? Eller kan ein kjøpe leilegheit/ hus med bytterett til anna leilegheit/ hus som er planlagt for ei anna livsfase?

Korleis fellesareal og fellesrom kan finansierast er eit sentralt spørsmål. Det er både ein investeringskostnad og ein driftskostnad som må handterast. Kanskje kan eventuelle behandlingsrom gjelde fleire enn berre dei som bur i blokka eller bustadkomplekset? Og kanskje kan slike fasilitetar òg vera eit ansvar for aktuelle fagmiljø, offentlege eller private?

Kor stor interessa eller marknaden i Gjøvikregionen er for husvære etter Connected Living-konseptet veit vi mindre om. Samtidig er dette eit sentralt spørsmål for å utvikle tilbodet av slike boligar. I tillegg til å analysere behovet ut frå framskriving av folketal, den teknologiske utviklinga m.m., kan liknande prosjekt andre stader eller marknadsundersøkingar gje eit bilde på interessa. Boligmarknaden er stort sett privat i vårt land. Norge er kjent for at folk eig husværet sitt, i motsetning til mange andre land der folk i stor grad leiger. Kanskje ville det vera enklare å lage husvære etter Connected Living-konseptet dersom det vart større interesse for å leige bustad? Alt tyder på at utvikling av ein leigemarknad vil kreve ei betydeleg haldningsendring blant nordmenn.

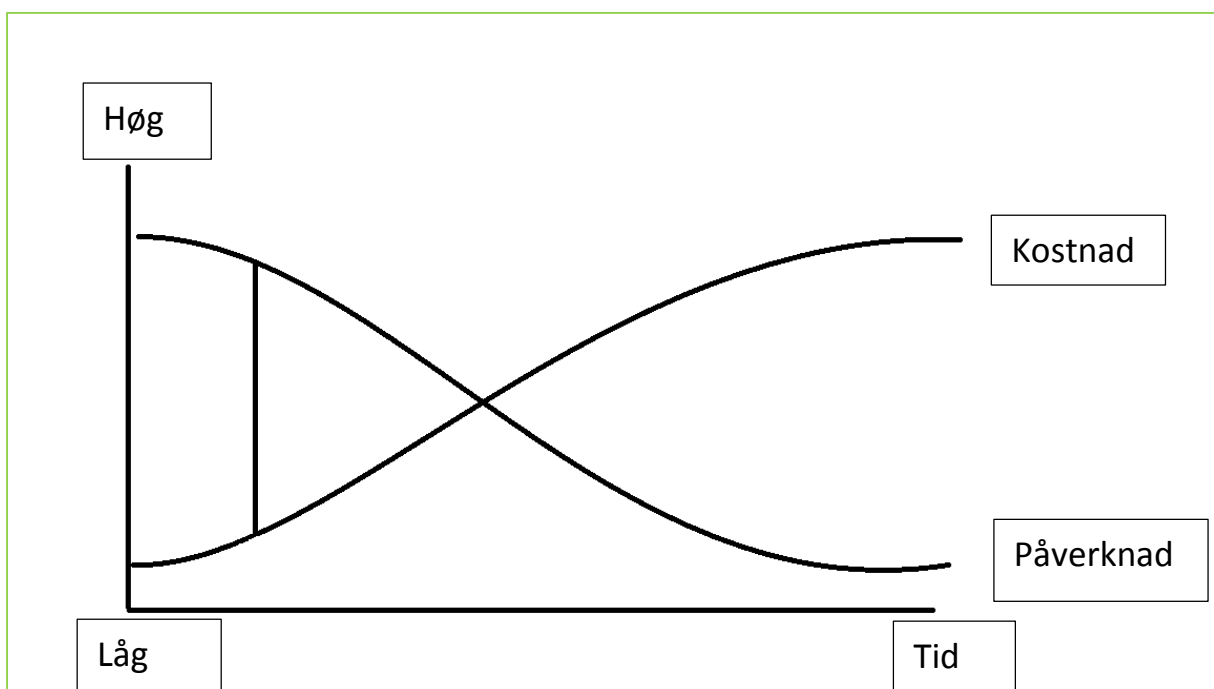
Det finst fleire døme på boligprosjekt både i Gjøvikregionen, Mjøsområdet og andre plassar som har element i seg som passar inn i Connected Living-konseptet. I tillegg er det fleire fagmiljø som arbeider med å utvikle konseptet.

Om det ikkje er nokon eintydig definisjon av Connected Living-konseptet, må aktuelle prosjekt i alle fall ha i seg element av teknologiske løysingar, vera bygningsmessig tilpassa og ha ein infrastruktur som svarar på korleis folk kan greie seg lengst mogleg utan hjelp frå det offentlege tenesteapparatet – vera sjølvhjelpne. Her vil møte- og opphaldsplassar òg høyre med. Dessutan vil løysingar for ulike generasjonar og livsfaser, inklusive temporære rombehov, vera aktuelle element.

Eit forhold som kan vera ei utfordring for å få til skreddarsydde bustader er lov om offentlege innkjøp (anskaffelser). Denne lova betyr at ein kommune eller annan offentlig instans ikkje kan gå direkte til ein bestemt leverandør for å få skreddarsaum. Det må utlysast konkurranse om å levere tilbod på bustaden. Da vil bestillerkompetanse vera heilt sentral for å vera sikker på å få leveransa i samsvar med dei idéar som er utgangspunktet for bestillinga. På den andre sida vil ei konkurranse som regel gje fleire forslag og dermed fleire løysingar.

Eit anna forhold er ulike krav i byggesaksforskrifta som anten kan setja grenser for spennande løysingsforslag eller føre til at løysingane blir svært kostbare. Både delar vil på kvar sin måte setja grenser for prosjekt som det elles kunne vera stor interesse for.

Det vil i alle fall vera viktig å kome tidleg inn i eit prosjekt før kostnadene har vorte for store dersom det skal vera mogleg å påverke det. Jf. figuren under:

Skal det utviklast bumiljø og lokalsamfunnstiltak i tråd med Connected Living-konseptet må kommunane leggje føringar for framtidig bumiljø og boligtilbod. Det er naturleg at profesjonelle utbyggjarar blir utfordra til å utvikle gode løysingar på framtidige bumiljø. I tillegg bør enkeltpersonar og grupper utfordrast til å lage framtidsretta boligløysingar. Kanskje er det nettopp grupper av venner, naboar og familiar som kan vera med å tenkje ut løysingar som både vil vera aktuelle for seg og dessutan inspirere fleire til å utvikle andre

løysingar. Da må kommunane definere tomteområde som interesserte grupper kan få tilbod om.

Det er nettopp når det gjeld utvikling av nye løysingar av lokalsamfunn, infrastruktur, bumiljø og bruk av teknologi at trekantsamarbeidet mellom kommune, næringsliv og forskning er spennande. Kopling og samvirke mellom desse aktørane er eit viktig grep for å utvikle ein framtidretta og god samfunnsstruktur.

5. Resultat

Det er formulert tre delmål for forprosjektet. I det følgjande blir det oppsummert kva som er oppnådd innan dei områda som handlar om delmåla.

5.1. Samarbeidsmodellar

Det har vore fleire møte med aktuelle samarbeidspartnarar og aktørar for å informere om og diskutere korleis dei kan kome i inngrep med prosjektet. Møta har teke utgangspunkt i utfordringar og moglegheiter som blir trekt fram i prosjektet. Særleg har det vore synt til dei demografiske og økonomiske utfordringane som kommunane vil møte dei neste tiåra. Kommunane har vore utfordra på løysingar som kan møte den framtidige situasjonen og om dei har prosjekt som kan være aktuelle eksempel/ case i Connected Living-tanakesettet. Tilsvarande er det i møta med NTNU i Gjøvik, tidlegare HiG, og arkitektfirma diskutert korleis desse fagmiljøa kan koplast inn i prosjektet.

Under følgjer ei oppstilling over kven det har vore møte med:

- Søndre Land: ordfører, rådmann, eigedomsavdeling og private næringsaktørar.
- Vestre Toten: planavdeling og eigedomsavdeling.
- Østre Toten: ordfører, rådmann, samfunns- og planavdeling og helse- og omsorgsavdeling.
- Nordre Land: rådmann, pleie- og omsorgsavdeling og private næringsaktørar.
- Gjøvik: helse- og omsorgsavdeling, eigedomsavdeling og samfunns- og planavdeling.
- ORM (ordfører-rådmannsmøte i Gjøvikregionen)
- Oppland fylkeskommune: plan- og miljøavdeling
- HiG avdeling for helse, omsorg og sjukepleie (HOS).
- HiG avdeling for teknolog, økonomi og ledelse (TØL).
- Arkitektfirma Kontur.
- Arkitektfirma JAF.
- Miljøbygg
- Syljuåsen
- EvryCare

- Ø. M. Fjeld
- GOBB
- Gjøvik eiendomsselskap

Oppsummering

Når det gjeld aktuelle samarbeidsmodellar mellom kommune, næringsliv og forskingsmiljø har kommunane gjeve uttrykk for at det vil vera mest naturleg å knyte ein slik modell opp mot eksempel/ case i eigen kommune. I praksis betyr det at det er framdrifta i desse eksempla som legg føring for etablering av samarbeidsmodellane.

I utgangspunktet er det ikkje definert kven som skal ta initiativ til å lage ein samarbeidsmodell og da blir det lett slik at alle ventar på alle. Ansvaret burde i utgangspunktet vore plassert hjå ein av samarbeidspartnarane. Mange vil nok meine at det er kommunane, som lokalsamfunnsutviklar, som må ta initiativet!

5.2. Eksempel – «skarpe case»

Sentrumsområde i Raufoss

Vestre Toten fekk seinhausten 2013 laga eit skisseprosjekt som delprosjekt i eit større stedsutviklingsprosjekt for Raufoss sentrum. Delprosjektet omfatta Rådhuskvartalet med omkringliggjande areal. Kommunen er grunneigar i heile området.

Målet med delprosjektet er å utarbeide ein heilheitleg plan for området. Det er bl.a. ynskje om bustadbygging med høg utnytting og etablering av verksemd(er) som skal skape aktivitet i området utan å vera svært trafikkskapande. Det er lista opp mange moment som skal vektleggjast i prosjektet. Meininga med delprosjektet er at det skulle vera så konkret at det kan danne grunnlag for vidare arbeid med reguleringsplanen. I tillegg er det forslag om å supplere grunnlaget med inspirasjon frå Connected Living-konseptet.

Reguleringsplanarbeidet har nyleg starta opp. Kommunen ynskjer å etablere eit samarbeid/ ein dialog om prosjektet med næringsaktørar på Raufoss. Det er òg aktuelt å kople reguleringsplanarbeidet mot forskingsmiljøet på NTNU i Gjøvik for å få innspel til arbeidet.

Klinikken i Hov

Klinikken i Hov vart i 2015 kjøpt av Hov utvikling, som er eit privat selskap som ynskjer å utvikle eigedommen kommersielt i samråd med Søndre land kommune. Eigedommen ligg i sørhelling nær inntil Hov sentrum og består av ei betydeleg bygningsmasse som frå tidleg på 1900-talet var etablert for institusjonsdrift (sjukehus i starten). Her er spisesal, møterom, aktivitetsrom, klasserom, gymsal m.m.

Spørsmålet er kva for andre formål ei slik bygningsmasse for institusjonsdrift kan brukast til. Eigedomen er ei tomt på bortimot 30 dekar som kan vera aktuell for boligbygging. Det kan vera aktuelt å byggje om hovudbygningen med leilegheiter og eventuelt etablere ny bustadmasse som kan utviklast med nye boligløysingar. I eit slikt boligkonsept kan det vera eit alternativ å bruke delar av eksisterande bygningsmasse til ulike fellesfunksjonar som på den måten kan bidra til at folk er sjølvhjelpne lengst mogleg og greier seg utan hjelp av det kommunale tenesteapparatet.

Planlegging for korleis Klinikken kan utviklast er i gang. Det er etablert eit samarbeid mellom eigar, arkitekt og Søndre Land kommune. Formålet er å finne ut korleis eksisterande bygningsmasse kan byggjast om til leilegheiter. Det er sett i gang med utarbeiding av skisseprosjekt og prospekt for å undersøkje marknaden for ulike boligløysingar i den gamle hovudbygningen.

Kapp bu- og servicesenter

Østre Toten skal byggje nytt helse- og omsorgssenter og i den samanheng skal Kapp bu- og servicesenter avviklast og samordnast med det nye senteret, som er planlagt å vera ferdig til 2020. Kapp bu- og servicesenter vart bygd i 1984 og har eit areal på 3.400 m². Anlegget er på tre etasjer med inngang frå terrengnivå på to plan. Senteret har i dag 34 bueiningar (omsorgsplassar) i tillegg til fellesareal med kjøken, spisesal og opphaldsrom.

Mål for prosjektet er å utgreie alternative buformer og boligløysingar som skal fremme meistring, deltaking og aktivitet saman med lokalsamfunnet. Prosjektet skal avklare potensialet for samarbeid mellom offentleg og privat sektor og stimulere til innovative prosessar og nye berekraftige løysingar. Nye konsept skal ivareta brukaranes behov, kommunens evne til å yte tenester og gode fellesskapsløysingar.

Kapp bu- og servicesenter har mange kvalitetar for å utvikle nye boligløysingar både når det gjeld plassering og bygningsmessig potensiale. Senteret ligg i Kapp sentrum, i eit område som er regulert til ny bustadbygging. Inntil senteret ligg Arbeidersamfunnet (privat område) og Smørvika (kommunalt område). I Smørvika og på Arbeidersamfunn-tomta er det regulert 80 nye bueiningar som vil danne eit aktivt fellesskap med ein ny bruk av bu- og servicesenteret.

Det som nå står for tur er ei detaljplanlegging for utbygging av området. I den samanheng er det viktig å få til ei avtale om samarbeid med eigaren av Arbeidersamfunnet. Planlegginga kan likevel ta noko tid i og med at det nye helse- og omsorgssenteret ikkje skal stå ferdig før i 2020.

Farverikvartalet

Gjøvik kommune har gjennom Industribygg AS og private investorar utarbeidd reguleringsplan for Farverikvartalet, som vart vedteke i 2015. Området ligg midt i Gjøvik sentrum mellom Hunnselva og Storgata og er regulert til ein kombinasjon av parkering, forretningar, bustader og kulturformål. Det er planlagt forretningar, parkering og kulturbygg på dei nedste plana og 4 bustadblokker på 3 til 6 etasjar over. Boligdelen utgjer bortimot 10000 m² fordelt på ca 100 leilegheiter. Ny avkøyring frå rv 4 er ein viktig premiss for utvikling av denne delen av Gjøvik sentrum.

Boligdelen vil vera interessant for å utvikle nye boligløysingar. Her vil det vera rom for leilegheiter av ulik form og storleik. Det er sjølvstendig at leilegheitene har livsløpsstandard, er universelt utforma og lagt til rette for teknologiske løysingar av ulike slag. Dessutan gjev den sentrale plasseringa inntil den grønne lunga på Gjøvik gard store moglegheiter for fine uteområde og infrastruktur.

Det er etablert eit eige selskap for utbygging av området, Farverikvartal AS. Styret har stilt seg positiv til å leggje Connected Living-konseptet inn i utbyggingsplanane. For tida blir det arbeidd med å få inn fleire på eigarsida. I tillegg er ny avkøyring frå rv 4 eit springande punkt for planlegging og framdrift i prosjektet.

Velferdsteknologi

Nordre Land kommune samarbeider med firmaet EveryCare AS om velferdsteknologi og har eit program som er i drift på skjerma avdeling på Landmo omsorg- og rehabiliteringssenter. Det er vidare eit mål å teste ut sensor- og alarmfunksjonar til hjelp for eldre og hjelpetrengjande personar så desse kan bli buande heime lenger. Heimesituasjonen vil da vera tryggare både for den som har eit hjelpebehov, for pårørande og for kommunens heimeteneste.

Spørsmålet er om tilbodet med sensor- og alarmfunksjonar òg kan tilpassast eldre som ikkje har hjelp frå den kommunale heimetenesta, men som kan bli koplå opp mot pårørande, naboar eller venner for på den måten å oppleve større tryggleik i sin livssituasjon som betyr at dei kan bu lenger i eigen heim.

For tida arbeider EvryCare saman med kommunen om utvikling av velferdsteknologiske løysingar for heimemarknaden. Velferdsteknologi kan puttast inn i alle boligkonsept og kan vera eit element i alle eksempla frå dei andre kommunane.

Oppsummering

Alle eksempla som er spelt inn frå kommunane passar inn i Connected Living-tankegangen. Statusoversikta syner at alle «skarpe case» krev vidare planlegging før eventuell oppstart. Sentrumsområde i Raufoss og Klinikken i Hov er dei to eksempla som det per dato er mest aktivitet rundt. Det generelle inntrykket er at det kunne vore sterkare engasjement rundt eksempla. Kommunane har store utfordringar med å møte eldrebølgja som kjem i løpet av ei

ti-års periode. Kanskje kan grupper med venner, familiar og naboar engasjerast for å møte eldrebølgja med spennande boligløysingar i tide?

Kommunane utarbeider planstrategiar i starten på ny kommunestyreperiode og mange kommunar lagar boligplanar. Utfordringa som eldrebølgja skapar må vera eit sentralt tema i det kommunale strategiarbeidet. Det er viktig at det blir drøfta tiltak for korleis framtidige bumiljø, boligløysingar og lokalsamfunn kan utformast så folk kan bli mest mogleg sjølvhjelpne og greie seg lengst mogleg i eigen bolig utan hjelp frå det offentlege tenesteapparatet. I dette arbeidet er nettopp trekantsamarbeidet mellom kommunane, næringslivet og forskinga interressant.

5.3. Næringsklynge

Meininga har vore at Connected Living skulle munne ut i eit Arena-prosjekt. Dette krev eit samarbeid mellom mange bedrifter i eit nettverk eller klynge.

Det har vore fleire møte med bedrifter med sikte på å få etablert ei næringsklynge. Møta har synt at det er forståing og ei viss interesse for å utvikle nye tilbod for eldrebølgja som vil kome for fullt om eit par tiår, men likevel er det ikkje noko stort engasjement.

Oppsummering

Det er per dato ikkje noko engasjement for å dra i gang utviklingsarbeid for nye buformer og bustadtyper. Dermed er det vanskeleg å sjå for seg etablering av næringsklynger før problemstillingar rundt eldrebølgja og behovet for nye boligløysingar og lokalsamfunnstiltak kjem høgare på den kommunalpolitiske dagsorden. Kanskje kan etableringa av NTNU i Gjøvik skape større interesse for at næringslivet engasjerer seg sterkare?

6. Samandrag

For å møte den komande eldrebølgja peikar Connected Living på at det må utviklast løysingar som reduserer presset på dei offentlege tenestene.

I forprosjektet er det formulert tre delmål:

- a) Foreslå samarbeidsmodell mellom kommune(-ar), næringsliv og forskingsmiljø for å sikre kompetanse i samfunnsplanlegginga i regionen.
- b) Identifisere/ finne 1 – 3 «skarpe case» eller eksempel på helse- og trivselskapande løysingar der folk kan greie seg sjølve lengst mogleg med eige hjelp.
- c) Initiere og utvikle ei næringsklynge i regionen.

Når veksten i aldersgruppa 80 år og eldre bortimot doblar seg fram til 2040, den yrkesaktive gruppa nesten er status quo, den økonomiske utviklinga stagnerer og andre store utfordringar bankar på døra, blir spørsmålet korleis vi skal møte framtida. Korleis blir

framtidens bummiljø og lokalsamfunn – korleis skal vi bu og leve? Dette vil gjelde tiltak både på stutt og lengre sikt.

Det handlar om å utvikle hjelpemiddel, husvære og infrastruktur som bidreg til sjølvhjelpne liv. Vi må i større grad greie oss sjølv – vera mest mogleg sjølvhjelpne lengst mogleg. Det vil òg kreve at vi må kunne hjelpe kvarandre til å greie oss lenger sjølv før det offentlege hjelpeapparatet kanskje må inn i bildet. Men, for å bli i stand til å hjelpe kvarandre må vi lære kvarandre å kjenne. Da må det finnast møteplassar. Ser vi på dagens bustadløyisingar, blokker og einestader, er det i svært liten grad laga møteplassar og fellesareal. Da er det heller ikkje så lett å bli kjent med kvarandre, som er grunnlaget for i neste omgang å kunne hjelpe kvarandre. Kanskje har vi noko å lære av tidlegare tunløyising i vårt eige land eller frå landsbyar i andre land?

Når det gjeld aktuelle samarbeidsmodellar mellom kommune, næringsliv og forskingsmiljø har kommunane gjeve uttrykk for at det vil vera mest naturleg å knyte ein slik modell opp mot eksempel/ case i eigen kommune. I praksis betyr det at det vil vera framdrifta i desse eksempla som legg føring for etablering av samarbeidsmodellane. Det er ikkje definert kven som skal ta initiativ til å få til samarbeidsmodellane og da blir det lett slik at alle ventar på alle. Likevel vil nok mange meine at det er kommunane, som lokalsamfunnsutviklar, som må ta initiativet!

Alle eksempla som er spelt inn frå kommunane passar inn i Connected Living-tankegangen. Statusoversikta syner at alle «skarpe case» krev vidare planlegging før eventuell oppstart. Sentrumsområde i Raufoss og Klinikken i Hov er dei to eksempla som det per dato er mest aktivitet rundt. Det generelle inntrykket er at det kunne vore sterkare engasjement rundt eksempla. Kommunane har store utfordringar med å møte eldrebølgja som kjem i løpet av ei ti-års periode. Kanskje kan grupper med venner, familiar og naboar engasjerast for å møte eldrebølgja i tider med spennande boligløyisingar?

Per dato er det ikkje noko engasjement for å dra i gang utviklingsarbeid om nye buformer og boligløyisingar. Dermed er det vanskeleg å sjå for seg etablering av næringsklynger før problemstillingane rundt eldrebølgja kjem høgare på den kommunalpolitiske dagsorden.

Konklusjon

Utfordringane med eldrebølgja som ventar oss om ti års tid er store. Det kan derfor vera grunn til å stille spørsmål om vi er godt nok førebudd til å møte denne utfordringa? Mykje tyder på at vi ikkje er det – vi har det så greitt i dag!

Kva gjer vi når vi når vi blir 50 % fleire eldre samtidig som kommuneøkonomien kanskje er redusert med 10 %? Skal vi møte denne utfordringa må vi byrje å førebu oss i dag. Det handlar om å utvikle gode bummiljø i ein framtidensretta samfunnsstruktur. Da bør nettopp trekantsamarbeidet kommune, næringsliv og forskning vera interessant og opne for nye, spennande løyisingar.

Vedlegg.

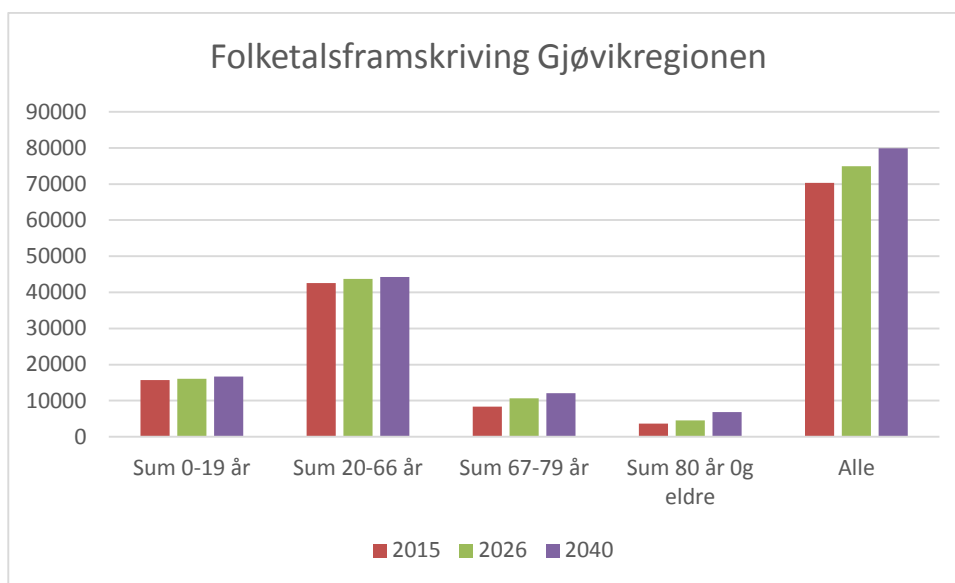
NOTAT

Folketalsframskriving for Gjøvikregionen

Velferdstenestene i Norge og den vestlege verda står overfor svære utfordringar dei komande ti-åra. Dette har bl.a. samband med den demografiske utviklinga med sterk vekst i den eldre delen av folket og svak vekst i den yrkesaktive delen.

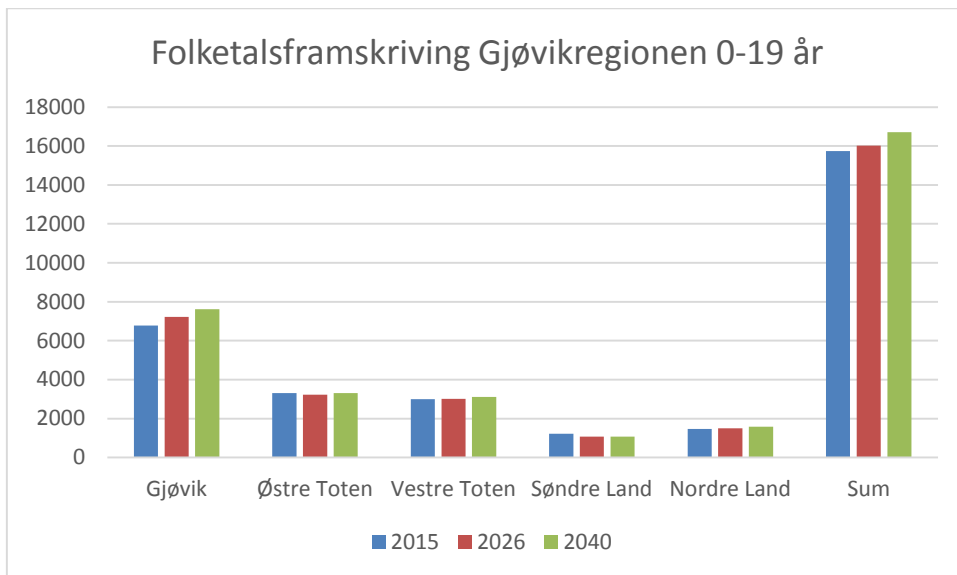
I det følgjande ser vi nærare på situasjonen for Gjøvikregionen.

Gjøvikregionen samla:

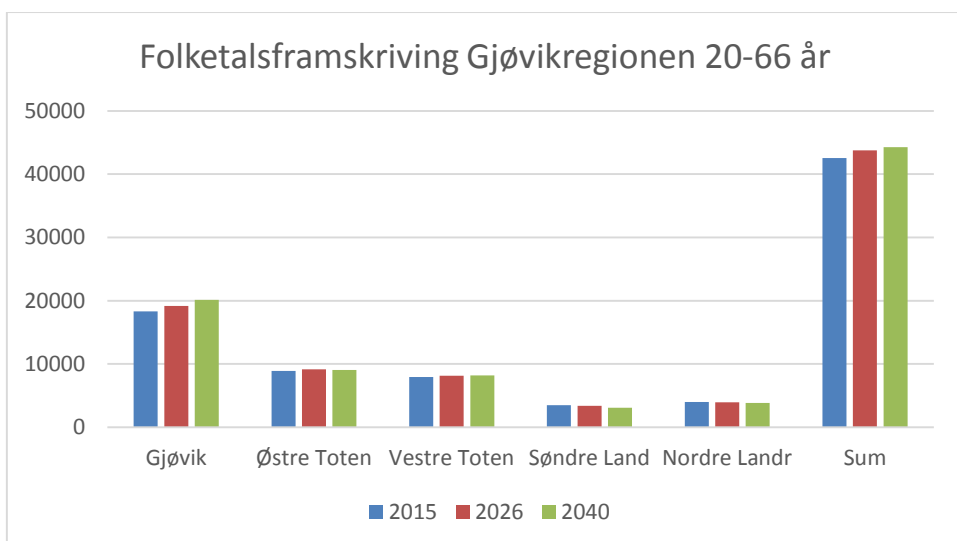
Som vi ser av framskrivinga vil folkemengda i Gjøvikregionen vekse til nærare 80.000 innbyggjarar i 2040 eller med 13,6 % frå dagens nivå. Det er særleg to grupper som framskrivinga gjev grunn til å trekkje fram. Gruppa 80 år og eldre doblar seg langt på veg fram til 2040. Den andre gruppa er yrkesaktive 20 – 66 år. Her ser vi at veksten er svært beskjeden. Ser vi på dei enkelte kommunane er bildet litt meir nyansert, men hovudtrekket er det same.

Framskriving for aldersgruppa 0 – 19 år:

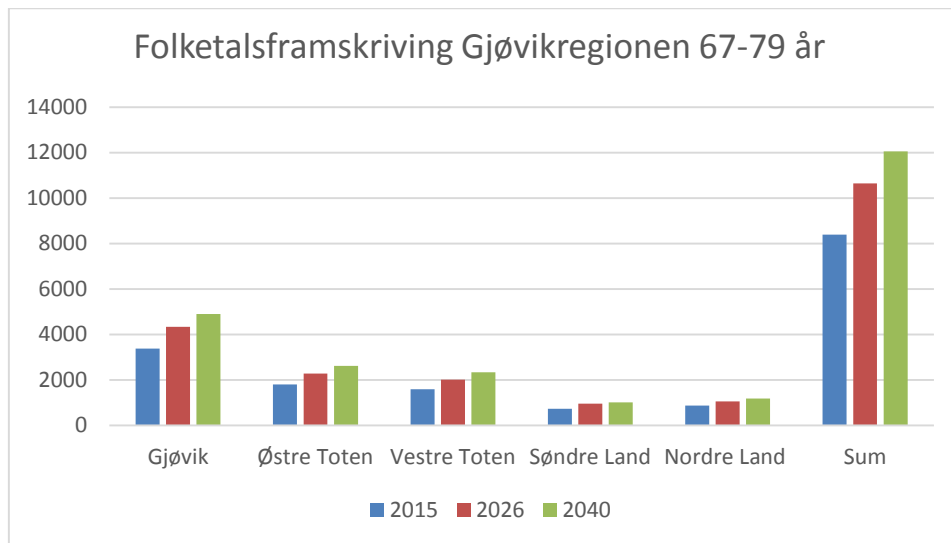
For Gjøvik og Nordre Land er prognosene for dei yngste aldersgruppene mest positive. I Gjøvik vil aldersgruppa vekse med 12,3 % fram til 2040 og i Nordre Land med 8,6 %. I Søndre Land derimot er det ein nedgang på heile -11,5 %.

Framskriving for aldersgruppa 20 – 66 år:

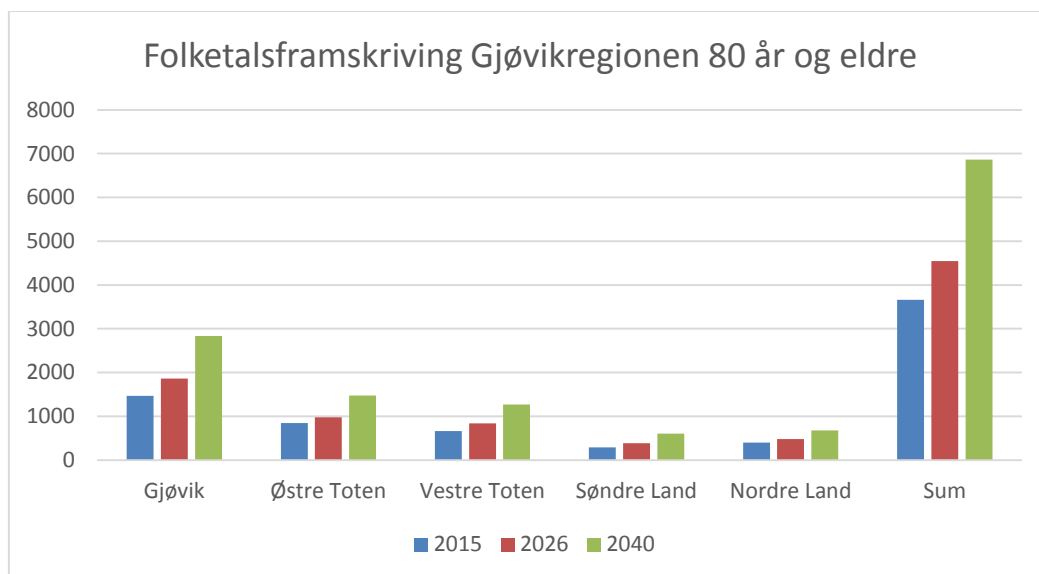
Aldersgruppa 20 – 66 år er den yrkesaktive delen av folket. Det er berre Gjøvik som ser ut til å få vekst av noko betydning med 10,2 %. For Toten-kommunane er det bortimot status quo. Både Land-kommunane har negativ vekst, Søndre Land på heile -10,7 %. For heile regionen er veksten 4,1 %.

Framskriving for aldersgruppa 67 – 79 år:

Aldersgruppa 67 – 79 vil vekse langt bortimot 50 % fram til 2040. Størst er veksten i Gjøvik og Toten-kommunane med rundt 45 %. Veksten er òg betydeleg i Land-kommunane med rundt 35 %.

Framskriving for aldersgruppa 80 år og eldre:

Dette er den aldersgruppa med kraftigast vekst. Fram til 2040 vil denne gruppa bli bortimot dobbelt så stor som i dag med ein auke på 87,6 %. For Søndre Land er det meir enn ei dobling. Ser vi på gruppa 90 år og eldre vil det bli ei dobling i alle kommunar bortsett frå Vestre Toten.

Veksten i aldersgruppa 80 år og eldre er så kraftig at det må bli ei stor utfordring i tida framover. Når vi samtidig ser at veksten i den yrkesaktive delen av folket er svært svak, blir ikkje utfordringa mindre. Det betyr færre yrkesaktive for kvar eldre eller for kvar pensjonist.

28.06.16 NH

Hovudprosjekt om offentleg og privat samarbeid om velferdstenester (Connected Living)

Utkast til prosjektplan

1 Mål og rammer

1.1 Bakgrunn

I åra framover møter vi store demografiske utfordringar. Dei eldste aldersgruppene aukar kraftig medan dei yngre er meir stabile. For Gjøvikregionen syner framskriving av folketalet at gruppa 80 år og eldre langt på veg doblar seg fram til 2040 medan veksten i gruppa yrkesaktive 20 – 66 år derimot er svært beskjeden. I 2015 er det 3,5 yrkesaktive (20-66 år) pr eldre (67 år +) og i 2040 er forholdet redusert til 2,3. Samtidig skjer det ei sentralisering som forsterkar «underbemanninga» i distrikta.

Det blir òg spådd ei svakare økonomisk utvikling og kanskje nedgang framover. Det er derfor god grunn til å stille spørsmål om korleis det går med kommuneøkonomien. Kommunane har dessutan store pensjonsplikter framom seg. Generell svakare økonomisk utvikling og store pensjonsutbetalingar kan såleis kome til å gå hardt ut over evna til å løyse nye oppgaver. I tillegg kjem store globale utfordringar som miljøkrise og flyktningekrise.

Med eit slikt framtidsbilde vil det vera viktig å finne løysingar som reduserer presset på dei offentlege tenestene og utviklar lokalsamfunn, boligtyper og produkt som kan fremme sjølvhjelpne liv for flest mogleg lengst mogleg. Både offentleg og privat sektor må ta ansvar for å finne løysingar. Det krev eit samarbeid der både gamal og ny kunnskap kan møtast på tvers av fagområde og som stimulerer til innovative prosessar og nye løysingar. Dette peikar mot meir forpliktande samarbeid mellom kommunar, næringsliv og forskingsmiljø.

I samband med kommunereforma vart det i Gjøvikregionen gjennomført eit forprosjekt om samarbeid mellom offentleg og privat sektor om velferdstenester (Arena Connected Living). Eksempla som er spelt inn i dette forprosjektet syner at det vil vera interessant å få til ulike slags løysingar, både nye boligprosjekt og ombygging av eldre bygningar, eksempel på ulike boligtyper, løysingar både i by, i tettstad og på bygda, løysingar som syner uterom, møteplassar, infrastruktur og bruk av velferdsteknologi, og som legg til rette for at generasjonane kan bu om kvarandre. Dessutan vil det vera interessant å ha med prosjekt

som er på ulike stadium i planlegginga. Det vil gje interessant erfaring bl.a. om korleis det vil vera mogleg å påverke innhald og retning på planprosessane. Nye løysingar er ikkje berre eit ansvar for offentleg sektor, men må utviklast i eit tett samarbeid med næringslivet om kva marknaden etterspør og der forskinga bidreg med eksisterande og ny kunnskap på tvers av fagområde.

1.2 Prosjektmål

I forprosjektet var det formulert tre delmål:

- a) Foreslå samarbeidsmodell mellom kommune(-ar), næringsliv og forskingsmiljø for å sikre kompetanse i samfunnsplanlegginga i regionen.
- b) Identifisere/ finne 1 – 3 «skarpe case» eller eksempel på helse- og trivselskapande løysingar der folk kan greie seg sjølve lengst mogleg med eige hjelp.
- c) Initiere og utvikle ei næringsklynge i regionen.

Visjonen for hovudprosjektet er:

Kommunane i Gjøvikregionen skal framstå som føregangskommunar gjennom god samfunnsplanlegging og utvikling av gode bumiljø der folk er sjølvhjelpne. Visjonen (hovudtrekka) skal vera nedfelt i kommunanes planstrategiar og aktuelle planar, og det skal etablerast eit plansamarbeid mellom næringsliv, forskingsmiljø, kommune og andre offentlege instansar.

Hovudmålet er:

Det skal utviklast god folkehelse gjennom nye løysingar for gode lokalsamfunn og bumiljø med bustadtyper og produkt der generasjonane bur om kvarandre, har gode møteplassar og greier seg sjølve lengst mogleg i sine eigne heimar og på den måten reduserer presset på offentlege tenester. Prosjektet skal danne modell og vera overførbart.

Under hovudmålet er det følgjande delmål:

- 1) I prosjektet skal det lagast ein **modell for Gjøvikregionen** som beskriv element og prosessar som må vera til stades for å realisere hovudmålet. Modellen skal syne samhandlinga mellom kommune, næringsliv, forskning og vera retningsgjevande for aktuelle utbyggingsprosjekt. Sentrale spørsmål vil vera:
 - * Kva for kompetanse bør vera til stades i offentleg og privat sektor ut frå felles forståing av framtidens behov?
 - * Korleis løyser vi dette – kvar for seg eller saman?
 - * Kva for strategiar har kommunane for å samarbeide med private utbyggjarar for å leggje til rette for nye byggemåtar og ulike buformer som bidreg til at innbyggjarane klarer seg lengre i eigen bustad?
 - * Kva for haldningar har folk til bumiljø, eigarform, fellesskap, medborgaromgrepet m.m. og kva må til for å få til haldningsendring?
- 2) Kommunane har ansvaret for samfunnsplanlegginga og skal etablere ei felles **planleggingsgruppe** med deltakarar frå næringsliv, forskingsmiljø og andre offentlege instansar for å utarbeide modellen som skal gje gode heilheitlege løysingar i samsvar med hovudmålet (jf delmål 1). Planleggingsgruppa skal kome med forslag til prosessen frå samfunnsplan via arealplan og til detaljplanar av eit bustadprosjekt. Det skal òg vurderast om samarbeid mellom fleire kommunar (heile regionen) kan bidra til gode

bustadløyningar inklusive infrastruktur og uteområde. Planstrategi og plankompetanse er sentrale tema ved sida av organisering og kapasitet.

- 3) Eksempla frå forprosjektet er **referanseprosjekt** som skal beskrivast og visualiserast med prospekt (skisser) inklusive uteområde, infrastruktur og teknologiske løysingar. Referanseprosjekta skal dessutan definere aktørar i eit privat – offentleg samarbeid og teste ut/ svare på modellen (jf delmål 1).
- 4) Identifisere eventuelle forhold i **lov- og regelverk eller finansieringsordningar** som er til hinder eller skapar vanskar for gode løysingar.
- 5) Setja i gang arbeidet med å etablere **næringsklynge** som gjev eit heilheitleg innhald i forslag til framtidige buformer og bustadtyper. Arbeidet med nye løysingar skal vera på eit generelt nivå og vil ikkje gå inn på enkeltprosjekt.
- 6) Identifisere behovet både for **ny kunnskap og kombinasjon av kunnskap** frå ulike fagdisiplinar som er viktig for å nå målsetjingane i prosjektet.

1.3 Rammer

Alle fem kommunane i Gjøvikregionen er deltakarar i hovudprosjektet. I tillegg skal det inviterast deltakarar frå næringslivet (eigedomsutviklarar, byggenæringa, arkitektfirma) og frå forskinga (NTNU, Sintef). Det er planlagt at prosjektet skal starte opp 01.06.16 og vera avslutta i løpet av ei to-års periode.

Kommunane skal synleggjera deltaking med ein definert stillingsressurs som skal bidra til hovudprosjektet gjennom planleggingsoppgaver, arbeidsgrupper, innspel m.m. Stillingsressursen skal dessutan ha ansvar for framdrift i referanseprosjekta i eigen kommune (jf delmål 3).

Prosjektet har i 2016 ei ramme av fylkesmannens skjønnsmidlar på kr. 1.100.000.

Fylkesmannen forventar at NTNU og SRM (Sintef Raufoss Manufacturing AS) blir involvert og deltek med ressursar i prosjektet. Det er ein føresetnad å få på plass finansiering for 2017 og ut prosjektperioda.

2 Omfang og avgrensing

Det skal utarbeidast ein planleggingsmodell for Gjøvikregionen og vidare skal prosjektet følgje opp referanseprosjekta i kommunane. Planleggingsgruppa og stillingsressursane i kommunane vil vera dei sentrale aktørane i dette arbeidet. I tillegg til å arbeide med modellen og referanseprosjekta bør det vera rom for deltaking i andre relevante planprosessar i kommunane. Det blir understreka at det skal vera eit regionalt blick på prosessar og utbyggingsprosjekt som blir sett i gang.

3 Organisering

Prosjekteigar er kommunane (ordførar-rådmannsmøte), næringslivet (eigedomsutviklarar, byggenæringa) og forskinga (NTNU).

Prosjektansvarleg er næringssjef Kai Glæserud

Prosjektleder er Nils Hesthagen

Det skal etablerast ei **styringsgruppe** som skal sikre best mogleg forankring med representantar frå kommunane (rådmannsnivå), næringslivet, forskinga (NTNU), Fylkesmannen og Gjøvikregionen utvikling.

Vidare skal det etablerast ei **planleggingsgruppe** med deltakarar frå næringsliv, forskingsmiljø, kommunane og andre offentlege instansar for å utarbeide ein modell for Gjøvikregionen (jf delmål 1).

I tillegg skal kommunane peike på ein **kommunal stillingsressurs** til arbeidet med prosjektet. Prosjektleder vil dessutan kunne ha behov for å bruke andre aktuelle ressurspersonar frå deltakarane i prosjektet.

Styringsgruppa består av ---

Planleggingsgruppa består av ---

4 Avgjerdspunkt, oppfølging og milepælar

Styringsgruppe og planleggingsgruppa skal vera på plass innan 01.09.16. Ultimo september skal det arrangerast arbeidsmøte for å informere kvarandre om samansetjing av grupper og koordinering av framdrift i prosjektet.

Det skal haldast jamleg møte i styringsgruppa (annankvar måned/ kvartalsvis) for å sikre framdrift i prosjektet. I starten kan det vera aktuelt at planleggingsgruppa har ofte møte for å få på plass planleggingsmodellen (jf delmål 1).

5 Risikoanalyse og kvalitetssikring

Suksessfaktorane er avhengig av at det blir laga ein god operativ planleggingsmodell som blir testa ut av aktuelle prosjekt (i fyrste rekkje referanseprosjekta) og ikkje minst at deltakarane i prosjektet engasjerer seg i arbeidet.

6 Gjennomføring

I vedlegg 1 er det sett opp plan for hovudaktivitetane i heile prosjektperioda 2016 – 2018.

7 Økonomi

Det er sett opp følgjande budsjett og finansieringsplan for prosjektet:

Budsjett 01.06.2016 – 31.05.2017

	Budsjett	Realisert	Avvik
INNTEKTER			
Overført frå 2015	0		
Skjønnsmidlar 2016 (rest)	700000		
Sum inntekter	700000		
KOSTNADER			
Prosjektleiing	420000		
Prosjektkostnader (møte, honorar mm)	180000		
Kontorkostnader (husleige mm)	50000		
Driftskostnader	50000		
Sum kostnader	700000		
RESULTAT	0		

Vedlegg 2.

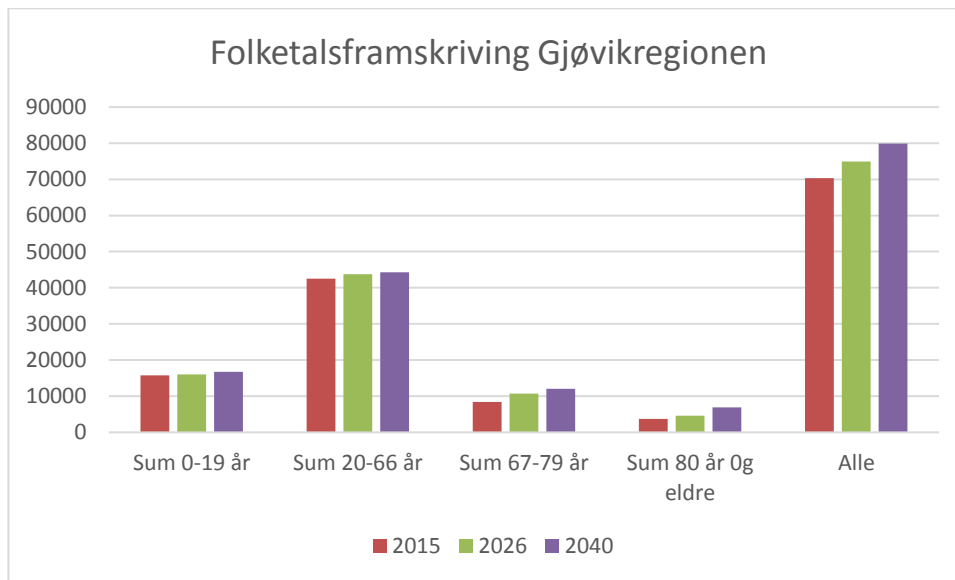
NOTAT

Folketalsframskriving for Gjøvikregionen

Velferdstenestene i Norge og den vestlege verda står overfor svære utfordringar dei komande ti-åra. Dette har bl.a. samband med den demografiske utviklinga med sterk vekst i den eldre delen av folket og svak vekst i den yrkesaktive delen.

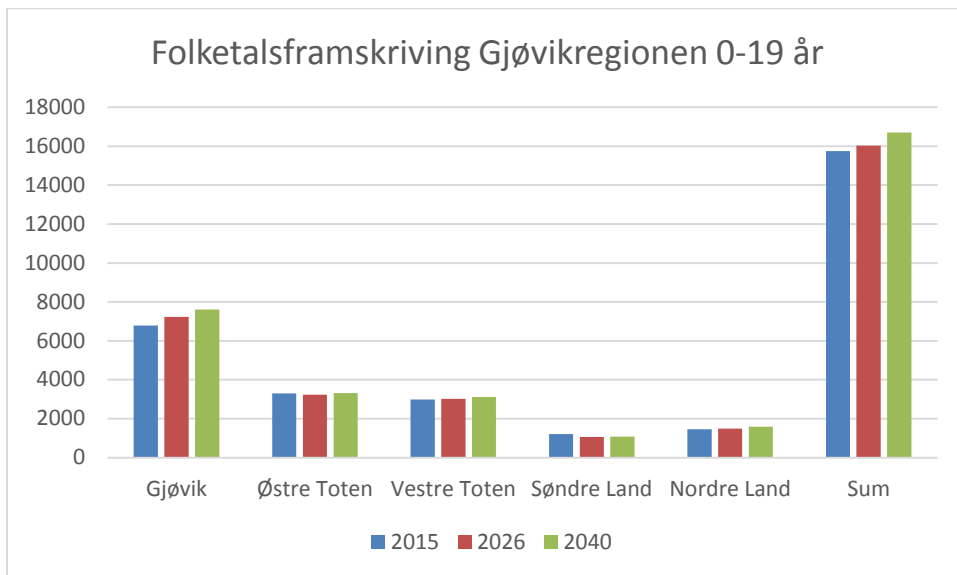
I det følgjande ser vi nærare på situasjonen for Gjøvikregionen.

Gjøvikregionen samla:

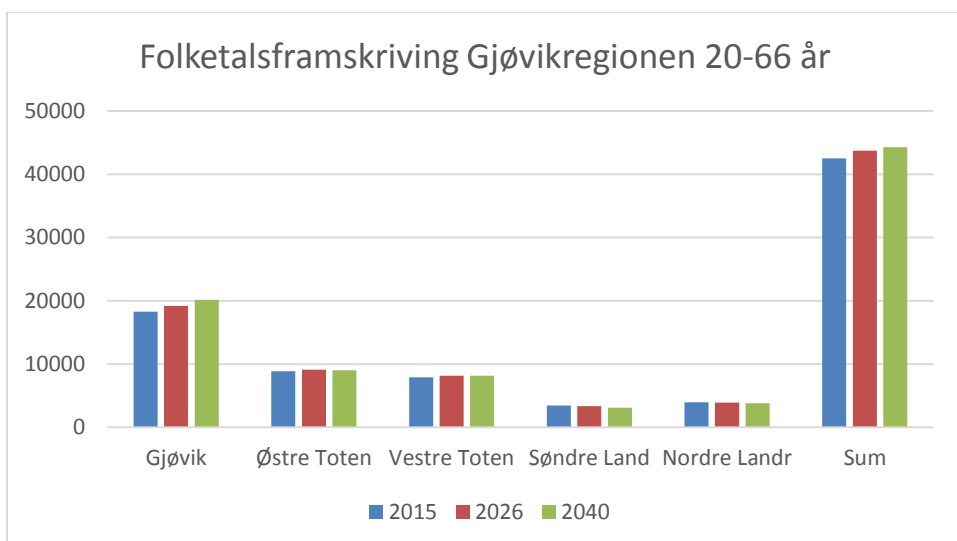
Som vi ser av framskrivinga vil folkemengda i Gjøvikregionen vekse til nærare 80.000 innbyggjarar i 2040 eller med 13,6 % frå dagens nivå. Det er særleg to grupper som framskrivinga gjev grunn til å trekkje fram. Gruppa 80 år og eldre doblar seg langt på veg fram til 2040. Den andre gruppa er yrkesaktive 20 – 66 år. Her ser vi at veksten er svært beskjeden. Ser vi på dei enkelte kommunane er bildet litt meir nyansert, men hovudtrekket er det same.

Framskriving for aldersgruppa 0 – 19 år:

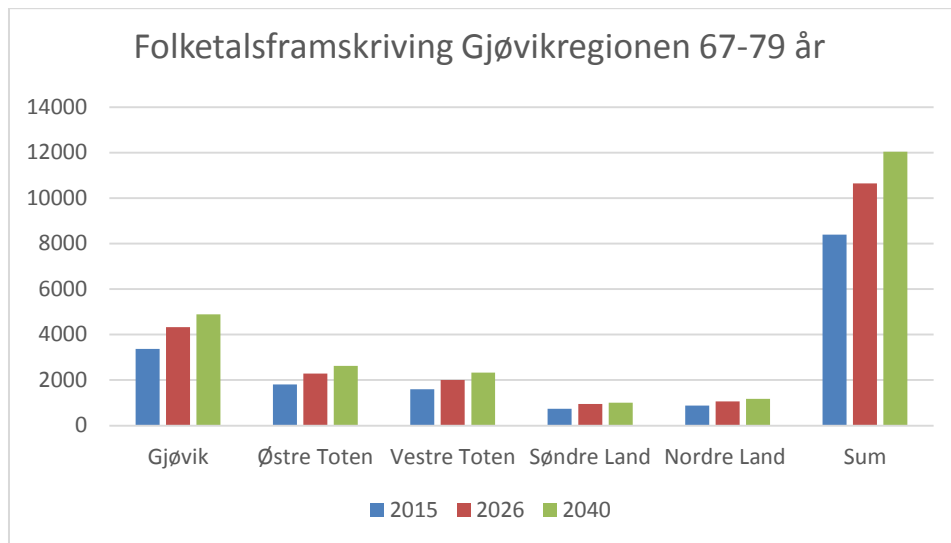
For Gjøvik og Nordre Land er prognosene for dei yngste aldersgruppene mest positive. I Gjøvik vil aldersgruppa vekse med 12,3 % fram til 2040 og i Nordre Land med 8,6 %. I Søndre Land derimot er det ein nedgang på heile -11,5 %.

Framskriving for aldersgruppa 20 – 66 år:

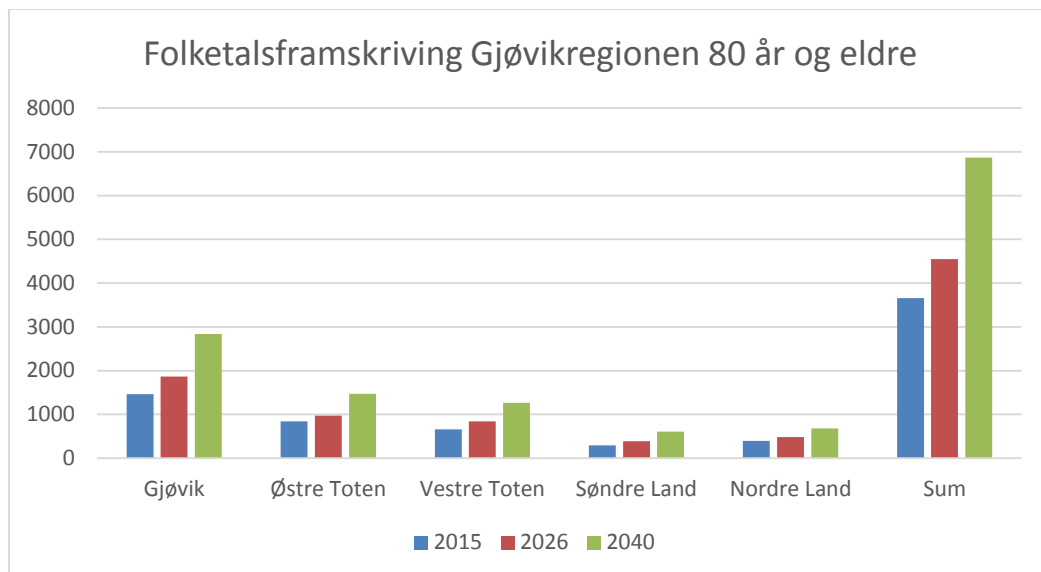
Aldersgruppa 20 – 66 år er den yrkesaktive delen av folket. Det er berre Gjøvik som ser ut til å få vekst av noko betydning med 10,2 %. For Toten-kommunane er det bortimot status quo. Både Land-kommunane har negativ vekst, Søndre Land på heile -10,7 %. For heile regionen er veksten 4,1 %.

Framskriving for aldersgruppa 67 – 79 år:

Aldersgruppa 67 – 79 vil vekse langt bortimot 50 % fram til 2040. Størst er veksten i Gjøvik og Toten-kommunane med rundt 45 %. Veksten er òg betydeleg i Land-kommunane med rundt 35 %.

Framskriving for aldersgruppa 80 år og eldre:

Dette er den aldersgruppa med kraftigast vekst. Fram til 2040 vil denne gruppa bli bortimot dobbelt så stor som i dag med ein auke på 87,6 %. For Søndre Land er det meir enn ei dobling. Ser vi på gruppa 90 år og eldre vil det bli ei dobling i alle kommunar bortsett frå Vestre Toten.

Veksten i aldersgruppa 80 år og eldre er så kraftig at det må bli ei stor utfordring i tida framover. Når vi samtidig ser at veksten i den yrkesaktive delen av folket er svært svak, blir ikkje utfordringa mindre. Det betyr færre yrkesaktive for kvar eldre eller for kvar pensjonist.

Vedlegg 1.

Hovudprosjekt om offentlig og privat samarbeid om velferdstenester

Utkast til aktivtetsplan 01.06.16 –31.05.18

	2016 - 2017												2017 - 2018												
Hovudaktivitet	Ju ni	Ju li	A ug	Se p	O kt	N ov	D es	Ja n	Fe b	M ar	A pr	M ai	Ju n	Ju l	A ug	Se p	O kt	N ov	D es	Ja n	Fe b	M ar	A pr	M ai	
Organisering																									
0.1 Styringsgruppemøte prosjektet																									
0.2 Planleggingsgruppemøte																									
0.3 Styringsgruppemøte piloten																									
Delmål 1 Lage modell for Gjøvikregionen																									
1.1 Definere og evt justere innhald																									
1.2 Definere og evt justere kompetansebehov																									
1.3 Kompetansebyggingstiltak																									
1.4 Strategiar for byggemåtar og buformer																									
Hovudaktivitet	Ju ni	Ju li	A ug	Se p	O kt	N ov	D es	Ja n	Fe b	M ar	A pr	M ai	Ju n	Ju l	A ug	Se p	O kt	N ov	D es	Ja n	Fe b	M ar	A pr	M ai	

	ni	li	ug	p	kt	ov	es	n	b	ar	pr	ai	n	l	ug	p	kt	ov	es	n	b	ar	pr	ai
Delmål 2 Etablere planleggingsgruppe																								
2.1 Etablere gruppa				■																				
2.2 Foreslå prosess for regional samfunnsplanlegging om velferdtenester																								
2.2.1 Beskrive prosessen					■	■																		
2.2.2 Starte gjennomføring									■	■	■	■				■	■	■	■			■	■	■
2.3 Foreslå prosess for arealplanlegging om ---																								
2.3.1 Beskrive prosessen								■	■															
2.3.2 Starte gjennomføring i x kommune												■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2.4 Foreslå prosess for detaljplanlegging om ---																								
2.4.1 Beskrive prosessen										■	■													
2.4.2 Starte gjennomføring i x kommune														■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Hovudaktivitet	Ju ni	Ju li	A ug	Se p	O kt	N ov	D es	Ja n	Fe b	M ar	A pr	M ai	Ju n	Ju l	A ug	Se p	O kt	N ov	D es	Ja n	Fe b	M ar	A pr	M ai

Lnr.: 10201/16
Arkivsaksnr.: 15/1365
Arkivnøkkel.: 060

Saksbehandler: STR

Utskrift til:

- Økonomiavdelingen, her

MEDLEMSKAP I FJELLNETTVERKET

Sammendrag:

I formannskapssak 63/15 vedtok formannskapet at Nordre Land kommune skulle melde seg inn i Fjellnettverket, som er et politisk nettverk. Medlemskontingenten for 2015 ble finansiert med overføring fra de generelle DA-midlene, og utgjorde kr. 10.110. Faktura for medlemsavgiften 2016, på kr. 20.220,- ble betalt i juli 2016, og det fremmes nå en sak for å bevilge DA-midler til denne og for å gjøre en vurdering av videre medlemskap.

Rådmannen anbefaler at medlemskap for 2016 på kr. 20.220,- finansieres med overføring fra de generelle DA-midlene.

Når det gjelder videre medlemskap mener rådmannen at utbyttet så langt ikke har stått i forhold til kostanden. Det er få kommuner som er medlemmer i nettverket, og rådmannen mener det er mer naturlig at fylkeskommunen, som er medlem, informerer og involverer aktuelle kommuner om prosjekter og tiltak.

Vedlegg:

- Handlingsplan for Fjellnettverket 2015 - 2018
- Vedtekter for Fjellnettverket

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Formannskapssak 63/15 Medlemskap i Fjellnettverket.

Saksopplysninger:

I formannskapssak 63/15 vedtok formannskapet at Nordre Land kommune skulle melde seg inn i Fjellnettverket, som er et politisk nettverk. Fjellnettverket er pådriver for en politikk som skal sikre at ressurser og verdier i fjellområdene ivaretas og utvikles. Handlingsplanen for 2015-2018 har en visjon om: Levende og livskraftige bygder i fjellområda. Formålet med nettverket er at det skal være en pådriver for en politikk som sikrer at ressursene og verdiene i fjellområdene gir grunnlag for utvikling og trivsel i fjellbygdene med følgende hovedstrategier:

1. Fjellnettverket skal være en aktiv deltaker og leverandør i regionalpolitiske diskusjoner
2. Fjellnettverket skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid
3. Fjellnettverket skal formidle kunnskap om fjellområda.
4. Fjellnettverket kan iverksette egne prosjekt og tiltak

Medlemskontingenten for 2015 ble finansiert med overføring fra de generelle DA-midlene, og utgjorde kr. 10.110 (halvt års medlemskap). Faktura for medlemsavgiften 2016, på kr. 20.220,- ble betalt i juli 2016, og det fremmes nå en sak for å bevilge DA-midler til denne og for å gjøre en vurdering av videre medlemskap.

Medlemskontingenten for kommuner er kr. 3,- pr. innbygger, og den fastsettes av årsmøtet, og skal dekke kostnader knyttet til møter, sekretariat og prosjekter i samsvar med handlingsplanen.

Nettverket har følgende medlemmer:

Fylkeskommuner:

- Buskerud fylkeskommune
- Hedmark fylkeskommune
- Oppland fylkeskommune
- Telemark fylkeskommune

Regionråd:

- Regionrådet for Fjellregionen
- Regionrådet for Hallingdal
- Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal
- Regionrådet for Nord-Gudbrandsdal
- Valdres Natur og Kulturpark

Kommuner:

- Hjartdal kommune
- Krødsherad kommune
- Nordre Land kommune
- Rollag kommune
- Tinn kommune
- Vinje kommune
- Øyer kommune

Vurdering:

Rådmannen anbefaler at medlemskap for 2016 på kr. 20.220,- finansieres med overføring fra de generelle DA-midlene.

Når det gjelder videre medlemskap mener rådmannen at utbyttet så langt ikke har stått i forhold til kostanden. Det er få kommuner som er medlemmer i nettverket, og rådmannen mener det er mer naturlig at fylkeskommunen, som er medlem, informerer og involverer aktuelle kommuner om prosjekter og tiltak.

I henhold til Fjellnettverkets vedtekter § 7 Utmelding, må utmelding skje skriftlig til styret senest 30.09.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet til å fatte slikt vedtak:

1. Formannskapet, som fondsstyret, bevilger kr. 20.220,- til medlemskap i Fjellnettverket for 2016
2. Medlemskapet finansieres med overføring fra de generelle DA-midlene, og reduserer fondet fra kr. 2.963.884 til kr. 2.9473.664
3. Nordre Land kommune melder seg ut av Fjellnettverket fra og med 2017

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Stine Røen
næringsrådgiver

Vedtekter for Fjellnettverket

Vedtekter vedtatt på rådsmøte i februar 2016.

DEL 1 FØREMÅL

§ 1 Fjellnettverket

Fjellnettverket er eit politisk nettverk for fjellområda i Sør- og Midt-Noreg (ref §4).

§ 2 Rettsleg grunnlag

Fjellnettverket er eit politisk nettverk, og er ikkje ein sjølvstendig juridisk person.

§ 3 Føremål og virkeområde

Fjellnettverket arbeider for levande og livskraftige bygder i fjellområda. Fjellnettverket er pådrivar for ein politikk som sikrar at ressursar og verdjar i fjellområda gjev grunnlag for utvikling og trivnad i fjellbygdene.

Fjellnettverket arbeider gjennom

- å vera ein aktiv deltakar og leverandør i regionalpolitiske diskusjonar
- å formidle kunnskap om fjellområda
- å delta aktivt i internasjonalt samarbeid
- setja i verk eigne prosjekt og tiltak

DEL 2 MEDLEMSKAP

§ 4 Medlemskap

Fjellnettverket er ope for kommunar, regionråd/kommuneregionar og fylkeskommunar.

§ 5 Opptak av medlemar

Styret handsamar søknader om medlemskap. Dersom styret avviser ein slik søknad, skal denne handsamast av Rådet for endeleg avgjerd.

§ 6 Medlemskontingent

Medlemskontingenten blir fastsett av Rådet.

§ 7 Utmelding

Utmelding skjer skriftleg til styret. Dersom utmeldinga skjer seinare enn 01.10. må medlemen betala full kontingent for det påfølgjande året. Ein medlem som ikkje har betalt medlemskontingent for to påfølgjande år er automatisk utmeldt.

DEL 3 ORGANISERING

§ 8 Rådet for Fjellnettverket

a) Samansetjing

Rådet er det høgaste organet i Fjellnettverket. Rådet er vedtaksført når minst 2/3 av medlemane er representerte. Avgjerder tas med alminneleg fleirtal. Medlemane veljer representantar med personlege vararepresentantar til Rådet. Fylkeskommunar og regionråd/ kommuneregionar har to representantar kvar, medan kommunar har éin representant kvar. Funksjonstida er 4 år, og tilsvarar valperioden.

b) Myndigheit og oppgåver

Rådet har møte minst ein gong årleg. Det handsamar årsmøtesaker og andre innkomne saker. Rådet vedtar økonomisk omfang og fast lokalisering av sekretariatet for Fjellnettverket.

På årsmøtet handsamast:

- årsmelding og rekneskap
- handlings- og økonomiplan
- budsjett for kommande år, inkludert fastsetjing av medlemskontingent
- endring av vedtektene
- val av styre og varamedlemar
- val av styreleiar
- val av nestleiar til styret

Rådet vel styre på fyrste møte etter kommune- og fylkestingsvalet. Dette møtet skal vera innan utgangen av februar. Innkalling til møte i Rådet skal skje med varsel på minst tre månader. Endeleg saksliste med saker sendast rådet seinast 2 veker før møtet.

§ 9 Styret for Fjellnettverket

a) Samansetjing

Styret er sett saman av ein representant frå kvar fylkeskommune, fire representantar frå kommunane /kommuneregionane, med prioritert varaliste. Representantane skal vera tilknytt fylkesting/regionråd/kommunestyre. Euromontanas norske styremedlemar har observatørstatus med talerett i saker som gjeld Euromontana. Styremedlemane blir valde av det fyrste årsmøtet etter kommunevalet, og dei fungerer i 4 år. Leiar og nestleiar for styret blir valde av Rådet for ein periode på 2 år. Rådet oppnemner valkomité. Styret er vedtaksført når minst 2/3 av medlemane er til stades. Vedtak fattast med alminneleg fleirtal. Ved stemmelikskap har styrets leiar dobbeltstemme.

b) Myndigheit og oppgåver

Styret har mynde til å treffe avgjerder i alle saker som gjeld samarbeidets drift. Styret ser til at verksemda driv i samsvar med vedtektene, vedteke budsjett og andre vedtak eller retningslinjer. Styremøtene innkallas og leias av styrets leiar. Styrets leiar sørgjer for at det blir ført protokoll frå styremøtene. Styret har plikt til å sjå til at det vert ført lovmessig rekneskap og revisjon av verksemda. Styret kan delegere til leiar eller sekretariatet å representere samarbeidet utad. Styret har delegert myndigheit frå Rådet i alle løpande saker gjennom året, og kan uttale seg på vegne av FRS. Ved likt stemmetal i styret har leiaren dobbeltstemme. Styret kan delegere vedtaksfullmakter til leiaren.

§ 10 Sekretariat

Sekretariatet utøver den daglege drift;

- utgreiar og innstiller i dei saker som leggjast fram for overordna organ
- utøver sekretærfunksjonen
- har tale og forslagsrett i styret og rådet, når det behandlar saker som gjeld samarbeidet.

For øvrig utøve oppgåver delegert frå styret.

§ 11 Administrative ressursar

Alle medlemar skal ha ein administrativ kontaktperson.

§ 12 Vedtektsendringar

Forslag om endringar av vedtektene skal handsamast av Rådet. Forslaga skal sendast inn til styret minst to månader før møtet. Ei endring av vedtektene krev 2/3 fleirtal av medlemane.

§ 13 Oppløysing av Fjellnettverket

Forslag om oppløysing av Fjellnettverket skal handsamast i Rådet. Eit vedtak om oppløysing krev 2/3 fleirtal av medlemmane. Eigenkapitalen skal ved oppløysing av nettverket fordelast på medlemmane etter den same fordelingsnøkkelen som ved innbetaling av kontingent. For at ein medlem skal kunna få utbetalt sin del av eigenkapitalen, må han ha betalt kontingent ved siste innkreving.

HANDLINGSPLAN 2015-18

PR. 11.MAI 2015

Visjon

Levende og livskraftige fjellbygder

Formål

Fjellnettverket (FNV) er et politisk nettverk. FNV er pådriver for en politikk som sikrer at ressurser og verdier fjellområdene gir grunnlag for utvikling og trivsel fjellområdene i Norge.

Hovedstrategier

1. Fjellnettverket skal være en aktiv deltaker og leverandør i regionalpolitiske diskusjoner
2. Fjellnettverket skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid
3. Fjellnettverket skal formidle kunnskap om fjellområda.
4. Fjellnettverket kan iverksette egne prosjekt og tiltak

1. VÆRE EN AKTIV DELTAKER OG LEVERANDØR I REGIONALPOLITISKE DISKUSJONER

Fjellnettverket er pådriver for en politikk som sikrer at ressursene og verdiene i fjellområdene gir grunnlag for utvikling og trivsel i fjellbygdene gjennom;

- Løpende oppfølging av stortingsmeldinger og statlig politikk gjennom høringer, innspill
- Aktivt lobbyarbeid mot departementene og sentrale politikere
- Utvikle og foreslå tiltak og prosjekter
- Aktivt samarbeid med andre organisasjoner

TILTAK

Fjellpolitikk

- Invitere til en prosess å lage et helhetlig dokument til en fjellpolitikk

Rammebetingelser

- Sende høringer og innspill til det aktuelle departementet på saker som berører rammebetingelsene for fjellområda. Eksempler:
 - Plan- og bygningsloven
 - Utmarksforvaltning
 - Regionalt planarbeid

Verdiskaping og næringsutvikling i fjellområda («Fjellsatsinga»)

- Deltakelse i referansegruppe med tre personer fra Fjellnettverket.
- Løpende oppfølging og formidling av framdrift i Oppland fylkeskommune.
- Være pådriver for at fjellsatsinga fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal fortsette.

Kompetanse

- Skisse om prosjekt for tilflyttere og kompetanseheving ble levert til fjellsatsinga i 2013. Hvis denne blir godkjent, må søknad skrives.
- Følge forskningsarbeidet og prosess i NIBIO.
- Ungdomssatsing: workshop og foredrag med ungdommens fylkesting i medlemsfylkene

Mat og landbruk

- Oppfølging av stortingsmeldinger om landbruk.
- Årlig innspill til jordbruksoppgjøret
- Øke fokuset på fjellandbruket og synliggjøre hvordan fjellandbruket kan bidra til økning i matproduksjon på 20 %.

Reiseliv

- Påvirke rammebetingelsene for natur- og kulturbasert reiseliv, jf. regionalt planarbeid under rammebetingelser.
- Arbeide for et rammeverk som sikrer finansiering og lovpålagt tjenesteproduksjon og andre fellesgoder i fjellområdene der brukertallet ofte er en flerdobling av antall fastboende.
- Innspill/ høringsuttalelse til ny stortingsmelding om reiseliv fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Infrastruktur

- Digital struktur, mobil, bredbånd.
- Fokus på beredskap og mål om 20. min responstid for ambulanshelikopter. Jobbe for at alle fjellkommuner skal ha dekning med 30 minutters responstid.

Verdiskaping og næringsutvikling i fjellområda

- Styret bør drøfte tydelige innspill til FNVs representanter i referansegruppa for «verdiskaping og næringsutvikling i fjellområda.
- Initiere en felles søknad om koordinering og formidling av satsinga.

Kommunereformen

- Følge utviklingen av kommunereformen og konsekvensene for sammenslåing av fjellkommuner.

2. AKTIV DELTAKELSE I INTERNASJONAL SAMARBEID

Saksområder som det i hovedsak ble arbeidet med innenfor en nasjonal ramme, har blitt mer og mer internasjonalisert, og utformingen av politikk og regelverk på mange tradisjonelt innenrikspolitiske områder skjer nå i stor grad i en europeisk ramme. Norge er gjennom EØS-avtalen nært knyttet til utviklingen i EU. For Fjellregionsamarbeidet finnes det muligheter for prosjekter både innenfor interregprogrammer og andre internasjonale utviklingsprogram.

Gjennom vår indirekte tilknytning til Euromontana, samt via andre internasjonale organisasjoner som Nordsjø- og Østersjø- samarbeidet har vi muligheten til å påvirke politikk og virkemidler som i stadig økende grad blir utviklet på de internasjonale arenaene. Utenriksdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet i særdeleshet inviterer til deltakelse og det er viktig at Fjellregionsamarbeidet deltar der dette er formålstjenlig. Det gir også nettverket muligheter til å finne partnere i internasjonale prosjekter og bidra til å styrke fjellområdenes konkurransekraft, kompetanse og medvirkningsevne. Deltakelse i internasjonalt arbeid er et redskap for bedre oppnåelse av målene medlemmene i FNV har satt i egne handlingsprogram og forsterke arbeidsområdene i FNV handlingsprogram og vi har fått signaler om at dette er et område hvor FNV har et større handlingsrom for utvikling.

TILTAK

Euromontana

- Fjellnettverket bruker 20 % til en koordinerende rolle i fellessaker.
- Oppfølging av «Mountain Products» og konsekvensene av EU-regulativet. Nedsette en arbeidsgruppe med norske aktører for å se på norske fjellprodukt og utvikling av merker.
- Samordne prosessen med trainee i Euromontana.

Prosjektutvikling

- Være pådriver for å utvikle nye internasjonale prosjekt for fjellområda gjennom fjellsatsinga.
- Ha løpende kontakt med de internasjonale kontaktene i hvert medlemsfylke.
- Fjellnettverket har tegnet seg som associated partner i et Horizon 2020-prosjekt kalt «Mountagrinnenet» som Euromontana sender fornyet søknad på juni 2015.
- Fullføre prosessen med prosjektutvikling av prosjekt i Nordsjøregionen. Søknad sendes i april.

Kontakt med internasjonale samarbeidspartnere

- Euromontana
- Mountain Partnership (United Nations)
- Eurogites (The European Federation of rural Tourism)

3. FORMIDLE KUNNSKAP OM FJELLOMRÅDA

Fjellområdene har en stor grad av like utfordringer, og hvor vi har større gjennomslagskraft ved å stå sammen i arbeidet med å påvirke sentrale myndigheter, og for å finne gode løsninger på fjellområdene sine utfordringer. Det politiske og administrative nettverket som bygges opp og hovedsekretariatet er vårt verktøy for å nå fram. Fjellnettverket dekker 66 % av fjellområdene i Sør-Norge i dag, og arbeider aktivt for enda større tilslutning.

Fjellnettverket bør få frem minst 4 saker i presse/media på sentrale saker. Arbeidet i FNV oppdaterer løpende på egen webside og facebook. Medlemmene formidler aktivt erfaringer og resultater fra egne områder. Formidling av kunnskap om fjellområdene utover FNV fokus ivaretas gjennom å linke til andre organisasjoner og samarbeidspartnere. Fjellnettverket arrangerer konferanser og møteplasser når dette er nødvendig og styrker prioriterte områder. Konferanser arrangeres i begrenset omfang hvert år og i samarbeid med våre medlemmer og samarbeidspartnere.

TILTAK

Nettverk

- Proaktiv oppfølging av potensielle og eksisterende medlemmer.
- Løpende oppfølging av forespørsler om Fjellnettverkets arbeid og profilering.
- Utvide nettverket gjennom økt dialog med fjellpolitikere og utgivelse av «Fjellnytt».
- Samarbeide med andre organisasjoner med fjelltema:
 - Utmarkskommunenes sammenslutning
 - Nasjonalparkkommunene/Nasjonalparklandsbyene
 - Norges fjellstyresamband

Konferanser og fagdager

- Fjellkonferansen 10.-11. desember i forbindelse med den internasjonale fjelldagen. Arrangeres i samarbeid med Østlandsforskning, Fjell-forsk-nett og Oppland fylkeskommune
- Aktiv deltakelse på utvalgte konferanser som berører prioriterte tema og samarbeidspartnere i Fjellnettverket.

Forskning

- Aktivt følge aktuelle forskningsinstitusjoner og formidle resultater til medlemmene.
 - Fjell-forsk-nett
 - NIBIO
- Bestille utredninger ved behov for grundig kunnskapsgrunnlag i prioriterte saker for Fjellnettverket.

Kommunikasjon

- Følge tiltak i tråd med kommunikasjonsplanen for å øke gjennomslagskraften i saker, økt synlighet, kjennskap til Fjellnettverket og økning i medlemsmasse.
- Iverksette ambassadørprogrammet (ref. kommunikasjonsplanen). Få andre «profilerte personer» innenfor våre arbeidsområder til å frembringe vårt budskap; ressurspersoner som er politikere, hyttefolk, byfolk, næringslivspersoner mfl.

4. IVERKSETTE PROSJEKT OG TILTAK

Som en aktiv og synlig regionalpolitisk aktør vil Fjellnettverket gjennomføre egne prosjekt og iverksette tiltak. Alle prosjekt vil være i tråd med handlingsplanen og prosjektene skal være med på å synliggjøre FNV og utvikle fjellområdene.

Gründer Camp

Arrangere gründerkamp for fjellområda i samarbeid med Ungt Entreprenørskap, etter samme mal som Nærings- og fiskeridepartementet arrangerer i forbindelse med Stortingsmeldingen om reiseliv. Tre gründercamper i Akershus, Troms og Sogn- og Fjordane er planlagt.

TILTAK

«Mat og opplevelser i fjellområda»

- Iverksette tiltak i tråd med prosjektbeskrivelsen. De ulike aktivitetene er spesifisert i ulike deler av handlingsplanen.
- Fremme nettverksbygging mellom lokalmatprodusenter og opplevelsesnæring.

Nordsjøprogrammet

- Starte opp prosjektet om søknaden blir godkjent. Søknaden sendes i april. Svar ventes i august/sept.

Mountagrinnett

- Oppfølging av prosjektet Mountagrinnett, som associated partner dersom Euromontana får godkjent prosjektet i neste søknadsrunde.

LANGTIDSPLAN 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
1 Være en aktiv deltaker og leverandør i regionalpolitiske diskusjoner	Oppfølging av regional- og distriktsmeldingen			
	Rammebetingelser			
	Verdiskaping og næringsutvikling i fjellområda (referansegruppa – frem til sommeren 2017)			
	Kompetanse og FoU i fjellområda			
	Mat- og landbruk			
	Reiseliv Næringsutvikling i randsoner av verneområde			
	Tilflytting og bosettings-politikk			
	Infrastruktur			
2. Aktiv deltakelse i internasjonalt samarbeid	Internasjonalisering			
3 Formidle kunnskap om fjellområdene	Løpende oppgave			
4. Iverksette egne prosjekt	Mat og opplevelser i fjellområda frem til sommeren 2017			
		Oppfølging av Mountagrinnett om prosjektet får midler		
		Oppstart Nordsjøprosjekt fra 2016 om det blir godkjent		

Fjellnettverket

c/o Oppland Fylkeskommune

Pb. 988, 2626 Lillehammer Tlf. 61 28 90 37/481 33 240

www.Fjellnettverket.no

Lnr.: 9079/16
Arkivsaksnr.: 16/1295
Arkivnøkkel.: 223

Saksbehandler: STR

Utskrift til:

- Synnfjell Arrangement v/ Syver Øistuen – soistuen@bbnett.no
- Økonomiavdelingen, her

SØKNAD OM MIDLER TIL MARKEDSFØRING AV TOUR DE SYNNFJELL 2016

Sammendrag:

Tour de Synnfjell skal gjennomføres for syvende gang fra 19. til 21. august 2016, og blir arrangert av Synnfjell Arrangementer SA (Torpa IL, Torpa Ski, Vest-Torpa Ungdomslag, Etnedal skilag, Team Synnfjell, Spåtind Sport Hotell og Synnfjell-Dokksfløy Utmarkslag). Arrangementet starter med rulleskiprolog på Bruflat, motbakkeløpet fra Gamlestølen til Spåtind og triathlon fra Torpa Skytterhus og opp til Spåtind Sport Hotell. Det søkes om kr. 10.000,- til promotering av arrangementet.

Rådmannen stiller seg positiv til søknaden, og mener søknaden faller inn under kulepunkt 4 i retningslinjene for de generelle DA-midlene, hvor det står at det kan innvilges støtte til arrangementer og aktiviteter som profilerer kommunen og markedsfører kommunens næringsliv. Etter en totalvurdering av søknaden anbefaler derfor rådmannen at søknaden innvilges med kr. 5.000,-.

Vedlegg:

Søknad om midler til markedsføring av Tour de Synnfjell.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Formannskapssak 78/15 – Søknad om midler til markedsføring av Tour de Synnfjell
- Formannskapssak 84/14 – Søknad om midler til markedsføring av Tour de Synnfjell
- Formannskapssak 48/13 – Søknad om DA-midler til markedsføring av Tour de Synnfjell
- Formannskapssak 75/12 – Søknad om DA-midler til markedsføring av Tour de Synnfjell
- Formannskapssak 15/10 – Søknad om støtte – Tour de Ski Norway

Saksopplysninger:

Tour de Synnfjell skal gjennomføres for sjuende gang, og blir arrangert av Synnfjell Arrangementer SA (Torpa IL, Torpa Ski, Vest-Torpa Ungdomslag, Etnedal skilag, Team Synnfjell, Spåtind Sport Hotell og Synnfjell-Dokksfløy Utmarkslag). Målsettingen med samarbeidet i Synnfjell Arrangementer SA er å skape sportslig aktivitet i og rundt Synnfjellet og at aktivitetene kan gi medlemmene en positiv gevinst. Selskapet ønsker også gjennom aktivitetene å markedsføre navnet Synnfjellet.

Arrangementet skal i år gjennomføres 19. til 21. august 2016. Arrangementet starter med rulleski prolog på Bruflat, motbakkeløpet fra Gamlestølen til Spåtind og triathlon fra Torpa Skytterhus og opp til Spåtind Sport Hotell.

Arrangørene har fått gode tilbakemeldinger fra deltakerne, og har sett en økning i antall deltakere. Markedsføringen av årets arrangement er allerede startet på Team Synnfjells hjemmeside, ved å ta direkte kontakt til bekjente i skimiljøet og reklame på Langrenn.com.

Søker mener arrangementet er viktig i markedsføringen av Synnfjellet som destinasjon. I og med at arrangementet foregår forskjellige steder i området blir flere plasser promotert.

Arrangementet fikk kr. 5.000,- i støtte i 2012, 2013, 2014 og 2015 til markedsføring av arrangementet, og har også tidligere mottatt kr. 10.000,- fra Etnedal og Nordre Land kommuner, som ble brukt til innkjøp av bannere.

Det er satt opp følgende budsjett for arrangementet:

Kostnadsart	Sum
Premier	10.000,-
Innleie utstyr	10.000,-
Startnummer	5.000,-
Pengepremier	15.000,-
Lisenser	5.000,-
Annonsering	30.000,-
Totalt	75.000,-

Det er satt opp følgende finansieringsplan for arrangementet:

Finansieringskilder	Sum
Deltakeravgift	45.000,-
Sponsorer	30.000,-
Kommunal støtte	20.000,-
Totalt	95.000,-

Det søkes om kr. 10.000,- fra de generelle DA-midlene til å promotere arrangementet, og søker vil sende tilsvarende søknad til Etnedal kommune. Saksbehandler har fått opplyst at Etnedal kommune ikke har behandlet søknaden ennå.

Totalt sett er det budsjettert med et overskudd tilsvarende kr. 20.000,-, men søker opplyser at det ligger en usikkerhet i budsjettet knyttet til antall deltakere.

Vurdering:

Søknader til de generelle DA-midlene skal vurderes i forhold til om søknaden er med på å oppfylle målsettingene og/eller tiltakene i kommunes strategiske nærings- og utviklingsplan, ref. kommunestyresak 90/11. I planen er reiseliv ett av hovedsatsingsområdene, og rådmannen mener søknaden faller inn under tiltak 5.4.1 Produktutvikling innen reiselivet. I beskrivelsen til dette tiltaket står det bl.a.: ”Støtte opp om nettverk som utvikler Nordre Land

som reiselivsdestinasjon og besøksmål». Rådmannen mener at arrangementet Tour de Synnfjell bidrar til å skape aktivitet og markedsføring av Synnfjellet.

Rådmannen mener søknaden faller innenfor retningslinjene for de generelle DA-midlene:

- Kulepunkt 4, hvor det står at det kan innvilges støtte til arrangementer og aktiviteter som profilerer kommunen og markedsfører kommunens næringsliv.

Søker budsjetterer med et overskudd tilsvarende kr. 20.000,-, og opplyser at det ligger en usikkerhet i budsjettet knyttet til antall deltaker. Rådmannen anbefaler derfor at søknaden innvilges med kr. 5.000,-, som er beløpet arrangementet har fått innvilget tidligere og som til en viss grad vil ivareta usikkerheten knyttet til antall deltakere.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet til å fatte slikt vedtak:

1. Formannskapet, som fondsstyre, innvilger søknaden fra Synnfjell Arrangementer SA med kr. 5.000,-
2. Tilskuddet finansieres med overføringer fra de generelle DA-midlene, og reduserer fondet fra kr. 2.943.664,- til kr.2.938.664,-
3. Tilskuddet gis under forutsetning av at Etnedal kommune også innvilger søknaden

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Stine Røen
næringsrådgiver

Hei!

Vi er godt igang med planleggingen av årets Tour de Synnfjell (TdS) og håper å fortsette framgange arrangementet har hatt. Stadige nye klubber og deltakere har dukket opp og vi begynner å få et lite navn i skimiljøet. Artig for oss som arrangører og flott for området og de turistbedriftene og sponsorer som er våre viktige støttespillere. Sender med samme bakgrunnsinfo som tidligere.

Synnfjell Arrangement (SA) er en sammenslutning av idrettslagene rundt Synnfjellet - Torpa IL, Torpa Ski, Vest Torpa Ungdomslag og Etnedal skilag - samt Team Synnfjell, Spåtind Sport Hotell og Synnfjell-Dokkfløy Utmarkslag. Målsettingen med samarbeidet er å skape sportslig aktivitet i og rundt Synnfjellet og at aktiviteten kan gi medlemmene en positiv gevinst. SA ønsker også gjennom aktiviteten å markedsføre navnet Synnfjellet.

Tour de Synnfjell er et tre dagers arrangement startet opp som en treningsamling for juniorer i Team Synnfjell og utøvere fra Gjøvik/Toten og Valdres. Arrangementet startet med rulleskiprolog på Bruflat, motbakkeløp fra Lenningen og til Spåtind og triatlon i fra Torpa skytterhus og opp til Spåtind hotell. I senere tid er motbakkeløpet flyttet til Gamlestølen, men Spåtind er fortsatt målet. Konseptet fikk gode tilbakemeldinger. Torpa ski/Torpa IL og Etnedal skilag ble med som medarrangør da arrangementet ble for stort for Team Synnfjell. I 2013 tok Synnfjell Arrangement over koordineringsansvaret. De enkelte klubber er fortsatt sterkt inne i gjennomføringen av det enkelte arrangement. Årets arrangement blir det sjuende i rekken.

Vi ser at jobbingen med å spre direkte informasjon til bekjente i skimiljøet har brakt nye deltakere til området. Dette fortsetter vi med i år og vi forsøker også å utvide annonseringen med reklame på Langrenn.com. På juniorsiden har vi gode samarbeidspartnere som har gitt oss veldige flotte premier til totalvinnerne. På seniorsiden er det vanskelig med sponsede premier da det ofte kommer i konflikt med private avtaler. Derfor fortsetter vi med pengepremier som sammenlagtpremier.

Etnedal og Nordre land kommune har vært noen av våre mest trofaste støttespillere og vi håper fortsatt at dere vil være med. Har lagt ved et enkelt budsjett for årets arrangement og ut fra dette søker vi om kr 10 000 fra hver av kommunene. .

Vi håper på en positiv behandling.

Vennlig hilsen
Synnfjell Arrangement

Syver Øistuen

I am using the Free version of [SPAMfighter](#).
SPAMfighter has removed 14937 of my spam emails to date.

Do you have a [slow PC?](#) Try a free scan!

Budsjett 2016

Inntekter		
	Kommunal støtte	20 000
	Sponsorer	30 000
	Deltakeravgift	45 000
Sum		95 000
Utgifter		
	Premier	10 000
	Innleie utstyr	10 000
	Startnummer	5 000
	Pengepremier	15 000
	Lisenser	5 000
	Annonsering	30 000
Sum		75 000
Resultat		20 000

Lnr.: 10233/16
Arkivsaksnr.: 16/1353
Arkivnøkkel.: 223

Saksbehandler: STR

Utskrift til:

- TSH Interiør Design/Norsk Arv v/ Torill Sogn Haug, torill@tsh-interior.no
- Økonomiavdelingen, her

SØKNAD OM TILSKUDD TIL UTVIKLING AV TAPETFIRMA NORSK ARV AS

Sammendrag:

Norsk Arv AS er et firma som drives under TSH-interiør. Selskapet produserer kulturhistoriske tapet, som brukes i kulturhistoriske hus, museer, gamle hoteller og offentlig bygg. Kolleksjonen har gamle norske design fra flere kulturhistoriske epoker og lages i en gammel produksjonsteknikk, og produseres 100 % miljøvennlig.

Det søkes nå om støtte på kr. 151.100,- til kostnader knyttet til bedriftsutvikling av de kulturhistoriske tapene til Norsk Arv AS. En eventuell støtte skal brukes til produksjon av tapetbøker, som viser tapetprøver, til 40 forhandlere i Norge, Sverige og Finland.

Etter en totalvurdering av søknaden og en vurdering mot andre innvilgende søknader, anbefaler rådmannen at søknaden innvilges med kr. 20.000,-.

Vedlegg:

Søknad om tilskudd til utvikling av tapetfirmaet Norsk Arv AS, mottatt 6. juli 2016.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Formannskapssak 22/12 - Søknad om tilskudd til utvikling av TSH Interiørdesign

Saksopplysninger:

Søker driver to selskaper, TSH Interiør og Norsk Arv, som er lokalisert i Storgata. Bedriften har kunder fra hele Østlandet og har en omsetning på kr. 491.000,- i året.

Norsk Arv AS er et firma som drives under TSH-interiør. Selskapet produserer kulturhistoriske tapet, som brukes i kulturhistoriske hus, museer, gamle hoteller og offentlig bygg. Søker utvikler nye design og taptene godkjennes av Riksantikvaren og Jon Brønne, som tidligere jobbet ved Norsk Institutt for kulturminneforskning. Kolleksjonen har gamle norske design fra flere kulturhistoriske epoker og lages i en gammel produksjonsteknikk, og produseres 100 % miljøvennlig.

I formannskapetssak 22/12 ble det innvilget kr. 30.000,- til TSH Interiørdesign fra kommunens næringsfond. Søknaden den gangen gjaldt kjøp av rettighetene til tapetkolleksjonen Norsk Arv og overtakelse av produksjonen.

Det søkes nå om støtte på kr. 151.100,- til kostnader knyttet til bedriftsutvikling av de kulturhistoriske tapene til Norsk Arv AS. En eventuell støtte skal brukes til produksjon av tapetbøker, som viser tapetprøver, til 40 forhandlere i Norge, Sverige og Finland. Søker mener det er viktig at permen er av høy kvalitet, slik at den samsvarer med kvaliteten til tapene, og har kontaktet en bokbinder som kan imøtekomme dette håndverkskravet. Bøkene vil være et arbeidsverktøy for forhandlerne for å finne rett tapet til aktuelle kunder. Videre skriver søker at slike bøker etterspørres av forhandlerne.

Søker mener tapetbøkene vil gjøre at produktene fra Norsk Arv vil nå flere kunder, og dermed øke omsetningen. Dette vil igjen kunne gi mulighet til å utvikle flere mønster i kolleksjonen.

Det er satt opp følgende budsjett:

Kostnadsoverslag 50 bøker eks. mva.	Sum
Lupro bokbinderi: 50 stk. skjæring av tapeter og tilpasning, merking og montering	11.450,-
Julius Ørneberg Bokbinderi: 50 stk. permer. Design og grafisk utforming og trykking	59.150,-
Bilder, fotografering av design	30.000,-
Forbruk tapeter	27.200,-
Forbruk taptborder	8.000,-
Reisekostnader, 5 turer til Oslo	10.500,-
Reisekostnader, 4 turer til Lunner	4.800,-
Innhenting av bilder, korrektur, teksting osv.	156.800,-
Totalt	307.900,-

Det er satt opp følgende finansieringsplan:

Finansieringskilde	Sum
Egeninnsats – innhenting av bilder korrektur, teksting osv.	156.800,-
Støtte fra Nordre Land kommunes næringsfond	151.100,-
Totalt	307.900,-

Vurdering:

Søknader til kommunens næringsfond skal vurderes i forhold til om søknaden er med på å oppfylle målsettingene og/eller tiltakene i kommunens strategiske nærings- og utviklingsplan, ref. kommunestyresak 90/11. Rådmannen mener søknaden faller inn under to av målsettingene i planen;

- Beholde og skape flere arbeidsplasser i eksisterende bedrifter

Ved tildeling av støtte fra kommunens næringsfond, skal det vurderes om støtten kan virke konkurransevridende. Rådmannen vurderer søknaden slik at en eventuell støtte ikke vil være konkurransevridende, da det ikke er etablert andre tilsvarende virksomheter i kommunen.

I § 2, Formål, står det at det ikke kan gis støtte til sanering av gjeld eller løpende drift av bedrifter. I forhold til denne søknaden må det vurderes om enkelte poster i kapitalbehovet er løpende drift, som reiser, bilder og forbruk av tapeter/tapetborder.

Rådmannen har gjort en gjennomgang av kapitalbehovet og legger frem følgende forslag til godkjent kapitalbehov:

Kostnadsoverslag 50 bøker eks. mva.	Sum
Lupro bokbinderi: 50 stk. skjæring av tapeter og tilpasning, merking og montering	11.450,-
Julius Ørneberg Bokbinderi: 50 stk. permer. Design og grafisk utforming og trykking	59.150,-
Totalt	70.600,-

Videre må søknaden vurderes mot vedtektenes § 4 hvor det heter:

”Samlet finansiering av fondet til private næringstiltak skal som hovedregel ikke overstige 50 % av det godkjente kapitalbehovet for prosjektet. Ved prosjekter av særlig betydning for kvinner, ungdom og ved nyetableringer kan det gis inntil 75 % finansiering.

Etter en totalvurdering av søknaden og en vurdering mot andre innvilgende søknader, anbefaler rådmannen at søknaden innvilges med kr. 20.000,-.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet til å fatte slikt vedtak:

1. Formannskapet, som fondsstyre, bevilger kr. 20.000,- til TSH Interiørdesign/Norsk arv.
2. Tilskuddet bevilges fra Nordre Land kommunes næringsfond, og reduserer fondet fra kr. 141.909,-, til kr. 121.909,-.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016.

Jarle Snekkestad
rådmann

Stine Røen
næringsrådgiver

TSH Interiør Design / Norsk Arv v/ Torill Sogn Haug
Storgt 49
2870 Dokka

Dokka, 06.07.16.

Nordre Land kommune
v/ næringsrådgiver
2870 Dokka

Søknad om tilskudd til utvikling av tapetfirmaet Norsk arv AS

Interiørbedriften TSH-interiør ved Toril Sogn Haug interiørarkitekt MIAF setter Nordre Land på kartet gjennom store kunder over hele landet. Bedriften startet i august 2003 og har kontorer med utstillingsvindu og showroom ut mot Storgata på Dokka. Hit kommer kunder fra hele Østlandet for å få interiørtjenester. **Bedriften har en omsetning på 491 000 kroner i året. Driftsresultatet har nesten tredoblet seg de siste tre årene.**

Norsk arv AS er et firma som drives under TSH-interiør på Dokka. Norsk Arv AS produserer kulturhistoriske tapet. Tapetene brukes i kulturhistoriske hus og museer, gamle hotell og offentlige bygg. Toril Sogn Haug utvikler nye design og tapetene godkjennes av Riksantikvaren og Jon Brønne som tidligere jobbet ved Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Tapetkolleksjonen er ansett som viktig kvalitet for å tilbakeføre kulturhistoriske interiør. Kolleksjonen har gamle Norske design fra flere kunsthistoriske epoker og lages i en ekte gammel produksjonsteknikk. De blir trykket på en maskin fra 1890 med håndblandede farger med mineralpigment og er linoljeforsterket. Tapetkolleksjonen produseres 100% miljøvennlig.

Det søkes med dette Nordre Land Kommune om økonomisk tilskudd på kroner 151.100,- eks mva for kostnader knyttet til bedriftsutvikling av de kulturhistoriske tapetene til Norsk arv AS. Pengene skal brukes til produksjon av tapetbøker til 40 forhandlere i Norge, Sverige og Finland.

En tapetbok er en stor, forseggjort perm som viser tapetprøver. Utformingen av permen til Norsk arv AS må være av høy kvalitet, slik at den samsvarer med kvaliteten til de kulturhistoriske tapetene. Det er valgt bokbindere som kan imøtekomme dette håndverkskravet. En tapetbok er arbeidsverktøyet forhandlerne bruker sammen med huseierene for å finne rett farge, mønster og tidsepoke til sitt hus eller prosjekt. Permen vil derfor også inneholde en kulturhistorisk del med informasjon om stilepoker og steder hvor tapeten er brukt. Forhandlerne etterspør en slik tapetbok og det er viktig for Norsk Arv AS å imøtekomme dette ønsket. Tapetbøkene gjør at produktene fra Norsk Arv AS vil nå flere og dermed øke omsetningen. Det viser seg at kundene velger kulturhistoriske tapet fra Norsk Arv AS når de får vite at de finnes. Økt omsetning vil også gi mulighet til å utvikle fler vakre mønster inn i kolleksjonen.

Vennlig hilsen Toril Sogn Haug, interiørarkitekt MIA

Kostnadsoverslag 50 bøker. Alle priser eks. mva.	antall	sum
Lupro bokbinderi: 50 stk skjæring av tapeter og tilpassing, merking og montering		kr 11 450
Julius Ørneberg bokbinderi: 50 stk permer. Design og grafikk utforming og trykking		kr 59 150
Bilder, fotografering av design		kr 30 000
Forbruk av tapeter		kr 27 200
Forbruk av tapetborder		kr 8 000
Reisekostnader, timer egeninnsats Oslo, 5 turer		kr 10 500
Reisekostnader Lunner 4 turer		kr 4 800
Egeninnsats: innhenting av bilder, korrektur, teksting osv.	280	kr 156 800
SUM		kr 307 900
<i>Egeninnsats: innhenting av bilder, korrektur, teksting osv.</i>		<i>kr 156 800</i>
KAPITALBEHOV		kr 151 100

Lnr.: 10266/16
Arkivsaksnr.: 16/1535
Arkivnøkkel.: 223

Saksbehandler: STR

Utskrift til:

- Opplandske Betongindustri v/ Erik Kolstad, erik.kolstad@opplandske-betong.no
- Økonomiavdelingen, her.

SØKNAD OM TILSKUDD FRA NÆRINGSFOND

Sammendrag:

Opplandske Betongindustri (OBI) har fått nye eiere som har planer om videre vekst og utvikling av selskapet, hvor målsettingen er selskapet i 2021 skal ha en omsetning på kr. 200 mill. og ha 80 ansatte. Det jobbes bl.a. med planer om en ny fabrikk.

OBI skal opprette en komplett avdeling for montasje av betongelementer, samt tre- og stålkonstruksjoner hvor dette inngår i prosjekter de jobber med. Det anslås i søknaden at dette i første omgang vil gi 3 nye arbeidsplasser. På lengre sikt er planen at det skal etableres en montasjeavdeling med mellom 10 og 12 ansatte. Det søkes om kr. 325.000,- i støtte til etableringen av montasjeavdelingen.

Etter en totalvurdering av søknaden anbefaler rådmannen at søknaden innvilges med kr. 150.000,-. For 2016 er det avsatt kr. 290.000,- til proaktiv næringsutvikling, ref. f-sak 38/16 og k-sak 27/16. Rådmannen vil anbefale formannskapet at en eventuell støtte til OBI innvilges fra disse midlene.

Vedlegg:

Søknad om støtte fra næringsfond, mottatt 10. august 2016.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Opplandske Betongindustri (OBI) har fått nye eiere som har planer om videre vekst og utvikling av selskapet, hvor målsettingen er selskapet i 2021 skal ha en omsetning på kr. 200 mill. og ha 80 ansatte. Det jobbes bl.a. med planer om en ny fabrikk.

Bedriften sysselsetter ingeniører, teknisk tegnere, konstruktører, sveisere, tømrere, møbelsnekkere, betongarbeidere, regnskap/økonomi og prosjektledere. Det er til nå i år ansatt 5 nye medarbeidere og det vil bli ansatt 3 nye i umiddelbar fremtid. Bedriften er også lærlingebedrift og ønsker å være en aktiv samarbeidspartner med skoler for utplassering av elever i forhold til sine fag.

OBI opplyser at de skal bygge en komplett avdeling for montasje av betongelementer, samt tre- og stålkonstruksjoner hvor dette inngår i prosjekter de jobber med. Nå leies det inn ekstern kompetanse i 85 til 90 % av montasjen, og bedriften ønsker å ta en større del av prosjektene i egen regi og styrke selskapet med ny kompetanse. Det anslås i søknaden at dette i første omgang vil gi 3 nye arbeidsplasser. På lengre sikt er planen at det skal etableres en montasjeavdeling med mellom 10 og 12 ansatte. Det søkes om kr. 325.000,- i støtte til etableringen av montasjeavdelingen.

Det er satt opp følgende budsjett:

Utstyr/Verktøy montasje	Sum
Kikkert med stativ og målestav laser	15.000,-
Teodolitt med stativ	40.000,-
3 stk. stiger/trapp	4.000,-
Rullestillas alu.	18.500,-
Vater kort og langt	1.500,-
3 stk. målebånd	1.500,-
Tommestokker, målebånd, div	1.500,-
Løftestropper	5.000,-
2 stk. jernbindertenger	500,-
3 stk. vannpumpetank	1.000,-
Spikerpistol	5.500,-
Borhammer liten batteri	5.000,-
Borhammer stor/pigg batteri	15.000,-
Boltpistol	27.500,-
2 stk. batteridrill	8.000,-
Bor mur og stål	5.000,-
Liten og stor vinkelsliper med diamantskiver	10.000,-
Kjernebormaskin med kjøling og tank	30.000,-
6 stk. kjerneborr hylse	12.000,-
Stikksag batteri	3.000,-
Bajonett sag batteri	4.000,-
Muttertrekker batteri med langpiper	4.000,-
Sveiseapparat med kabler, slagghakke og stålbørste	10.000,-
Sveisemaske	3.000,-
Skjøteledninger 3 fas og 1 fas	5.000,-
6 stk. arbeidslys LED inkl. stativ	6.000,-
2 stk. oppladbare hodelykter proff	4.000,-
Fugesprøyte for acrylmasse batteri	4.000,-
Blandemaskin til mørtelblanding	3.000,-
Murerskje, Brett og div.	3.000,-
Bøtter assortert	1.000,-
Betongtrillebår	2.500,-
Div. skrutvinger	5.000,-
2 stk. betongskyfler/spade	4.000,-
2 stk. spett alu.	3.000,-
2 stk. brekkjern	2.000,-
Slager og slegge	3.000,-

2 stk. fallsikring m. snelle og fester	30.000,-
2 stk. verneutstyr kompl.	10.000,-
Container med innredning for verktøy og materiell	40.000,-
Dataverktøy/telefon	20.000,-
Alle varianter løftekløkker	30.000,-
100 montasjestag	200.000,-
Innredning til montasjebil	40.000,-
Montasjebil VW Transporter	515.000,-
Totalt	1.160.000,-

Det er satt opp følgende finansieringsplan:

Finansieringskilde	Sum
Banklån	605.000,-
Egenkapital	230.000,-
Investeringstilskudd	325.000,-
Totalt	1.160.000,-

Vurdering:

Søknader til kommunens næringsfond skal vurderes i forhold til om søknaden er med på å oppfylle målsettingene og/eller tiltakene i kommunens strategiske nærings- og utviklingsplan, ref. kommunestyresak 90/11. Rådmannen mener søknaden faller inn under to av målsettingene i planen;

- Beholde og skape flere arbeidsplasser i eksisterende bedrifter

Ved tildeling av støtte fra kommunens næringsfond skal det vurderes om støtten kan virke konkurransevridende. Rådmannen vurderer søknaden i hovedsak slik at når det gjelder montasjeavdelingen OBI ønsker å etablere har kommunen et tilbud med andre etablerte aktører. Bransjene har et betydelig marked der det rår det som kalles ”fri konkurranse”. I et slikt konkurransemarked bør kommunen etter rådmannens oppfatning i hovedsak ikke bruke offentlig stønadsmidler. Unntaket, som rådmannen mener bør gjelde i denne saken, er i dette tilfellet at bedriften vil utvide sin virksomhet utover produksjonen av betongelementer/betongprodukter. Videre tror rådmannen opprettelsen av avdelingen vil gi bedriften en større inntektsmulighet, som vil være viktig i forhold til de overordnede målene for videre utvikling.

I § 2, Formål, står det at det ikke kan gis støtte til sanering av gjeld eller løpende drift av bedrifter. Rådmannen har gjort en gjennomgang av kapitalbehovet og legger frem følgende forslag til godkjent kapitalbehov:

Utstyr/Verktøy montasje	Sum
Kikkert med stativ og målestav laser	15.000,-
Teodolitt med stativ	40.000,-
Rullestillas alu.	18.500,-
Borhammer stor/pigg batteri	15.000,-
Boltpistol	27.500,-
Liten og stor vinkelsliper med diamantskiver	10.000,-
Kjernebormaskin med kjøling og tank	30.000,-

Sveiseapparat med kabler, slagghakke og stålbørste	10.000,-
2 stk. fallsikring m. snelle og fester	30.000,-
Container med innredning for verktøy og materiell	40.000,-
Alle varianter løftekløkker	30.000,-
100 montasjestag	200.000,-
Totalt	466.000,-

For 2016 er det avsatt kr. 290.000,- til proaktiv næringsutvikling, ref. f-sak 38/16 og k-sak 27/16. Rådmannen vil anbefale formannskapet at en eventuell støtte til OBI innvilges fra disse midlene.

I hht. vedtektens § 4 skal samlet finansiering fra fondet til private næringstiltak som hovedregel ikke overstige 50 % av det godkjente kapitalbehovet for et prosjekt. Etter en totalvurdering av søknaden anbefaler rådmannen at søknaden innvilges med kr. 150.000,-.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet til å fatte slikt vedtak:

1. Formannskapet, som fondsstyre, bevilger kr. 150.000,- til Opplandske Betongsindustri AS
2. Tilskuddet bevilges fra Nordre Land kommunes næringsfond, og reduserer avsatte proaktive midler fra kr. 290.000,- til kr. 140.000,-
3. Tilskuddet kan benyttes til i hht. til postene i godkjent kapitalbehov:

Utstyr/Verktøy montasje	Sum
Kikkert med stativ og målestav laser	15.000,-
Teodolitt med stativ	40.000,-
Rullestillas alu.	18.500,-
Borhammer stor/pigg batteri	15.000,-
Boltpistol	27.500,-
Liten og stor vinkelsliper med diamantskiver	10.000,-
Kjernebormaskin med kjøling og tank	30.000,-
Sveiseapparat med kabler, slagghakke og stålbørste	10.000,-
2 stk. fallsikring m. snelle og fester	30.000,-
Container med innredning for verktøy og materiell	40.000,-
Alle varianter løftekløkker	30.000,-
100 montasjestag	200.000,-
Totalt	466.000,-

4. Stønaden utbetales slik: 75 % av stønaden utbetales når anmodning om utbetaling er mottatt. De siste 25 % av stønaden utbetales når rådmannen har mottatt skriftlig rapport med prosjektrengskap for etableringen av montasjeavdelingen. Prosjektrengskapet må settes opp slik at det kan sammenlignes med oppstillingen av budsjett og finansieringsplan i søknaden

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016.

Jarle Snekkestad
rådmann

Stine Røn
næringsrådgiver

OPPLANDSKE BETONGINDUSTRI AS

Nordre Land Kommune

2870 DOKKA

Søknad om tilskudd fra næringsfond

Opplandske Betongindustri er 70 år og har fått nye eiere som har planer om videre vekst og utvikling av selskapet, styre har vedtatt strategiplan for de neste 5 årene og denne inneholder blant annet at Opplandske Betongindustri skal vokse, vi skal i 2021 ha 200 mill i omsetning og være 80 ansatte.

Det jobbes også i den sammenheng med planer om ny fabrikk.

Det er vedtatt at Opplandske Betongindustri til en hver tid skal ha min 2 lærlinger og være en aktiv samarbeidspartner med skoler når det gjelder utplassering av elever mot våre fag.

Opplandske Betongindustri har også omvisninger på fabrikk med arkitekt- og ingeniør studenter samt lærlingesamlinger fra bygg og anleggs entreprenører på Østlandet flere ganger i året.

Opplandske Betongindustri sysselsetter ingeniører, tekniske tegnere, konstruktører, sveisere, tømrere, møbelsnekkere, betongarbeidere, regnskap/økonomi, prosjektledere.

Det er til nå i år ansatt 5 nye medarbeidere og det vil bli ansatt 3 nye i umiddelbar fremtid.

Opplandske Betongindustri As skal bygge opp en komplett avdeling for montasje av betongelementer, samt tre- og stålkonstruksjoner hvor dette inngår i våre prosjekter.

Vi har stort sett frem til nå leid inn 85 % til 90 % av montasjen, vi ønsker å ta større del av prosjektene i egen regi og styrke selskapet med ny kompetanse. Dette vil i første omgang nå føre til 3 nye ansatte, det vil bli ansatt 2 personer med erfaring og påkrevde kurs og 1 yngre person som vil bli gitt opplæring og kursing for etter hvert bli montør bas med eget montaselag. Det er i planen for de neste 3 år lagt opp til at vi i løpet av den perioden skal ha en montasjeavdeling med 10 til 12 ansatte som vil ha oppdrag over hele Østlandet, et montaselag består av 2 til 4 mann litt avhengig av prosjekt type.

Investeringsbehov for montaselag er budsjettert til Kr 1 160 000,00

Under følger liste over utstørsbehov.

Utstyr/Verktøyliste Betongelement montasje

Kikkert med stativ og målestav laser. Kr 15 000,00

Teodolitt med stativ. Kr 40 000,00

3 stk stige/trapp. Kr 4 000,00

Rullestillas alu. Kr 18 500,00

Vater kort og langt. Kr 1 500,00

3 stk Målebånd. Kr 1 500,00

Tommestokker, merkekritt, div. Kr 500,00

Løftestropper. Kr 5 000,00

2 stk Jernbindertenger. Kr 500,00

3 stk Vannpumpetang. Kr 1 000,00

Spikerpistol. Kr 5 500,00

Borhammer liten batteri. Kr 5 000,00

Borhammer stor/pigg batteri. Kr 15 000,00

Boltpistol. Kr 27 500,00

2 stk Batteridrill. Kr 8 000,00

Bor mur 6-8-16-28-32 og stål 0-13 mm. Kr 5 000,00

OPPLANDSKE BETONGINDUSTRI AS

Liten og stor Vinkelsliper m/diamantskiver. Kr 10 000,00
Kjernebormaskin m/kjøling og tank. Kr 30 000,00
6 stk kjerneborr hylser. Kr 12 000,00
Stikksag batteri. Kr 3 000,00
Bajonett sag batteri. Kr 4 000,00
Muttertrekker (batteri) m/langpiper 10-32mm. Kr 4 000,00
Sveiseapparat med kabler, slagghakke og stålbørste. Kr 10 000,00
Sveisemaske. Kr 3 000,00
Skjøteledninger 3fas+1fas. Kr 5 000,00
6 stk Arbeidslys LED inkl stativ. Kr 6 000,00
2 stk oppladbar hodelykt proff. Kr 4 000,00
Fugesprøyte for acrylmasse batteri. Kr 4 000,00
Blandemaskin til mørtelblanding. Kr 3 000,00
Murerskje, brett, kost div. Kr 3 000,00
Bøtter assortert. Kr 1 000,00
Betong trillebår. Kr 2 500,00
Div skrutvinger. Kr 5 000,0
2 stk betongskyfler/spade. Kr 4 000,00
2 stk spett alu. Kr 3 000,00
2 stk brekkjern. Kr 2 000,00
Slager og slegge. Kr 3 000,00
2 stk Fallsikring m/snelle og fester. Kr 30 000,00
2 stk Verneutstyr kompl. Kr 10 000,00
Container m/innredning for verktøy og materiell. Kr 40 000,00
Dataverktøy/telefon. Kr 20 000,00
Alle varianter løfteklodder. Kr 30 000,00
100 montasjestag a 2000,00. Kr 200 000,00
Innredning til montasjebil. Kr 40 000,00
Montasjebil VW Transporter. Kr 515 000,00

Finansieringen er tenkt på følgende måte.

Finansieringsbehov Kr 1 160 000,00. Finansiering via bank med Kr 605 000,00, egenkapital Kr 230 000,00 og investeringstilskudd Kr 325 000,00.

Det søkes herved om Kr 325 000,00 i investeringstilskudd.

Vi håper på et snarlig positivt svar på søknaden om tilskudd fra næringsfondet.

Med vennlig hilsen
Erik Kolstad
Daglig Leder

Opplandske Betongindustri AS
Vest-Torpvegen 22 | 2870 Dokka
Mobil: + 47 959 87 788
Sentralbord: + 47 61 11 31 70
E-post: erik.kolstad@opplandske-betong.no
Web: www.opplandske-betong.no

Lnr.: 10287/16
Arkivsaksnr.: 16/1538
Arkivnøkkel.: 026

Saksbehandler: STR

Utskrift til:

REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016

Sammendrag:

Revidering av felles eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen er en videreføring av eksisterende eierskapspolitikk som ble opprettet i 2009. Utkast til revidert eierskapspolitikk er vedlagt saken.

Rådmennene i kommunene i Gjøvikregionen har i fellesskap utarbeidet dette forslaget til revidert eierskapspolitikk. Det er imidlertid ikke til hinder for at den enkelte kommune kan ha egne bestemmelser som utfyller eller innskjerper den eierskapspolitikken som gjelder i alle kommunene.

Revideringen legger opp til:

- Klarere skille mellom kommunal forvaltning og konkurransebasert, økonomisk virksomhet. Dette for å møte EØS-regelverk i.f.t. offentlig støtte, unngå kryssubsidiering og mulig strengere lovverk i fremtiden.
- Tydeligere ansvar, krav og forventninger til styremedlemmer og valgkomite. Forslag til de fleste endringer foreligger allerede i lovverk og ulike anbefalinger.
- Klarere og felles eierstrategier med bl.a. klarere målsettinger for selskapene samt felles eierstrategimaler. Dette for å møte enkelte anbefalinger i revisjonsrapporten fra Innlandet IKS.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret slutter seg til de forslag til eierskapspolitikk som framgår av det reviderte dokumentet.

Vedlegg:

Utkast til revidert eierskapspolitikk juni 2016 «Eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen».

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- KS sine anbefalinger til eierstyring, selskapsledelse og kontroll:
http://www.ks.no/globalassets/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf
- K-sak 40/09 – Eierskapspolitikk – notat for drøfting som grunnlag for kommunenes og regionens politikk

Saksopplysninger:

Revidering av felles eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen er en videreføring av eksisterende eierskapspolitikk som ble opprettet i 2009. Utkast til revidert eierskapspolitikk er vedlagt saken.

Rådmennene i kommunene i Gjøvikregionen har i fellesskap utarbeidet dette forslaget til revidert eierskapspolitikk. Det er imidlertid ikke til hinder for at den enkelte kommune kan ha egne bestemmelser som utfyller eller innskjerper den eierskapspolitikken som gjelder i alle kommunene.

Vurdering:

Hovedformålet med eierskapsforvaltningen skal sikre en god utvikling for selskapene, langsiktig verdiskaping, god og forutsigbar styring, samt sørge for å følge opp vedtatt eierskapspolitikk og eierstrategier.

Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, sikre god rapportering på mål og forventninger, sikre gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre.

Revideringen legger opp til:

- Klarere skille mellom kommunal forvaltning og konkurransebasert, økonomisk virksomhet. Dette for å møte EØS-regelverk i.f.t. offentlig støtte, unngå kryssubsidiering og mulig strengere lovverk i fremtiden.
- Tydeligere ansvar, krav og forventninger til styremedlemmer og valgkomite. Forslag til de fleste endringer foreligger allerede i lovverk og ulike anbefalinger.
- Klarere og felles eierstrategier med bl.a. klarere målsettinger for selskapene samt felles eierstrategimaler. Dette for å møte enkelte anbefalinger i revisjonsrapporten fra Innlandet IKS.

KS har 21 anbefalinger om kommunenes eierstyring, selskapsledelse og kontroll. I tabellen under viser i hvilken grad revisjonsutkastet følger opp disse anbefalingene:

Nr.	Anbefaling	Henvvisning i revidert eierskapspolitikk	Følges KS?
1	Obligatorisk opplæring av og informasjon til de folkevalgte	Kap. 3, prinsipp nr. 9	Ja
2	Vurdering og valg av selskapsform	Kap. 10.2 «Valg av selskapsform»	Ja
3	Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet	Kap. 3, prinsipp nr. 13	Ja
4	Utarbeidelse av eierskapsmeldinger	Kap. 1.1, 3 (prinsipp nr. 15), 8, 9	Ja
5	Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter	Kap. 9 «Oppfølging»	Ja
6	Eiermøter	Kap. 3 (prinsipp nr. 4), 6.2, 8.	Ja

7	Eierorganets sammensetning og funksjon	Kap. 1.2, 2 og 8.	Ja
8	Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter	Kap. 2, 3 (prinsipp nr. 2, 7), 6, 8.	Ja
9	Sammensetningen av styret	Kap. 3 (prinsipp nr. 6 og 14), 6.3 «Valg av styrer»	Ja
10	Valgkomite og styreutnevnelser	Kap. 3 (prinsipp nr. 6 og 14), 6.3, 6.4	Ja
11	Kjønnsmessig balanse i styrene	Kap. 6.3.	Ja
12	Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene	Kap. 3 (prinsipp nr. 4), 6.3.	Ja
13	Styresammensetning i konsernmodell		Nei
14	Oppnevning av vararepresentanter		Nei
15	Habilitetsvurderinger	Kap. 3 (prinsipp nr. 6), 6.2.	Delvis
16	Godgjøring av styreverv	Kap. 6.5	Ja
17	Registrering av styreverv	Kap. 6.2	Ja
18	Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter		Nei
19	Utarbeidelse av etiske retningslinjer	Kap. 6.2, 7	Ja
20	Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak	Ikke aktuelt for Gjøvik	I/A
21	Utøvelse av tilsyn og kontroll	Kap. 3 (prinsipp nr. 15), 8 og 9	Ja

Følgende anbefalinger fra KS er delvis eller ikke fulgt opp i revisjonsutkastet:

- Anbefaling nr. 13. anbefales at styremedlemmer i morselskap ikke bør sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styrer. Revisjonsutkastet har i hovedsak her forholdt seg til morselskapene. Arbeidsgruppa har ikke vurdert denne anbefalingen.
- Anbefaling nr. 14 er at det bør utpekes varamedlemmer til styret med numerisk vara fremfor personlige vara for å sikre kontinuitet og kompetanse. Det anbefales i tillegg at 1. varamedlem blir invitert til styremøtene for på den måten å sikre best mulig kompetanse og kontinuitet. Arbeidsgruppa har ikke vurdert denne anbefalingen.
- Anbefaling nr. 15 ber om at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskaper, noe som ikke er tatt stilling til i revisjonsutkastet. Rådmannen mener at mulige habilitetskonflikter tilsier at verken ordfører, rådmann eller

kommunestyrerepresentanter bør sitte i styret i kommunale selskaper.

- Anbefaling nr. 18 ber om at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. KS Bedrift vil være et naturlig valg for mange av disse selskapene. Ved utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter er det aktuelle selskapet ikke lenger tilknyttet kommunens lønns- og avtaleforhold gjennom det kommunale systemet. Svært mange selskaper fortsetter å benytte det kommunale avtaleverket uten at de egentlig har et partsforhold i det. Så fremt ingen av partene ser dette som problematisk vil utfordringen først komme opp for arbeidsgiver dersom det oppstår konflikt eller det vil være behov for juridisk bistand eller bistand i forbindelse med forhandlinger.

Revisjonsutkastet har ikke et eksplisitt krav om et slikt medlemskap, men inneholder krav om arbeidsgiverpolitikk i kapittel 7.

- Anbefaling nr. 21 ber om at kommunestyrene ved opprettelse av kommunale foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder. Dette er en problemstilling som ikke er aktuell for Nordre Land kommunes nåværende eierstyring, da kommunen ikke har kommunale foretak pr dags dato.

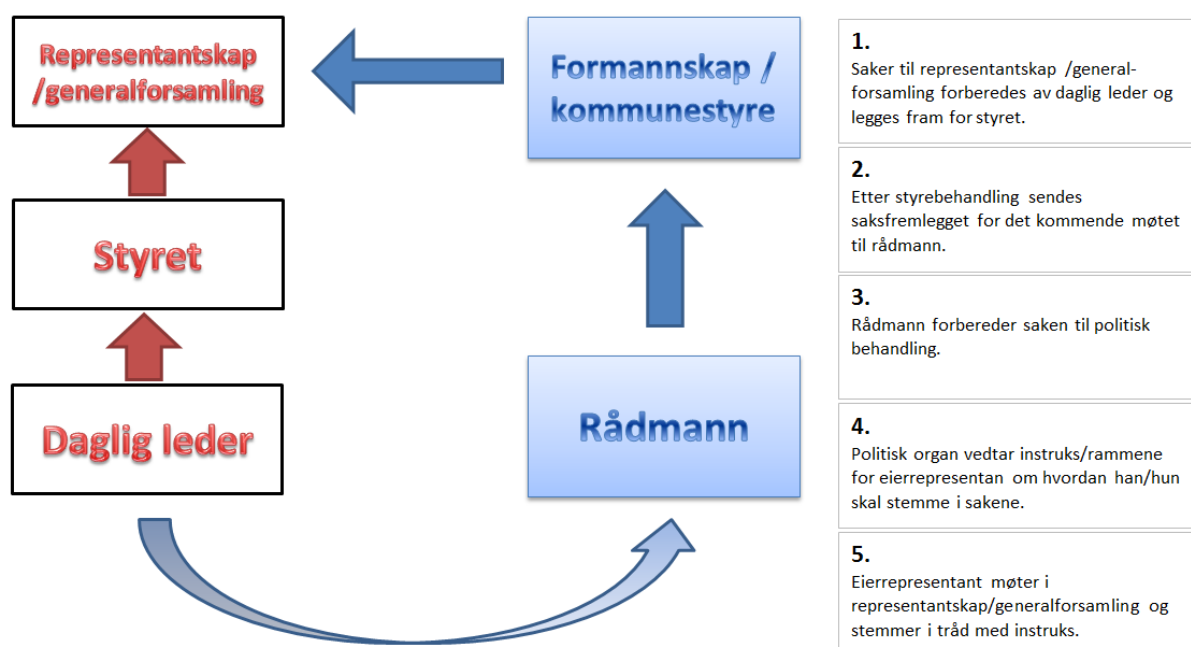
Innlandet revisjon IKS har gjennomført en selskapskontroll i.f.t. etterlevelsen av felles eierskapspolitikk i Gjøvik-regionen. Anbefalingene fra selskapskontrollen knytter seg til:

1. I henhold til den felles eierskapspolitikken bør kommunene sammen vurdere om det er behov for å inngå en eieravtale/aksjonæravtale i GLT-Avfall, Dokkadelta Nasjonale Våtmarkssenter AS og Topro. Når det gjelder Topro er det en prosess på gang for å utarbeide forslag til en aksjonæravtale.
2. I selskaper som ikke har etablert valgkomité, bør en slik komité komme på plass. Alle valgkomitéer bør ha skriftlige retningslinjer som de arbeider etter.
3. For Dokka Møbler Eiendom AS og AS Sentrumsbygg bør praksis mht. utbetaling av utbytte nedfelles skriftlig fra kommunens side, f.eks. ved at den innlemmes i en evt. eierstrategi for selskapet.
4. Det bør etableres utbyttepolitikk for den konkurransutsatte delen av GLT-Avfall.
5. I selskaper der det utnevnes politikere til styrene er det viktig at dette gjøres ut fra en vurdering av selskapenes kompetansebehov. Viktig i denne sammenhengen er at det er/blir opprettet en valgkomité som kan foreta denne vurderingen. Det er en fordel om det er fastsatt retningslinjer for denne komitéen, der behovet for relevant kompetanse i styret kommer tydelig fram.
6. Dokkadelta Nasjonale Våtmarkssenter AS og Topro bør gjennomføre en nærmere vurdering av om selskapene er unntatt fra offentlighetslovens regelverk, jf § 2 i loven.
7. Eierne bør ta initiativ til at det utarbeides styreinstruks i Topro AS.

8. Styrene i alle selskapene bør innføre rutiner slik at det sikrer at det settes opp en årlig plan for styrets arbeid herunder evaluering av seg selv og daglig leder. Samtidig bør styret sende en tilbakemelding til valgkomiteen, hvor det framgår hvilken kompetanse det er behov for i styret.

Utkast til revidert eierskapspolitikk har ingen vesentlige endringer som gjør revisjonens anbefalinger mindre valide. Revisjonsutkastet bidrar derimot til å tydeliggjøre nødvendigheten av bl.a. eierstrategier. Eieravtaler/aksjonæravtaler og eierstrategier er forhold som det må jobbes videre med når revidert eierskapspolitikk er vedtatt.

Kommunens eierskapsforvaltning er avhengig av å ha gode rutiner for hvordan kommunen som eier skal følge opp signaler til selskapene på. Kommunestyret, formannskapet som kommunens eierorgan og rådmannen har i den sammenheng viktige og ulike roller:

Styringslinjen overfor de kommunale selskapene går direkte fra kommunestyret/formannskap til selskapet gjennom generalforsamling/representantskap. Rådmannen har ingen direkte eller utførende rolle i eierskapsstyringen, men er en «fasilitator» i begrenset forstand.

Revisjonsutkastet viderefører tidligere eierskapspolitikk og sikrer derved nødvendig langsiktighet og forutsigbarhet. Endringene vurderes å ha liten økonomisk konsekvens for kommunene.

Rådmannen ser et potensial for bedre eierstyring utover den klargjøring av ansvar og de forbedrede rutiner som følger av denne saken. Potensialet ligger først og fremst i å avsette økte administrative ressurser og øke den administrative kompetansen til å følge opp selskapene tettere og mer profesjonelt, f.eks. gjennom opprettelse av et «eierskapssekretariat» i kommunen.

Rådmannen foreslår ikke i denne saken noe utvidet ambisjonsnivå. Dette skyldes den generelle restriktive holdningen kommunen har til bruk av administrative ressurser. Dette er imidlertid et spørsmål om prioritering, og kan tas opp til ny vurdering i kommende budsjettbehandling.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret slutter seg til de forslag til eierskapspolitikk som framgår av det reviderte dokumentet.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet å legge saken frem for kommunestyre med følgende forslag til vedtak:

1. Nordre Land kommune slutter seg til de forslag til eierskapspolitikk som fremgår av utkast til reviderte «Eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen» juni 2016.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 22. august 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Stine Røen
næringsrådgiver

EIERSKAPSPOLITIKK FOR KOMMUNENE I GJØVIKREGIONEN

Gjøvik / Østre Toten / Vestre Toten / Søndre Land / Nordre Land

Utkast til revidert eierskapspolitikk juni 2016

VERSJON TIL POLITISK BEHANDLING

REVIDERINGSSAMMENDRAG

Revideringen av felles eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen er en videreføring av eksisterende eierskapspolitikk. Den ble opprettet i 2009 og har gjennom behandling av de årlige eierskapsmeldingene vært gjenstand for mindre endringer og tillegg.

Det er ingen store endringer av eksisterende eierskapspolitikk som foreslås i denne revideringen, men den strukturelle oppbyggingen er blant annet endret. Her er kort de viktigste momentene i revideringen:

- Det legges opp til klarere skille mellom kommunal forvaltning og konkurransebasert, økonomisk virksomhet. Dette for å møte EØS-regelverk i.f.t. offentlig støtte, unngå kryssubsidiering og fremtidig, strengere lovverk.
- Tydeligere ansvar, krav og forventninger til styremedlemmer og valgkomite. Forslag til endringer er ikke nye, de fleste foreligger i lovverk og ulike anbefalinger.
- Forslag til en klarere og felles eierstrategier, med bl.a. klarere målsettinger for selskapene samt felles eierstrategimaler (vedlegg 1). Dette for å møte enkelte anbefalinger i revisjonsrapporten fra Innlandet IKS.

Forslagene vurderes til å ha liten økonomisk konsekvens for kommunene. Det kan selvsagt drøftes ambisjonsnivået og rådmannens rolle i.f.t. oppfølging av eierskapspolitikken, men dette anses av arbeidsgruppa som en drøfting som bør tas enkeltvis hos hver enkelt kommune.

Arbeidsgruppen for revideringsarbeidet i 2016 har vært oppnevnt av rådmennene i Gjøvikregionen og har bestått av Aslaug Dæhlen (Østre Toten), Odd-Arvid Bollingmo (Vestre Toten), Stine Røen (Nordre Land), Terje Lindalen (Søndre Land) og Jan Ove Moen (Gjøvik).

Rådmennene i Gjøvik-regionen har behandlet dokumentet for revidert eierskapspolitikk i to omganger, dvs. 13. mai og 17. juni 2016. Rådmennenes endringer er lagt til i dokumentet.

INNHold

REVIDERINGSSAMMENDRAG	2
1. INNLEDNING	4
1.1 Rammeverk.....	4
1.2 Juridisk styringsgrunnlag	5
2. EIERSTYRING	8
3. PRINSIPPER FOR EIERSTYRING	9
4. UTBYTTE, AVKASTNING OG ANDRE MÅL	11
4.1 Utbytte.....	11
4.2 Avkastningsmål	11
4.3 Andre mål	11
5. EIERSTRATEGIER	12
5.1 Delt eierskap.....	12
6. STYRETS ROLLE OG ANSVAR.....	13
6.1 Styrets ansvar	13
6.2 Forventninger til styret.....	13
6.3 Valg av styrer	14
6.4 Valgkomité for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskaper	15
6.5 Godtgjørelse til styret	15
7. SAMFUNNSANSVAR	16
8. EIERSKAPSFORVALTNING.....	17
9. OPPFØLGING	18
10. EIERPOSISJONER.....	19
10.1 Kommunenes eierposter	19
10.2 Valg av selskapsform	21
VEDLEGG 1: MAL FOR UTFORMING AV KOMMUNENS EIERSTRATEGI	23

1. INNLEDNING

Kommunene i Gjøvikregionen legger vekt på en felles eierskapspolitikk som er målrettet, åpen, langsiktig og forutsigbar overfor kommunenes eierposisjoner. Kommunene har eierinteresser i ulike type selskaper og det er i varierende grad utviklet en politikk for hvordan kommunene skal brukes selskapene i sin oppgaveløsning eller styre selskaper med mer kommersielt fokus. Som eiere er det viktig at kommunene har en bevisst og helhetlig eierskapspolitikk som gir rammene for hvordan kommunene utfører sitt eierskap.

1.1 Rammeverk

Kommunenes eierskapspolitikk kan deles i 3 forskjellige typer dokumenter:

Med eierskapspolitikk forstås de overordnede premisser som kommunene har lagt til grunn for forvaltningen av sine selskaper og eierandeler. Dette refererer seg til hva slags systemer, retningslinjer og rutiner kommunene har for utøvelse av sitt eierskap. Dette omfatter blant annet rutiner for rapportering, premisser for valg av styremedlemmer, vurderinger for valg av selskapsorganisering osv. Eierskapspolitikken utgjør rammeverket for kommunens eierstyring.

Formålet med det kommunale eierskapet kan inndeles i to eller tre hovedformer:

- Finansielt eierskap
- Politisk eierskap
- Blandingsforhold

Hovedmålsettingen med *finansielt eierskap* er å oppnå økonomisk avkastning. Dette innebærer ikke nødvendigvis et kortsiktig perspektiv på eierskapet, men at bedriftsøkonomisk lønnsomhet ligger til grunn for selskapets arbeid. Et aksjeselskap vil normalt være mest aktuelt når kommunen har et finansielt motiv for sitt eierskap, men det er også andre fordeler med aksjeselskapsmodellen som gjør at kommunen velger denne selskapsformen, blant annet at flere kan være eiere - også private.

Et *politisk eierskap* er kjennetegnet av at formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale kjerneoppgaver. Ved politisk eierskap vil selskapet være et gjennomføringsorgan for politiske målsettinger. For offentlige eiere kan den samfunnsmessige verdiskapningen være formålet bak verdiskapningen. Eksempelvis vil eierskap i en attføringsbedrift være politisk motivert.

Blandingsforhold. De fleste eierskap vil ha både en finansiell og en politisk dimensjon. Kommunens formål er både å ivareta de politiske mål og samtidig kreve avkastning på investert kapital. Dette kan være en krevende form for eierskap. Krav om avkastning, kombinert med krav om ivaretagelse av spesifikke samfunnssyn er ofte to motsetninger. For å ivareta god eierstyring er det derfor viktig at kommunestyret gir selskapet så klare styringssignaler som mulig.

Eierstrategiene vil utgjøre den politikk kommunen har overfor de ulike selskapene for å sikret at selskapene ivaretar de målsettingene som eierne har satt og ikke avviker fra den ramme for risikoprofil som er satt for selskapet.

Eierstrategiene bør opprettes/revideres i etterkant av en revidering av eierskapspolitikken. Se vedlegg 1 for hvordan en eventuell eierstrategi kan utformes.

Eierskapsmeldingen skal bidra til god politisk styring og kontroll av de eide selskapene. Eierskapsmeldingen bør minimum inneholde følgende:

- Kommunenes eierskapspolitikk, overordnede prinsipper i.f.t. eierstyring
- Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og interkommunale samarbeidstiltak, samt opplysninger om blant annet:
 - Formål (vedtektsfestet)
 - Eierandel
 - Ledelse / styre
 - Økonomiske nøkkeltall for fire år
 - Evt. styregodtgjørelse
- Formålsdiskusjon og eierstrategi, herunder selskapets samfunnsansvar.

1.2 Juridisk styringsgrunnlag

Det er i hovedsak tre selskaps- og foretaksformer som er aktuelle for kommunene ved utskillelse av virksomhet:

- Aksjeselskap (AS) - reguleres av Lov om aksjeselskaper
- Interkommunale selskaper (IKS) - reguleres av Lov om interkommunale selskaper
- Kommunale foretak (KF) - reguleres etter Kommunelovens kap. 11.

En fjerde foretaksform kan også være et alternativ å vurdere

- Samvirkeforetak (SA) - reguleres av Lov om samvirkeforetak

Et **aksjeselskap** reguleres av og kan eies av en kommune alene eller sammen med andre kommuner eller private rettssubjekter. I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen.

Et **interkommunalt selskap** eies bare av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er representantskapet.

Et **kommunalt foretak** er ikke en egen juridisk person men en del av kommunen som rettssubjekt og kommunen hefter for foretakets forpliktelser. Foretaket ledes av et styre som er utpekt direkte av kommunestyret. Daglig leder står i linje under styret som igjen er underlagt kommunestyret.

Foretaket er underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet på den ene siden. På den annen side har ikke administrasjonssjefen instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets daglige leder.

Hovedregelen er at styremøter i kommunale foretak skal være åpne.

Et **samvirkeforetak** er en sammenslutning med hovedformål å fremme medlemmenes økonomiske interesser ved at disse deltar i foretakets virksomhet enten som forbrukere, leverandører eller på liknende måte. Ingen av medlemmene bærer personlig ansvar for foretakets forpliktelser.

Kommunene står fritt i å formelt samarbeide på ulike områder uten at det er overdratt beslutningsmyndighet eller representasjonskompetanse ved bruk av **Kommuneloven § 27**.

Kommunelovens kap. 5 A har også åpnet for samarbeid om myndighetsutøvelse gjennom vertskommunesamarbeid (**§ 28-1**). Myndigheten delegeres fra deltakerkommunene til vertskommunen og kan organiseres enten som administrativt vertskommunesamarbeid eller med felles folkevalgt nemnd. Den enkelte kommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelse av den delegerte myndigheten i saker som alene gjelder deltakerkommunen eller dennes innbyggere.

En annen samarbeidsmodell er samkommunemodellen etter Kommunelovens § 28 2A-2V. Den er utviklet for samarbeid om lovpålagte oppgaver på flere sektorer. Kommunen utøver her styring gjennom sine representanter i samkommunestyret.

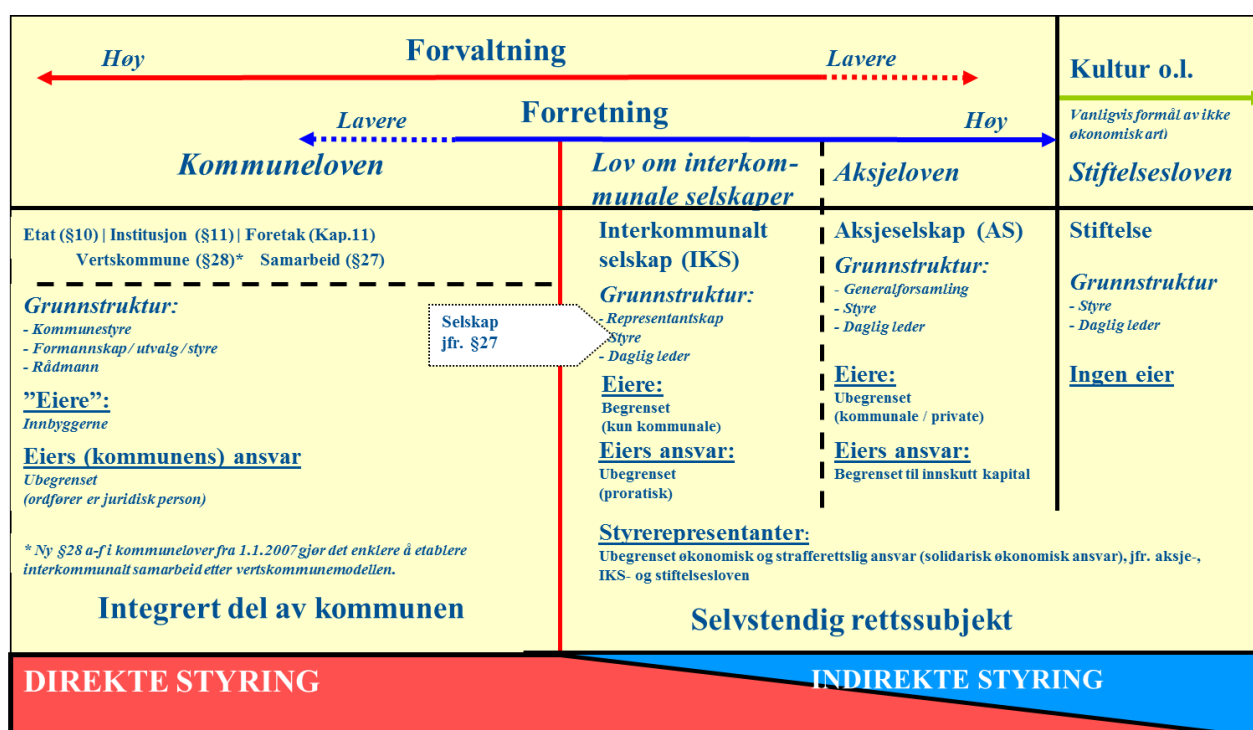
Kommunen står også fritt til å etablere **stiftelser** etter Stiftelsesloven. Stiftelsens formål bestemmes ved opprettelsen. Organisasjonen er et selvstendig rettssubjekt og eier seg selv. Innflytelse over stiftelsen kan utøves gjennom å etablere en «rådsforsamling» med oppgaver og myndighet som beskrevet i Stiftelseslovens § 36. Kommunen står ikke lenger fritt til å løse opp stiftelsen. Dette er ingen organisasjonsform hvis kommunen ønsker å utøve eierstyring og opprette en økonomisk interesse i de verdier som er knyttet til virksomheten.

Kommunene har også et **kontroll- og tilsynsansvar** overfor sine eierinteresser i selskaper. Kommunelovens kap. 12 gir kommunens kontrollutvalg en selvstendig rolle i forhold til eierne og selskapsledelsen. Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.

Det kan være **andre rettsområder** som påvirker organisasjonsformen, som f.eks. forholdet til de ansatte, inhabilitet, EØS-avtalens konkurranseregler i.f.t. offentlige anskaffelser og offentlig støtte. Se i dette dokumentets kapittel 10.2 for mer om nærmere vurderinger av valg av selskapsform.

Oversikten nedenfor oppsummerer de ulike organisasjonsformene:

2. EIERSTYRING

Utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter som IKS, SA (samvirkeforetak) og AS innebærer at den politiske styringslinjen endrer karakter. Kommunestyret har fortsatt det overordnede ansvaret. Mulighetene for direkte politisk styring og kontroll reduseres. Den tradisjonelle forvaltningsstyringen erstattes av eierstyring. Rådmannen har verken ansvar for eller myndighet over selskapene. For å kompensere for ulemper med redusert direkte styring er et viktig verktøy å etablere mål og forventninger til selskapene og prinsipper for eierstyring gjennom eierstrategiske dokumenter. Til sammen danner dette en styringsmodell og gir rammer som skal være førende for styrets arbeid. I oppfølgingsarbeidet mot selskapet/foretaket vektlegges kontroll av mål- og forventningsoppnåelse, økonomioppfølging og styreevalueringer.

Eierstyringen utøves gjennom kommunens eierorgan som i IKS og SA er representantskapet og i AS er generalforsamlingen.

3. PRINSIPPER FOR EIERSTYRING

Alle kommunene i Gjøvik-regionen vedtok i 2009 en felles eierskapspolitikk som styringsgrunnlag for kommunalt eide selskaper og samarbeid. Eierskapspolitikken revideres i 2016.

Dette må eierne passe på:

1. Ved etablering av nye selskaper skal selskapsform og nødvendighet vurderes grundig.
2. For å sikre god eierstyring skal kommunen gjennom representantskap og generalforsamling avklare strategiske og sentrale spørsmål med selskapets styre.
3. Kommunen skal vurdere om det er behov for å avklare sentrale målsettinger med alle eller deler av de øvrige eiere for å sikre langsiktig forutsigbar drift og utvikling i form av eieravtaler/aksjonæravtaler.
4. I alle selskaper med vesentlig økonomisk eller politisk interesse skal det avholdes eiermøter årlig. Eiermøte er selskapets arena for å drøfte felles strategi og utfordringer med eierne. Her møtes selskapsstyret/-ledelse og eierne (representantskap/generalforsamling). Det anbefales å legge eiermøte i forkant av generalforsamling/representantskapsmøte. Det skal føres referat fra eiermøtene.
5. Gjennom etablering av aksjonæravtaler/eieravtaler, eiermøter, eierstrategier og på annen måte må kommunen sikre størst mulig grad av tverrpolitisk forankring av eierskap, eierskapsstrategi og eierføringer for selskapenes drift. Kommunens valgte eller nominerte eierrepresentanter skal representere kommunens syn.
6. Valg til styre skal skje etter en innstilling fra en valgkomité.

Valgkomiteen må ha et bevisst forhold til habilitetsreglene. Valgkomiteen bør ha skriftlige retningslinjer som representantskap/generalforsamling har vedtatt.

Kommunestyrets medlemmer bør som hovedregel ikke velges til selskapsstyrer i selskaper der kommunen er eier/medeier. Eventuelle unntak vurderes med bakgrunn i selskapets nytte også av politisk kompetanse. Med politisk kompetanse menes kunnskap om de løpende politiske og administrative prosessene på det relevante saksfeltet.

7. De som representerer kommunen i selskapenes representantskap/generalforsamling kan ha behov for avklaringer av vesentlige spørsmål. Dette gjøres ved en henvendelse til ordfører som drøfter dette med formannskapet og melder tilbake til representanten. Er det ikke tid til å konsultere formannskapet gir ordføreren

tilbakemeldingen. Rådmannen bistår ordfører og kan svare på rent oppklarende spørsmål fra representanten.

8. Rådmannen sørger for at en person i sin administrasjon har oversikt over selskapene kommunen er medeier i og kan gi svar på spørsmål. I selskaper der flere av kommunene i regionen er medeiere kan rådmennene fordele et hovedansvar mellom seg.
9. I starten av hver valgperiode skal kommunen/-e avholde et kurs i styrearbeid for styremedlemmer i sine selskaper, og obligatorisk opplæring i eierskapsstyring for sine politikere.
10. Kommunen skal tydelig skille kunde og eierrollen i de selskaper en går inn i. Ryddighet på dette er også viktig der selskapet er opprettet kun for å løse kommunens/-enes oppgaver.
11. Eierne i våre selskaper skal likebehandles i forhold til informasjon og annet.
12. Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset selskapets oppgaver og den strategi som ligger til grunn for opprettelsen av selskapet.
13. Ulovlig kryssubsidiering mellom kommunal forvaltningsvirksomhet og økonomisk virksomhet skal ikke forekomme så lenge det ikke svares for en markedsmessig kostnad for økonomiske fordelene selskapet måtte ha. Konkurransetsatt økonomisk virksomhet skal i utgangspunktet skilles ut som eget selskap.
14. Selskapets styre skal sammensettes ut fra den kompetanse selskapet trenger for å realisere sine mål.
15. Rådmannen utarbeider en samlet eierskapsmelding en gang pr år med sikte på behandling i kommunestyret på høsten.

4. UTBYTTE, AVKASTNING OG ANDRE MÅL

Selskapenes primæroppgave er å drive virksomheten lønnsomt og effektivt. For kommersielle virksomheter gjelder å sikre bærekraftig og forretningsmessig verdiutvikling over tid. Forventninger til avkastning, utbytte og resultater skal være en sentral del av dialogen med selskapet.

For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål enn rent forretningsmessige, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål som for eksempel effektivitetsmål.

4.1 Utbytte

Kommunene skal som eier gi uttrykk for forventninger til selskapets utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva kommunen som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd. Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil.

4.2 Avkastningsmål

Kommunene har investert i og overført verdier til selskaper og foretak som kommunen forventer bidrar til effektivisering av kommunens økonomi, og som gir avkastning på investeringer.

For de selskapene som i stor grad har forretningsmessige mål, er avkastning et sentralt element for eier. Det ønskes en positiv verdiutvikling for investeringer og et viktig mål for selskapene er at de oppnår høy avkastning på investert kapital. Med avkastningsmål menes den avkastningen eier kan forvente å få på sine investeringer over tid sett i forhold til investeringens risiko.

4.3 Andre mål

For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål som eksempelvis effektivitetsmål. Ulike selskapsformer er valgt for å realisere ulike formål. I noen tilfeller er ivaretagelse av særskilte samfunnsoppgaver en bedre målsetting enn rene resultatkrav. Kommunen sikrer god eierstyring gjennom å tydeliggjøre mål og resultatkrav i det eierstrategiske arbeidet. Slike mål forankres i eierstrategiene for de enkelte selskapene og innebærer at kommunen må ha tydelige og unike eierstrategier for sine eierposisjoner.

5. EIERSTRATEGIER

Eierskapspolitikken til kommunene i Gjøvik-regionen legger opp til aktivt bruk av selskapsvise eierstrategier. Eierstrategiene legger grunnlag for en aktiv oppfølging av de store verdiene som ligger i de ulike selskapene. Strategien skal danne plattform for en god styringsdialog og gi mål og en klar retning på hva eierne vil med selskapet. Eierstrategier kan regulere forhold som kommunikasjon med selskapet, informasjonsbehov, forventet avkastning, utbytteforventninger, strategisk retning og kjernevirksomhet, mål, tvisteløsninger mellom eiere m.v. Eierstrategier er individuelle og tilpasses det enkelte selskap.

Det vises til vedlegg 1 for en mal på hvordan eierstrategien kan utformes.

5.1 Delt eierskap

Delt eierskap gir spesielle utfordringer knyttet til samordning av ulike eierinteresser. Det førende prinsipp er at eierne skal likebehandles innen hver selskapsklasse. I selskaper med forskjellige selskapsklasser, skal rettigheter fremgå av vedtektene. For selskaper med flere eiere, er omforente eierstrategier et viktig virkemiddel til å håndtere ulike synspunkter.

Eierstrategiene gir omforente holdninger til retning og utvikling av selskapene. De er også verdifulle verktøy for å regulere eventuelle uenigheter. Gjennom eierstrategier kan det avtales formelle føringer og tvisteløsninger. Eierstrategien kan også forplikte til å etablere fora på administrativt nivå hvor de ulike eiernes interesser drøftes og avklares for å unngå forskjellige styringssignaler til selskapet. Alle eierstrategier skal forankres i kommunestyret.

Der det er hensiktsmessige bør eieravtaler/aksjonæravtaler vurderes for å oppnå en felles helhetlig eierstrategi.

6. STYRETS ROLLE OG ANSVAR

Styret er på vegne av eierne øverste styringsorgan og skal føre kontroll og formulere strategier, godkjenne vedtak og legitimere virksomheten. En viktig oppgave for eierorganene er derfor oppnevning av styrer. Riktig sammensetning av styrene er viktig både for selskapene og eier.

6.1 Styrets ansvar

Styret har ansvar for forvaltningen av selskapet. Det sørger for organisering av virksomheten, ansetter administrerende direktør og fører tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig. Styret har ansvar for å følge opp eiers forventninger til selskapet. I den sammenheng legger eier til grunn at styret redegjør for eventuelle avvik.

6.2 Forventninger til styret

Styret har ansvar for at selskapet forvaltes i tråd med eiers interesser. Styret skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet innenfor de rammer som er gitt av eier. Styret skal være en viktig diskusjonspartner og støttespiller til ledelsen i større saker. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid ut fra gitte målsetninger. Styret må derfor ha en uavhengig rolle i forhold til ledelsen. Et kompetent styre må kunne utfordre administrerende direktør og bedriften slik at det tas gode beslutninger.

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør/skal registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.

Dette må styret i selskapet passe på:

1. Kommunalt eide virksomheter skal legge til rette for åpenhet om sitt selskap i forhold som det ikke av konkurransemessige hensyn må unntas offentlighet.
2. For å sikre god selskapsstyring skal styret avklare strategiske og sentrale spørsmål med eier gjennom representantskap og generalforsamling. Styret har sammen med daglig leder ansvar for å utvikle og lede selskapet innenfor disse rammer. I alle selskaper med vesentlig økonomisk eller politisk interesse skal styret avholde eiermøter årlig. Eiermøte er selskapets arena for å drøfte felles strategi og utfordringer med eierne.
3. Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til omfanget og arten av selskapets virksomhet. Internkontrollen og systemene bør også omfatte selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar. Styret bør/skal årlig foreta en gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og den interne kontroll.

4. Det skal utarbeides en styreinstruks i alle selskaper med vesentlig virksomhet, (antall ansatte/omsetning mv). Instruksen, som er et internt arbeidsdokument, utarbeides av styret. Instruksen skal inneholde rutine for håndtering av mulige habilitetskonflikter. Selskapet bør/skal ha retningslinjer som sikrer at styremedlemmer og ledene ansatte melder fra til styret hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet.
5. Alle kommunens selskaper skal ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, gjerne fastlagt i egne etiske retningslinjer.
6. Styret skal tydelig skille kunde og eier. Ryddighet på dette er også viktig der selskapet er opprettet kun for å løse kommunens/-enes oppgaver.
7. Eierne i selskapet skal likebehandles i forhold til informasjon og annet.
8. Styret i kommunens selskaper setter opp en årlig plan for sitt arbeid herunder evaluering av seg selv og daglig leder. Samtidig bør styret sende en tilbakemelding til valgkomiteen, hvor det framgår hvilken kompetanse det er behov for i styret.

6.3 Valg av styrer

Valg av kompetente styrer er avgjørende for best mulig forvaltning av selskapsverdiene.

Styret skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og kommunens formål med eierskapet. Under er det listet opp hvilken erfaring og kompetanse styret som kollegium skal ha. Slik kunnskap må ofte opparbeides gjennom styrearbeid. Det er derfor ønskelig med kontinuitet i velfungerende styrer som sikrer at opparbeidet kompetanse ikke forsvinner. Kompetanse skal også vurderes ut fra hvert enkelt styremedlems personlige bidrag i form av spesifikke egenskaper.

Styret skal som kollegium ha erfaring og kompetanse innenfor følgende områder avhengig av selskapets behov:

- Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, organisering, historie, forretningsområder, lovgivning/forskrifter, strategi, avtaler mv.
- Bransjekunnskap, herunder kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen samt kunnskap om konkurrerende virksomheter.
- Spesialkompetanse og erfaring innen relevante fagområder som juss, økonomi/finans/regnskap, risikostyring, markedsføring, HMS, tekniske fag mv.
- Ledelserfaring og kompetanse knyttet til organisasjonsmessige endringsprosesser.
- Kompetanse og erfaring knyttet til offentlig forvaltning.

- Kompetanse og erfaring knyttet til styrearbeid.

Ved valg til styrene uansett selskapsform velges styremedlemmet normalt for en toårsperiode i samsvar med aksjelovens hovedregel.

Kommunelovens § 80a gjelder for alle aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredjedeler av aksjene. Kommunelovens § 80a sier at hvis det er to eller tre medlemmer i styret, skal begge kjønn være representert. Hvis det er fire eller fem medlemmer i styret, skal hvert kjønn være representert med minst to.

6.4 Valgkomité for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskaper

Valgkomitéer kan være en nyttig bidragsyter til å få frem kandidater og det vurderes løpende behovet for å opprette valgkomitéer for aksjeselskap. Valgkomitéen gis ansvaret for å levere et begrunnet forslag om styre som grunnlag for beslutning i eierorganet.

Det anbefales å opprette regionale valgkomiteer for regionale selskaper.

Styrevalg for interkommunale selskaper skjer i representantskapsmøtene vanligvis i april/mai. Aksjeselskapene avholder sine ordinære generalforsamlinger med valg innen utgangen av juni. Valg av styrerepresentanter til de kommunale foretakene søkes gjennomført på vårparten.

Valgkomiteens innstilling bør begrunnes med utgangspunkt i kapitlet ovenfor.

6.5 Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret bør utformes slik at den fremmer verdiskapningen i selskapene og fremstår som rimelig ut i fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Styrets godtgjøring bør ligge på et moderat nivå og se hen til den alminnelige lønns- og prisutviklingen i samfunnet når den er oppe til justering.

I aksjeselskapene og de interkommunale selskapene er det hhv. generalforsamling og representantskap som årlig tar stilling til godtgjørelsens størrelse. Styregodtgjørelse for evt. kommunale foretak fastsettes av kommunestyret.

7. SAMFUNNSANSVAR

Kommunens eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling. Samfunnsansvar handler om å ta sosiale og miljømessige hensyn ut over det som er pålagt ved lov. Det forventes at alle selskaper og foretak der en eller flere av kommunene i Gjøvik-regionen er eier tar samfunnsansvar og har utviklet egne holdninger til forhold som bl.a. etikk, forebygging av korrupsjon, miljø, likestilling og integrering. Bedrifter har en viktig samfunnsrolle og påvirker samfunnsutviklingen og nærmiljøet der de opererer og det er viktig at dette reflekteres i både styring og ledelse.

Eventuelle kommunale foretak er som del av kommuneorganisasjonen forpliktet å følge gjeldende kommunale retningslinjer i.f.t. etikk, arbeidsgiverpolitikk, varsling, folkehelse, miljøtiltak m.m.

Når det gjelder ASer og IKSer, er det selskapenes og foretakenes styrever som har ansvar for ivaretagelse av samfunnsansvaret. Det forventes at styrene i de enkelte selskapene tar samfunnsansvar og at dette er integrert i selskapets virksomhet og strategier.

Åpenhet om kommunens eierskap er viktig av demokratiske hensyn. Alle viktige saker som berører endringer i kapital, mål eller har budsjettkonsekvenser legges fortløpende frem for kommunestyret/-ene.

I tillegg til det generelle ansvaret, er det noen forhold som kommunen vektlegger i sin eierdialog og som det forventes at styrene tar med i sine vurderinger:

Arbeidsgiverpolitikk

Den enkelte kommunes arbeidsgiverpolitikk gir føringer for gjennomføring av konkrete tiltak innen HMS, lønnspolitikk, rekruttering, lederutvikling, mangfold og inkludering, kompetanseutvikling m.m. Kommunen forventer at selskapene har en god arbeidsgiverpolitikk og at denne blir utført på en systematisk og betryggende måte.

Miljø

Det forventes at selskapene tar miljøansvar. Selskapenes arbeid med miljøspørsmål må skje systematisk og dekke hele verdikjeden i virksomheten. Mål, gjennomføring og evaluering av miljøarbeidet må være klart angitt. Selskaper og foretak hvor kommunen har eierinteresser er ulike hva gjelder påvirkning på ytre miljø. Dette vil nødvendigvis påvirke hvor omfattende rutiner og systemer de ulike selskapene må utvikle for å sikre at virksomheten tar nødvendige miljøhensyn.

Etikk

Det forventes at de selskap som kommunen har eierinteresser i legger kommunenes etiske normer og etiske problemstillinger til grunn for sitt arbeid på dette området. Ethvert selskap skal ha en bedriftskultur som også innebærer at arbeidstaker skal kunne varsle om kritikkverdige forhold på sin arbeidsplass.

Korrupsjon

Det forventes at selskaper hvor kommunene har eierandel i har nulltoleranse for korrupsjon. Strengt krav til åpenhet og offentlighet er et effektivt virkemiddel mot korrupsjon. Kommunen er opptatt av at selskaper som kommunen har eierinteresser i er åpne om dilemmaer knyttet til korrupsjon, interessekonflikter og inhabilitet. Kommunen har reglementer, rutiner og systemer som gir styring og kontroll med kommunens forvaltning av fellesskapets verdier.

8. EIERSKAPSFORVALTNING

Hovedformålet med eierskapsforvaltningen skal sikre en god utvikling for selskapene, langsiktig verdiskaping, god og forutsigbar styring, samt sørge for å følge opp vedtatt eierskapspolitikk og eierstrategier.

Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, sikre god rapportering på mål og forventninger, sikre gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre.

Kommunestyret, formannskapet som kommunens eierorgan og rådmannen har i den sammenheng viktige og ulike roller:

Kommunestyret

- Vedtar kommunens eierskapspolitikk hvert fjerde år.
- Behandler kommunens Eiermelding årlig.
- Vedtar kommunens eierstrategier for selskap og foretak
- Gjennomfører styrevalg⁽¹⁾

⁽¹⁾ Valg av styret til aksjeselskap (AS) og interkommunal selskap (IKS) gjennomføres hhv. generalforsamling og representantskap.

- Generalforsamling og representantskap i hhv. aksjeselskap og interkommunale selskap avholdes normalt i perioden april - juni.

Formannskapet (kommunens eierorgan)

- Innstiller til kommunestyret i saker som omhandler kommunens eierskap, jfr. kommunestyrets rolle nevnt ovenfor
- Gjennomfører eiermøter med selskap og foretak. Eiermøter med ledelsen i selskap/foretak gir formannskapet grunnlag for å sjekke og kontrollere at disse driver sin virksomhet på en måte som understøtter selskapets/foretakets formål og kommunens mål med eierskapet. Formannskapet gir i eiermøtene signaler til selskapsledelsen om hva kommunen som eier er opptatt av.

Rådmannen

- Utvikler forslag til eierstrategier for behandling i kommunestyret
- Utarbeider forslag til revidert eierskapspolitikk hvert fjerde år.
- Utarbeider årlig eierskapsmelding.

Eventuelle kommunale foretak inngår i kommunens årshjul for budsjettering og rapportering. Foretakenes budsjettarbeid innpasses i kommunens framdriftsplan for årlig rullering av økonomiplanen. Styrebehandlet forslag fremmes som en del av rådmannens forslag til årsbudsjett og økonomiplan. Kommunestyret fatter vedtak om foretakenes økonomiske rammebetingelser og investeringsbudsjett.

Den faste rapporteringen fra evt. kommunale foretak til eier skjer gjennom tertialrapportene og årsregnskap/årsberetning. Rapporteringen innpasses i forhold til kommunens framdriftsplaner for periodevis rapportering og årsmelding, og forelegges kommunestyret i forbindelse med rådmannens forslag til tertialrapporter og årsmelding. Styret må i forbindelse med periodevis rapportering fremme konkrete forslag om endringer i de vedtatte drifts- og investeringsrammene dersom dette anses nødvendig.

Eiermøter gjennomføres i regi av selskapet. Deltakere fra kommunen som eier er fortrinnsvis ordfører og/eller rådmann deltar. Det forventes en muntlig eller skriftlig orientering i formannskapet i etterkant av gjennomføring av eiermøtet.

9. OPPFØLGING

Det legges vekt på at kommunen har en åpen, langsiktig og forutsigbar eierskapspolitikk. Kommunens eierskapspolitikk ligger fast over tid, men justeres ved behov som følge av vesentlige endringer i overordnede rammer for eierstyring. Det legges opp til en gjennomgang av eierskapspolitikken tidlig i kommunevalgperioden, dvs. hvert 4. år.

Det legges opp til en årlig gjennomgang av kommunens eierposisjoner gjennom kommunestyrebehandling av eierskapsmeldingen. Dette vil i hovedsak handle om en gjennomgang av eierposisjonen for å oppdatere nøkkelopplysninger om selskapene/foretakene, herunder resultater/avkastning, styresammensetning, honorarer og endring i mål der det er fremlagt nye eierstrategier. Dette skal sørge for åpenhet rundt kommunens eierposisjoner.

10. EIERPOSISJONER

10.1 Kommunenes eierposter

Kommunene i Gjøvikregionen har for tiden strategiske eierposter i 39 selskaper som selvstendige rettssubjekter, 3 vertskommunesamarbeider i henhold til Kommunelovens § 27 og 1 kommunalt foretak.

Tall som er oppgitt er den enkelte kommunes evt. eierandeler. Evt. datterselskap er ikke oppgitt.

Aksjeselskap (AS)

	Gjøvik	S. Land	N. Land	Ø.Toten	V.Toten
KUF-fondet i Oppland AS	17,12 %	1,55 %	0,10 %	3,21 %	3,21 %
Topro AS	28,89 %	15,68 %	6,07 %	6,93 %	10,40 %
ATS Gjøvik/Toten AS	50,00 %			25,00 %	25,00 %
Mjøsmuseet AS	50,00 %			12,00 %	12,00 %
AS Oplandske Dampsk.s.	6,90 %			1,41 %	
Eidsiva Energi AS	3,20 %			1,80 %	
Dokkadeltaet N. Våtmark.s AS		50,00 %	50,00 %		
Randsfjordmuseene AS		15,50 %	15,50 %		
AS Industribygg	100,00 %				
GOA AS	100,00 %				
AS Snertingdal Auto	20,80 %				
AS Snertingdalshallen	27,44 %				
Norsk Bane AS	0,48 %				
Oplandske Bioenergi AS	0,27 %				
Sølv AS		100,00 %			
Dokka Møbler AS			100,00 %		
Landsbyen Næringshage AS			13,15 %		
Nordre Land Asvo AS			100,00 %		
AS Sentrumsbygg			100,00 %		
Vokks AS			66,67 %		
Kapp Næringshage AS				20,83 %	
Lena Produkter AS				100,00 %	
Østre Toten Eiendomsselskap AS				100,00 %	
Raufoss Industripark III AS					19,70 %
Komm-in AS					9,26 %
Raufoss Industrihistoriske Samlinger AS					100,00 %
Vestre Toten Rådhus AS					100,00 %

Interkommunale selskap (IKS)

	Gjøvik	S. Land	N. Land	Ø.Toten	V.Toten
GLT-Avfall IKS	42,03 %	8,47 %	9,74 %	21,19 %	18,57 %
Gjøvikregionen Helse og Miljøtilsyn IKS	35,20 %	6,90 %	8,20 %	17,80 %	15,60 %
Innlandet Revisjon IKS	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar
Krisesenteret i Gjøvik IKS	20,00 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %
SMISO Oppland IKS	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar
Mjøslab IKS	50,00 %			25,00 %	25,00 %

Kommunale foretak (KF)

	Gjøvik	S. Land	N. Land	Ø.Toten	V.Toten
Totenbadet KF					100,00 %

§28-1b samarbeid (styres administrativt)

- Gjøvikregionen interkommunale legevakt (Gjøvik er vertskommune)
- Anskaffelser - Fellesenhet Gjøvikregionen (Gjøvik er vertskommune)
- Tilsynsførerordning fosterhjem
- Samarbeids og koordineringsråd for Gjøvikregionen (SKR)

Øvrige selskap

- Bibliotekssentralen AL (gjelder alle kommunene)
- KLP - Kommunal Landspensjonskasse (gjelder alle kommunene)
- Tronhus i Land

Stiftelser m.v.

- Gjøvik Boligstiftelse
- Østre Toten Boligstiftelse
- Vestre Toten Boligstiftelse

Stiftelser er selveide. Kommunen har ikke et eierskap til stiftelser og kan ikke utøve eierstyring.

Også pensjonskasser er selveide og kan slik sett sammenlignes med stiftelser.

10.2 Valg av selskapsform

Ved etablering av nye selskaper skal selskapsform og nødvendighet vurderes grundig. Valg av selskapsform må vurderes ut fra hvilke muligheter og begrensninger som ligger i de aktuelle formene, opp mot mål og hensyn kommunen ønsker å ivareta ved selskapsetablering. Nedenfor redegjøres det for de sentrale vurderingene som bør ligge til grunn for valg av selskapsform.

Vurdering av risiko

Risikovurdering i forhold til økonomi, markedsforhold, tjenestene/oppgavene selskapet skal forestå, forholdet til interessenter mv.

Fleksibilitet på eiersiden

Selskapsform er av betydning i forhold til hvem som kan være eiere/deltakere. Aksjeselskap (AS) gir stor fleksibilitet på eiersiden og muliggjør samarbeid mellom stat, fylkeskommune, kommuner og private aktører. I et interkommunalt selskap (IKS) kan kun kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskap være deltakere. Et kommunalt foretak (KF) er en del av kommunen som rettssubjekt og kan således ikke ha andre eiere. De to sistnevnte selskapsformene åpner ikke opp for privat deltakelse.

Behov og mulighet for eierstyring

Selskapsform, herunder selskapslovgivningen, vil påvirke kommunens mulighet til å utøve eierstyring overfor selskapene. I et kommunalt foretak (KF) er kommunestyret eierorgan. Kommunestyret har derfor utstrakt mulighet til å utøve eierstyring overfor foretakene. Kommunens styringsmulighet overfor et aksjeselskap (AS) er mer begrenset. Behovet for styring og kontroll med selskapenes virksomhet må vurderes opp mot selskapenes behov for handlingsrom og kommunens ansvar knyttet til selskapenes forpliktelser. Valg av selskapsform vil følgelig påvirkes av kommunens mål og strategier for virksomheten.

Økonomiske forpliktelser

Hvilket økonomisk ansvar er det ønskelig å ha knyttet til selskapets forpliktelser? Kommunen vil hefte ubegrenset for forpliktelsene til et kommunalt foretak (KF). I et interkommunalt selskap (IKS) vil kommunen hefte ubegrenset for en prosentdel (eierandel) av selskapets forpliktelser. Kommunen vil ha et begrenset ansvar overfor et aksjeselskap.

Forholdet til lover og forskrifter

Selskapsform kan være av betydning i forhold til hvorvidt selskapet er omfattet av ulike lover og forskrifter. Kommunale selskap kan for eksempel være omfattet av lov om offentlige anskaffelser, offentlighetsloven mv.

Delegasjon av myndighet

Selskaps- og organisasjonsform vil påvirke muligheter/begrensninger i forhold til delegering av myndighet.

Skatte- og avgiftsmessige forhold

Selskapsform er av betydning for hvorvidt selskapet er berettiget for momskompensasjon (kompensasjonsloven). Selskapsform kan også være av betydning ved vurdering av begrensninger i skatteplikt, herunder ved en helhetlig vurdering av hvorvidt selskapet har erverv til formål.

VEDLEGG

VEDLEGG 1: MAL FOR UTFORMING AV KOMMUNENS EIERSTRATEGI

Bakgrunn

- Historisk bakgrunn om eierposisjonen
- Bakgrunn for valg av selskapsform
- Om virksomhet og bransjetilhørighet
- Virksomhetens rolle i.f.t. kommunen og kommuneplan

Virksomhetens formål

- Komme klart fram hva som er kommunal tjenesteproduksjon eller forvaltning, og hva som er økonomisk virksomhet.

Eiers forventninger

- Formue- og kapitalforvaltning
- Verdibevaring og bærekraft
- Effektivitet
- Kvalitet og utvikling
- Konkurrans- og markedsforhold, herunder prisstruktur
- Virksomhetens økonomiske risikoprofil, herunder finansielle føringer og fullmakter
- Avkastning, utbytte og eieruttak

Hvordan styres virksomheten

- Oppfølging av målsettinger/rapportering
- Styringsorgan
- Oppfølging og informasjonsdeling, eiermøter
- Evt. oppdragsavtaler m.v.

